

Π Α Ν Δ Ω Ρ Α.

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1854.

ΤΟΜΟΣ Ε΄.

ΦΥΛΛ. 113.

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΦΩΚΩΝ.

Κατά τὸ Γαλλικὸν τοῦ Παύλου Φεβάλ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλ. 113).

—ο—

Καθ' ἣν στιγμήν εισάγομεν τὸν Μαλετιώτ ὑπὸ τὸ ὄμμα τοῦ ἀναγνώστου, εἶχε γάτοι πρὸ ὀλίγων στιγμῶν εἰς τὸ συνέδριον τῶν κενταύρων τεράστια στοιχήματα, ἐνῶ ἐξ ἄλλου μέρους, δὲν εἶχε κατορθώσει τίποτε εἰς τὸ συνέδριον τῶν ἀμφιβίων τὸ ὑλικὸν ἐφαίνετο ὅλον ἐξαντλούμενον. Σκυθρωπότης λοιπὸν ἐάλυπτε τὸ πρόσωπόν του, ὅτε ὁ θαλαμηπόλος του ἀνήγγειλε τὸν Κ. Σμιθσων. — Ὁ Κ. Σμιθσων ἔφερεν ἐπὶ σώματος ὑπερμέτρως γιγαντιαίου, μακρὸν, λεπτὸν καὶ ὀστώδη λαιμὸν, εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ὁποίου ἐταλαντεύετο κεφαλὴ, ἐξ ἐκείνων τῶν ὁποίων τὸν βρετανικὸν τύπον ἐμιμήθησαν μὲ τσαούτην ἐντέλειαν οἱ Γάλλοι γελοιογράφοι. Ὁ Κ. Σμιθσων ἦτο οἰκειότατος τοῦ μαρκεσιῦ ἐκαμε δὲ, ὡς αὐτός, διά-

φορα τεχνάσματα εἰς τὸ συνέδριον, τεχνάσματα ἀφορώντα τὸ χαρτοπαίγιον καὶ ἐν ὑπολήψει ὄντα ὑπὸ τῶν συντρόφων του, ἀλλὰ χωρὶς κεκρυμμένον σκοπὸν ἀντιζητίας διὰ τὸν μαρκεσιῶν. Ἐκ τοῦ ἐναντίου, λαμβάνων μετ' εὐμενείας τὴν δευτέραν θέσιν, ἐλάμβανε μέρος εἰς ὅλα τὰ στοιχήματα τοῦ μαρκεσιῦ, καὶ οὐδεὶς ἀνεχώρει καυχώμενος πλειότερον διὰ τὰ ἀνδραγαθήματά του εἰς τὸ χαρτοπαίγιον.

Εἰσῆλθεν, ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ ἀμφιβίου, καὶ παρουσίασε μετὰ σοβαρότητος τὸν δάκτυλον. Καὶ τότε, σπυδαιότερα ἀκόμη ἔνεκα μεγαλητέρων συμβεβηκότων, ἤργισε μεταξύ τῶν δύο φίλων.

— Ἐδῶ, Πίττ, εἶπεν ὁ Κ. Σμιθσων. Χαιρέτισε, παιδί μου.

Ὁ Πίττ ἦτο ὑπερπρόστατος τις ἰσπανικὸς κύων. Ἐπλησίασε χωλαίνων, ἐλάησε καὶ ὕψωσε τὸν πόδα.

— Καλὰ, Πίττ, καλὰ!

Ὁ Κ. Σμιθσων ἔβαλε τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ κυνὸς μὲ ὅλως πατρικὴν ἀγάπην. Ἦναψεν ἔπειτα οἰγάζων καὶ ἀπευθυνθεὶς εἰς τὸν μαρκεσιῶν

— Τίποτε νεώτερον; ἤρώτησε.

— Τίποτε.
 — Τίποτε! Έλα δά! αλλά σὺ χάνεσαι! Διά-
 βολε! δύο μῆνας τώρα δὲν ἔκαμες τίποτε. Τί διά-
 βολον λοιπὸν σκέπτεσαι; Ἐγὼ, δὲν σὲ τὸ κρύπτω,
 ἡμπόρου εὐλόγως νὰ κερδήσω δέκα χιλιάδας λίρας.
 Αὐτὸς ὁ διαβολοῖραλδος, ὁ ὁποῖος διδιδε μαθήματα
 τῆς κολυμβητικῆς εἰς τὸν Πίττ, με πέρνει μιαν
 γυναίαν τὴν ὠραν με ἀπόδειξιν, καὶ ἐπειδὴ ὁ Πίττ
 σπουδάζει ἐξ ὠρας καθ' ἡμέραν, μᾶς γίνονται 300
 περίπου λίραι τὸν μῆνα. Εἶναι ἀκριβῶς, τὸ ὁμολογῶ,
 ἀλλὰ καὶ ὁ σκύλος εἶναι θαῦμα. Τὸν εἶδες;
 Ὁ μαρκέσιος Σαιντ-Ζουὰν ἀνερόφορηε καπνὸν.
 — Ὅλα αὐτὰ με στενοχωροῦν, Σμίθων, ὅλα με
 στενοχωροῦν. Δὲν ἔχομεν πλέον τίποτε-νὰ κάμωμεν.
 Τί νὰ στοιχηματίσωμεν τώρα;
 — Αὐτὸ σὲ στενοχωρεῖ; σὲ λείπει λοιπὸν πρᾶγ-
 μᾶ τι, διὰ νὰ στοιχηματίσης; Αἱ καλὰ! ἐγὼ νὰ
 σὲ εἰπῶ· δὲν με τὸ ἔλεγεσ τόσην ὠραν;
 — Πᾶ! εἶπεν ὁ μαρκέσιος, με ἦθος μεγάλης
 ἀπιστίας.
 — Δὲν ἔχει πᾶ ἐδῶ! ἐγὼ, σὲ λέγω πρᾶγμα νὰ
 στοιχηματίσης. Εἶται λαμπρὸς κολυμβητὴς, καὶ
 ἐντοσούτω πάντοτε, πᾶ! φωνάζεις. Ἄκουσε· διατι
 δὲν στοιχηματίζεις νὰ διαβῆς τὸν Τάμεσιν με βάρος
 δεμένον εἰς τὸ σῶμα;
 Εἰς τὴν τόσῳ ἀπλήν καὶ τόσῳ γόνιμον συνάμα
 ταύτην ἰδέαν, ὁ Κ. Σαιντ-Ζουὰν ἠγάθη ἀναπηλήτας
 διότι ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ὀλόκληρον σειρὰν νέων ἐπι-
 τυχιῶν.
 — Ἀληθινᾶ, πόσον βῆρος ἡμπορεῖς νὰ σηκώσης;
 ἠρώτησεν ὁ Σμίθων, νεύσας εἰς τὸν Πίττ νὰ ἐτοιμα-
 σῆ νὰ ἐξέλθωσι· δεκαπέντε, δεκακοτῶ λίτρας, με
 φαίνεται. . . .
 — Πᾶ!
 — Εἰκοσι λίτρας τὸ πολὺ, πιστευσέ με.
 Ἄλλ' ὁ μαρκέσιος, ὑψώσας περιφρονητικῶς τοὺς
 ὤμους, ὠρκισθὴ ὅτι θὰ ἠσχύνετο νὰ προτείνῃ
 ὀλιγώτερον τῶν πενήτηκοντα λιτρῶν. Μετὰ μικρὸν ὁ
 Κ. Σμίθων ὡς καὶ ὁ Κ. Πίττ ἀνεχώρησαν.
 Ἡμέρας τινὰς μετὰ ταῦτα, ἔνδον πενητῶς τινος
 φωλαῆς, ἐξ ἐκείνων ἀπὸ τὰς ὁποῖας βριθεὶ ἡ συνοικία
 τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου, εἰς ἀνήρ καὶ δύο γυναῖκες
 ἐκάθηον περὶ τρυβλίου γεωμίλων βραστῶν, καὶ
 ἐφαίνοντο ὅτι ἀπέδιδον πολλὴν ὑπόληψιν εἰς τὸ εὐ-
 τελεῆς αὐτὸ φαγητόν. Καὶ ἡ μὲν μία τῶν δύο γυναικῶν
 ἦτο νέα ἀκόμη, ἀλλ' ἐτήκετο ὑπὸ ἀσθενείας ἢ λύπης·
 ἡ δὲ ἄλλη, θυγάτηρ βεβαίως τῆς πρώτης, εὑρίσκετο
 εἰς τὸ ἄθος ἐξαιτίας νεότητος καὶ καλλονῆς.
 Ὁ ἀνήρ ἦτο τριακοντούτης ὡς ἐγγιστα· ὑπὸ τὸ
 βάνυσον ἐνδυμᾶ του, διέκρινε τις φύσιν ἀρρενωπὸν
 καὶ λεπτὴν καὶ καλῶς ἀναθεραμμένην ἄμα. Καὶ αἱ
 μὲν δύο τοῦ συντροφου ἔτρωνον με ὄχι τόσην ἀηδῖαν,
 ἐκεῖνος ὁμως, ἀφοῦ ἔφαγεν ὀλίγον, ἔβαλε κατὰ μέρος
 τὸ πινάκιόν του καὶ ἐδούθησεν εἰς βαρεῖς λογισμούς.
 — Ἐδουάρδε, εἶπεν ἡ νεῆνις με ἀγάπην μετρια-
 σθεῖσαν ἀπὸ εἰδός τι σεβασμίου φόβου, δὲν ἔχεις
 ὁρεξίν σήμερον;
 Ὁ Ἐδουάρδος ἠγάθη ὀρηκτικῶς καὶ διέτρεξε με

ταχύτητα τὴν αἰούσαν. Αἱ δὲ δύο γυναῖκες ἀντήλ-
 λαξαν βλέμμα.
 — Πάντοτε αἱ αὐταὶ λυπηραὶ ἰδέαι, στοιχη-
 ματίζω, Κύριε Ἐδουάρδε, εἶπεν ἡ μᾶλλον ἡλικιω-
 μένη. . . . Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ! δὲν ἠξέυρεις,
 ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰμεθα περιλυποὶ, ὅταν ἦσαι μελαγ-
 χολικός;
 Ὁ νέος ἠγγισε διὰ τῆς χειρὸς τὸ μὲτωπὸν του,
 ὡς διὰ νὰ ἀποβάλλῃ τὴν ἐνοχλοῦσαν αὐτὸν ἰδέαν, καὶ
 πλησιάσας τὰς δύο γυναῖκας, ἔλαβε τὰς χεῖράς των,
 τὰς ὁποίας ἐσφιγγεν ἐντὸς τῶν ἰδικῶν του με ἰδιά-
 ζουσαν συγκίνησιν.
 — Ὡ! γνωρίζω πόσον εἰσθε καλαί, εἶπε· γνωρίζω
 τί ὀφείλω εἰς σέ, τὴν μητέρα μου, ἡ ὁποία ὑπεδέ-
 χθη ἄλλοτε τὴν δυστυχεὴ ναυαγὸν, εἰς σέ, ἦτις, μ' ὀ-
 λην τὴν μεγάλην πενίαν σου, ἐμειράσθησ μετ' αὐτοῦ
 τὸ τελευταῖον τεμάχιον τοῦ ἄρτου σου. Σ'εὐχαριστῶ.
 Ἐὐχαριστῶ καὶ σέ ἐπίσης, Μαρία, ἡ ὁποία
 ἔδωκε εἰς τὸν ἀγνωστον, πᾶν ὅ,τι εἶχες εἰς τοῦτον
 τὸν κόσμον, τὴν χεῖρά σου καὶ τὴν καρδίαν σου. Σὰς
 εὐχαριστῶ καὶ τὰς δύο, διότι με ἠκολούθησατε εἰς
 ξένην γῆν! . . .
 — Ἐδουάρδε! διέκοψεν εἰπούσα ἡ Μαρία με
 ἐπιπληκτικὸν τόνον, μὴν ὀμιλῆς κατ' αὐτὸν τὸν
 τρόπον· δὲν ἐκάμαμεν πλειότερον ἀπὸ τὸ χρέος μας.
 — Τὸ χρέος σας! ὦ! ἐκάματε πολλὰ δι' ἐμέ. . .
 λυστυχῶς δὲν ἡμπορῶ νὰ ἐνθυμηθῶ ὅλας τὰς εὐερ-
 γασίας σας, διότι ἔχω εἰς ἄλλο ἀντικείμενον προση-
 λωμένον τὸν νοῦν μου. . .
 — Εἰς ποῖον; εἶπε με περιέργου τόνον ἡ Μαρία.
 Ὁ Ἐδουάρδος ἔμελλε νὰ ἀπαντήσῃ ἰσως· ἀλλ' ἡ
 ἀδιάκριτος αὐτὴ ἐρώτησις τῷ ἐνεθύμισε τὴν θέσιν
 του, διὸ καὶ ἐπανάλαβε με σοβαρὸν τόνον·
 — Τίποτε, ἀπεκρίθη· δὲν σὲ ἀπηγόρευσα τὸ νὰ
 με ἐρωτᾶς, Μαρία; Εἶται πρᾶγματα, τὰ ὁποῖα πρέπει
 νὰ ἀγνοῆς διὰ παντός.
 Ἡ νεῆνις ἔκλινε σιωπηλῶς τὴν κεφαλὴν, καὶ δά-
 κρυ θερμὴν ἐκυλίσθη εἰς τὴν παρεῖάν της.
 Αἰφνης, κτύποι ἐλαφροὶ ἠκούσθησαν εἰς τὴν θύραν.
 Καὶ ἡ Ἰθόννη, ἐγερεῖσασ σιγαλὰ, ὑπῆγε ν'
 ἀνοίξῃ.
 Μικρὸσωμὸς τις καὶ ἰσχνὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμά-
 τιον, ἀκολουθούμενος ἀπὸ ἄλλον ὑψηλὸν, ἐνδυμασίαν
 ἐργάτου φέροντα.
 — Καλ' ἡμέρα! Καλ' ἡμέρα! εἶπεν εἰσελθὼν.
 Καὶ τὸ διαπεραστικὸν βλέμμα του παρετήρησε με
 ἀπερίγραπτον ταχύτητα τὰ ἐπιπλα τοῦ δωματίου.
 — Τί θέλεις; ἠρώτησεν ὁ Ἐδουάρδος.
 — Μικρὰ πρᾶγματα, εἶπε με μαρφασμὸν τινά ὁ
 μικρὸσωμὸς γέρον, ἀπαντῶν μᾶλλον εἰς τὴν δυσσε-
 σκεῖαν τὴν ὁποίαν ἠσφάνετο, ἰδὼν τὰ ἐπιπλα τοῦ
 δωματίου, ἢ εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ νέου· μικρὰ πρᾶγ-
 ματα, μὰ τὴν ἀλήθειαν!
 Καὶ ἐκβαλὼν φωνὴν ὁμοιάζουσαν τὸν ἦχον τοῦ
 σημάντρου τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὑπομειδῶν κατὰ τὴν
 συνήθειάν του·
 — Δὲν με ἐνθυμείσαι, βλέπω, πλέον, ἀθένητη,
 εἶπε· δὲν με παραξενεύει τοῦτο, νὰ σὲ εἰπῶ τὴν ἀλή-

θειαν· ἐνοικιασται καὶ οἰκακῦριοι βλέπει ὁ ἕνας τὸν
 ἄλλον τὴν ἡμέραν τῆς πληρωμῆς, καὶ ἐπειδὴ ἡ εὐ-
 γενεία σου δὲν πληροῖσαι ποτέ. . .
 — Ἀπὸ τώρα τὸ ἐνοίκιον! διέκοψεν εἰπὼν ὁ
 Ἐδουάρδος με ἀφελῆ ἐκπληξίν.
 — Ἀπὸ τώρα! μάλιστα, ἀπὸ τώρα! τὴν τρίτην
 διορίαν, ἂν ἀγαπᾶς! ἡμῶσες;
 — Ἀρκεῖ, Κύριε, εἶπεν ὁ Ἐδουάρδος.
 — Ἐ! Ἐ! Ἄκουσε, Τζῶν; εἶπεν ὁ ἰδιοκτήτης
 μειδιάσας· πρὸς τὸν ἀκόλουθόν του, μείναντα μέχοι
 τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀκίνητον πλησίον τῆς θύρας.
 Λέγει ὅτι ἀρκεῖ.
 — Τὸ εἶπε, τρώντι, ἀπεκρίθη ὁ Τζῶν.
 — Καὶ τί λέγεις σὺ, Τζῶν, περὶ τούτου;
 Ὁ Τζῶν ἠένισε προσετικῶς τὸν κύριον Σχᾶπ
 (τοιοῦτο ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτήτου) καὶ εἰώ-
 πισε.
 — Λοιπὸν; . . . νόστιμον δὲν εἶναι, πῶς;
 — Ὡ! . . . νόστιμον, ἀθένητη, ἐβήθύριτεν εἰπὼν
 ὁ Τζῶν, ὅστις ἀνεκάγχασεν ἀρέσας, ὡς ἂν ἔβαλεν ὁ
 Κ. Σχᾶπ ἐλατήριον τι εἰς τὸν λάρυγγά του.
 — Ἐξω, Κύριε! εἶπεν ὁ Ἐδουάρδος ὀργισθείς.
 — Ἐξαιρετὰ! ἐξαιρετὰ! καὶ τὰ χρεῖματα;
 — Λύριον τὰ ἔχεις.
 — Λύριον; . . . Πικρούσε, Τζῶν; Λύριον, εἶπεν
 ὁ κύριος εἶπε καὶ τὴν τελευταίαν φορᾶν. . .
 — Τὸ εἶπε, μάλιστα.
 Ὁ νέος Ἐδουάρδος μόλις ἔδυνατο νὰ κρατήσῃ τὴν
 ὀργὴν του· πλὴν, καταβαλὼν καὶ τελευταίαν προσ-
 πάθειαν·
 — Θέλεις νὰ περιμένῃς ἕως αὔριον; ἠρώτησεν.
 Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπροσέφερόσαν με τόνον ἀνυπομονοῦ
 προκλήσεως, ἦτις ἔκαμε τὸν γέροντα νὰ συλλογισθῆ
 παρετήρησε καλῶς τοῦ ὤμου τοῦ Ἐδουάρδου καὶ
 τοῦ ἀκόλουθου του, καὶ
 — Ἐστω, εἶπε μετὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην, ἂς
 περιμένω ἀκόμη. . . Ἄλλ' αὔριον, χωρὶς ἄλλο, ἡ-
 κοῦσε; εἶδεν ἡ.
 — Ἀρκεῖ! διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀρκεῖ!
 — Εἰδεμῆ ἔχομεν καὶ ἄλλο μέσον!
 Ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἠρώτησαν διὰ τοῦ βλέμ-
 ματος τὸν σύντροφον των, ἐξακολουθοῦντα νὰ δια-
 τρέχῃ ἐν σιωπῇ τὸ δωμάτιον.
 — Λοιπὸν. . . πῶς θὰ κάμης; εἶπεν ἐπὶ τέλους
 ἡ μήτηρ σιγαλῶς καὶ μετὰ δισταγμοῦ.
 — Δὲν ἠξέυρω· ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν ἦναι, πρέπει
 νὰ πληρωθῆ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος.
 Εἶπε, καὶ ἀρπάσας ὀρηκτικῶς τὸν πῖλόν του
 εἶπλε, ἐνῶ αἱ δύο γυναῖκες ἐπιπτον εἰς τὰς ἀγ-
 κάλας ἀλλήλων ἀπὸ τὸν τρόμον των.
 — Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς εὐσπλαγγισθῆ! εἶπεν ἡ
 Μαρία· ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸν ἐμπνεῦσθ κακάς ἰδέας.
 Ὁ Ἐδουάρδος ἐπλανήθη πολλὴν ὠραν ἐδῶ καὶ
 ἐκεῖ, εἰς τὰς ἀνωμάλους ὁδοὺς τῆς συνοικίας τοῦ
 Πύργου τοῦ Λονδίνου· παράδοξος σύγχυσις ἐπα-
 σίλευεν εἰς τὸν νοῦν του· ἡ σκηνὴ ἐκείνη τὸν εἶχε
 παραξενεῦεν ὑπερβαλλόντως. Ἦτο πτωχὸς πρὸ πολλῶν
 ἑτῶν, ἀλλ' εἶχεν ὑπάρξει ἄλλοτε πλοῦσιος· ἐκτός

τούτου, ποτέ ἡ ἔνδεια δὲν τῷ εἶχε φανῆ τόσον τρα-
 γικῆ. Ἐβάδιζε τὴν κεφαλὴν ἔχων πρὸς τὰ κάτω καὶ
 λαλῶν λόγους ἀσυναρτήτους.
 — Θα ὑπάγω εἰς τὴν Γαλλίαν, ἔλεγε, θὰ ὑπάγω
 νὰ ζητήσω ἀσύλον ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μου, ἀπὸ τοὺς
 ἀρχαίους φίλους μου. . . Ἀλλοίμονον! θὰ με γνωρί-
 σουν ἄρα γε; . . . Θα με ἀποβάλουν ἰσως. . . χωρὶς
 τίτλο, χωρὶς χρήματα. . . Θα με ὀνομάσουν ἀπα-
 ταιῶνα. . . Ἄ! ἐκεῖνος! δὲν θὰ τὸν στείλῃ ὁ Θεὸς
 ποτέ εἰς τὸν δρόμον μου; . . δὲν θὰ ἡμπορέτω ποτέ,
 . . Ὡ! ἐτρολλάθη! ἐτρολλάθη ὁ ἄθλιος! . . . Καὶ
 ἡ Μαρία, ἡ πτωχὴ, ἡ τόσον καλὴ, ἡ τόσον ἀφρωσι-
 μένη ἐκείνη κόρη!
 Ἐνῶ δὲ ἐσκέπτετο ταῦτα, καὶ ἐνῶ βαδίζων ἐ-
 πρόσκειρτεν εἰς τὸ λιθόστρωτον καὶ ἐπέστρεφεν οὕτω
 τὰς βλαστρήμας τῶν διαβαδινόντων, ἐφύρασε ἀνε-
 παισιήτως εἰς τὸν Τάμεσιν. Ἐκεῖ ὑπῆρχε μεγάλη
 συρροὴ περιέργου ἀνθρώπων, συνελθόντων βεβαίως
 διὰ νὰ παρατηρήσωσιν ἐπιτακτὰν τι βεβαίως Πηλησιέ-
 στατα τῆς ὄχνης, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους τού-
 του, σωματώδης τις ἄνθρωπος, φέρον μόνον περι-
 σκελίδα καὶ μικρὸν πλεκτόν ἐπενδύτην, ἤναπτεν
 ὕσαν διὰ γάλικὸς τινος. Πέριξ αὐτοῦ τὸ πλῆθος
 ἐνεῖτο καὶ σνωῖετο διὰ νὰ τῷ εἶπῃ μιαν λέξιν,
 θὰ ἔλεγεσ ὅτι ὅλοι εἶχον νὰ εἰπώσῃ τι πρὸς αὐτόν.
 Ὁ ἄνθρωπος δὲ οὗτος ἦτο ὁ μαρκέσιος Σαιντ-Ζουὰν,
 ἔτοιμος νὰ διαβῆ τὸν Τάμεσιν με βάρος πενήτηκοντα
 λιτρῶν εἰς τὴν ὄσπιν, ἡ δὲ συνάθροισις ἐκείνη, ἦ-
 σαν αἱ φωνεῖς, περιεργοὶ βεαταὶ τοῦ μεγάλου τούτου
 γεγονότος.
 Ὁ Ἐδουάρδος, κατεχόμενος ὑπὸ μυρίων προαι-
 σθήσεων, διέσχισε τὸν λαόν. Αἶφνης τὸ βλέμμα του
 ἀπήνησεν τὸ τοῦ μαρκεσιου, καὶ ἀνεφύρξεν ἀπὸ κε-
 φαλῆς μέχρι ποδῶν.
 Ἐντοσούτω αἱ συνομιλίαι ἔπαυσαν· τὸ πλῆθος
 ἐκινήθη καὶ κατέστη τὴν ὑψηλὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ.
 Ὁ Σαιντ-Ζουὰν εἶχεν ἀνάψει τὴν καπνοσύριγγά του.
 Τότε, ἡσυχος ὡς ὁ Ναπολέων κατὰ τὴν παραμονὴν
 τῆς μάχης, περιεζώσθη τὸ βάρος καὶ ἐβρίφη εἰς τὸν
 ποταμὸν με ἀπαθεῖ πρόσωπον. Ἀλλὰ μόλις ἔπλευσεν
 ὀργυιάς τινος, καὶ ἐγένεν ἄφαντος, χωρὶς νὰ φανῆ
 πλέον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος.
 Ὁ Ἐδουάρδος, ἀπ' ἧς στιγμῆς τὸ βλέμμα του
 ἀπήνησεν τὸ τοῦ μαρκεσιου, ἠκολούθει με ἀπληστον
 ὄμμα ὅλας τὰς κινήσεις του. Ἄν δὲν ὑπῆρχεν ἡ δια-
 φορὰ τῶν θέσεων ἀμοτέρων, ἠθελεν εἰπεί τις ὅτι
 ἐπανεούρισκεν εἰς τὸν εὐγενῆ μετανάστην ἀρχαίαν
 γνωριμίαν. Πρὶν ἢ λοιπὸν ἄλλος τις προσβάσῃ νὰ
 δράμῃ εἰς βοήθειαν τοῦ μαρκεσιου, ὁ Ἐδουάρδος
 ἦτο ἤδη εἰς τὸ ὕδωρ. Δύο λεπτά δὲν παρεῖλον, καὶ
 ἐπανεφέρεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ τὸν δυσ-
 τυχεὴ μαρκέσιον, ἀφοῦ ἐκοῦψεν ἐπιτηδείως ὑπὸ τὸ
 ὕδωρ τὸ σχοῖνιον, ὅπερ τὸν ἐκράτει εἰς τὸν πυθμένα
 τοῦ ποταμοῦ.
 Ὅλη ἡ συνάθροισις κατεπλάγη. Πολλοὶ μάλιστα
 ὑδάτινοι λέντες, θαυμάσαντες τὸν κάθειτον τρόπον,
 δι' οὗ ἐπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ τὸν τρόπον διὰ τοῦ
 ἰποίου ἡ κεφαλὴ του βηθίσεσα διέτρεξε τὸν πο-

ταῖν πρὸς τὸν μαρκέσιον, δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπλότητά τῆς ἐνδυμασίας του, ἀλλ' ἔτειναν πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα.

Ὁ Ἐδουάρδος δὲν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὰς ἐπαίνετικὰς αὐτὰς ἀκροάσεις. Ἐφαίνετο κατεχόμενος ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνῃς ιδέας, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ οὐτε βῆμα τὸν μαρκέσιον, τὸν ὁποῖον οἱ ἄ βρωποὶ του μετέφεραν εἰς τὴν ἀμαξίαν του. Ἄμα δὲ τὸν ἀνεβίβασαν εἰς αὐτὴν, ἐκάλησε καὶ ὁ Ἐδουάρδος βαρβαλέως ἀπέναντι τοῦ ἀμαξιλάτου, καὶ ἀνέκραζεν ὁ ἴδιος. Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον! Φθάς εἶπαι, μετέφερε τὸν μαρκέσιον εἰς τὸ δωμάτιόν του, τὸν ἐναπέθετον ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐκάλησε πλησίον αὐτοῦ, ὡς ἂν ἦτο ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῆς οἰκίας.

Ὁ δὲ Κ. Σαιντ-Ζουάν ἔμεινε οὕτω πολλὴν ὥραν χωρὶς νὰ ἀναλάβῃ τὰς αἰσθήσεις του. Εἶχε καταβάλει ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἀνηκούστους ἀγῶνας διὰ νὰ ἐλαφρυνθῇ τοῦ βάρους του. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἀκριβῶς, καθ' ἣν οἱ ἐν τῷ οἴκῳ κατέβαλον μεγάλης προσπάθειας διὰ νὰ τὸν ἐπαναφέρωσιν εἰς ἑαυτὸν, ὁ μαρκέσιος ἦνοιξεν ἐπὶ τέλος τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὁ δὲ πρῶτός του λόγος ἦτο νὰ καταρρασίῃ φρικτῶς, πρῶτον τὸν ἑαυτὸν καὶ ἐπομένως τὸν ἐξαιρετικώτατον Σμίθσαν μετ' ὀλίγον δὲ εἰήτησε τὴν καπνοσύριγγά του. Ἀφοῦ δὲ ἐκάπνισε δωδεκάκις καὶ ἐπανῆλθεν ἐντελῶς εἰς ἑαυτὸν, ἤτένισε τὸν νεόν.

— Τί διάβολον θέλεις ἐδῶ; ἠρώτησε μετ' ἀναστροφῆς.

— Ἐπεθύμουν νὰ σὰς ἴδω ἐντελῶς συνελθόντα εἰς ἑαυτὸν, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Ἐδουάρδος, οὗ τινος ἡ φωνὴ ἔστρεψεν ἀπὸ ἀόριστον συγκινηθῆναι.

— Καὶ τί διάβολον σὲ μέλει ἐσὲ διὰ τοῦτο;

— Εἶχα τὴν εὐτυχίαν, κύριε, νὰ σὰς σώσω ἀπὸ ἕνα κίνδυνόν, καὶ . . .

— Ἄ! σὺ εἶσαι; . . . εὐχαριστῶ! . . . ποτὲ δὲν ἐπίστευα ἐπιπλέον πέντε λίρας, . . . ἀλλ' αὐτὸ δὲν σὲ ἀποβλέπει.

Παρατηρήσας δὲ μετὰ ταῦτα τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ σωτήρος του.

— Θὰ κοιμηθῶ τώρα, φίλε μου, ἔλα αὔριον . . . θὰ κάμω κατὶ τι ὑπὲρ σοῦ.

Εἶπε, καὶ τυλιχθεὶς μετ' ὅσον ἐπενδύτην του, ἀπεκοιμήθη βαθέως.

— Πῶς ὀνομάζεται ὁ αὐθέντης σου; ἠρώτησε τότε μετ' ἀπερηφάνειας ὁ Ἐδουάρδος ἕνα ὑπηρετήν.

— Μαρκέσιος Σαιντ-Ζουάν.

— Πῶς! πῶς! Μαρκέσιος Σαιντ-Ζουάν! ἂ! ἔχομεν καὶ τὸ ὄνομα ἀκόμη! . . . ἔχομεν καὶ τὸν τίτλον! ἐπιβύρισεν ὁ Ἐδουάρδος διευθυνθεὶς πρὸς τὴν ὕψην.

Οἱ ὑπηρεταὶ τὸν ἐνόμισαν παράφρονα, τὴν ὥρην καὶ ὅσον, πρὶν ἐξέλθῃ ἐστράφη ὀπίσω καὶ ἐκαμῆν εἰς τὸν ὑπὸ τὸν μαρκέσιον ἀπειλητικὸν καὶ ὀργιλον κίνημα.

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν, ὁ Ἐδουάρδος ἐφθασεν εἰς τὸ οἰκημῶν του, κατεχόμενος ἀπὸ ἀληθῆ πυρετόν. Ἐπασθεν ἀπὸ χαρᾶν καὶ ἀπὸ τύψιν συνειδότος. Βλέπων τις τὰ διάφορα αἰσθητά, τὰ ὁποῖα ἐξῶγαφοδόντο

ἐπὶ τοῦ προσώπου του, θὰ ἔλεγεν ὅτι μεθυσθεὶς ὑπὸ τῆς χαρᾶς ὅτι ἐφθασε τέλος πάντων σκοπὸν τὸν ὁποῖον πολὺν χρόνον κατεδίωκεν, ἐτρέμαζε καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐγγίσῃ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Τὴν ἐπιούσαν, ὁ Κ. Σχάπ ὑπῆρξε πιστός εἰς τὴν συνέντευξιν. Ὁ Ἐδουάρδος τὸν εἶχε ἐντελῶς λησμονήσει ἕνεκα τῶν συμβάντων τῆς προτεραιίας. Ἄμα εἶδε τὸν οἰκοκύριον, καὶ ἡ ὑπόσχεσις τὴν ὅποιαν εἶχε δώσει, καὶ τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ τὴν ἐκτελέσῃ, τῷ ἐπανῆλθον ἀμφοτέρω εἰς τὴν μνήμην.

— Κύριε, εἶπεν, ἔδωκα ὑπόσχεσιν χωρὶς νὰ σκεφθῶ.

— Ἄ! . . .

— Δὲν ἔχω χρήματα.

— Τὸ ἐγνώριζα ἐγὼ αὐτὸ . . . τὸ ἔλεγα! πού χρήματα!

— Ἄκουσε, εἶπεν ὁ Ἐδουάρδος, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἀφεύκτως θὰ ἔχω . . .

— Ἐντὸς ὀλίγου; ἐπανελάβην εἰρωνικῶς ὁ γέρων.

— Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ἴσως μάλιστα προτιθέρα.

— Δὲν χορταίνω ἐγὼ μετ' αὐτὰ τὰ παραμύθια . . .

βέλω χρήματα, ἤκουσε, κύριε;

— Δὲν ἔχω.

— Δὲν ἔχεις; νὰ μᾶς ἀδειάσῃς λοιπὸν τὸν τόπον.

— Ὅσον ἐπιπλεσθῶς μένου, θὰ πωληθῶν.

— Ἄ! δὲν θὰ τὸ κάμῃς αὐτό! . . .

— Τίς ὄντως! . . . λέγει ὅτι δὲν θὰ τὸ κάμω.

— Ἄφες τώρα τὸν Τζῶν, κύριε, εἶπεν ὁ Ἐδουάρδος ἀναλαθὼν τὸν συνῆλθε εἰς αὐτὸν ἀγέρωγον τόπον. Σὲ χρεωστῶ ἐνέει γυνέαι; ἀπόβαλέ μας ἀπὸ τὴν οἰκίαν; μόνον πέντε λίρας θὰ πάρῃς ἀπὸ τὰ ἐπιπλεσθῶς.

Ἄντι τούτου, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ νεός, σὲ προτινῶ νὰ σὲ πληρώσω ὅλον τὸ ποσὸν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, καὶ ἐκτὸς τούτου, θὰ λάβῃς καὶ ἀξιόλογον ἀμοιβήν δι' ἑκάστην ἡμέραν, ἡ ὅποια ἠθελε παρέλθει.

Ὁ γέρων ἤρχισε νὰ σκέπτεται. Ἡ δὲ Ἰβόννη καὶ ἡ Μαρία δὲν ἐνόησαν τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Ἐδουάρδου.

— Καὶ τί ἀμοιβὴν θὰ δώσης; εἶπεν ὁ Κ. Σχάπ μετὰ δισταγμοῦ.

— Μίαν λίραν τὴν ἡμέραν.

— Μίαν λίραν! τῶνόντι; ἐπαπέλασον ἐκκλητικοὶ αἱ γυναῖκες.

— Μίαν λίραν! εἶπε καὶ ὁ ἰδιοκτήτης. Ὄλιγον εἶναι . . . ὀλίγον, μὰ τὴν ἀλήθειαν! . . . Νὰ ἔλεγες τοῦλάχιστον μίαν γυνέαν . . . χωρὶς συγκατάθεσιν.

— Μίαν γυνέαν, ἐστὼ! εἶπεν ὁ Ἐδουάρδος.

Ὁ Κ. Σχάπ ἐλυπήθη πικρῶς, διότι δὲν εἰήτησε περισσύτερον· ἀλλὰ, μ' ὅλην τὴν ἀνησυχίαν του, δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐπανέλθῃ. Ὁ Τζῶν ἐφερε πάντοτε εἰς τὰ πλατέα θυλάκια τοῦ χαρτίνου σακκου του, κοινὰ δὴ καὶ ἐν μελανοδοχεῖον. Ὁ Σχάπ ἔλαμνε εἶδος τι ὑποσχετικῶν, τὸ ὁποῖον ὑπεγράφωσεν τὸν Ἐδουάρδον νὰ ὑπογράψῃ, καὶ εἰήτησεν ὑποσχεθεὶς ὅτι θέλει ἐπαπέλθει μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, αἱ δύο γυναῖκες ἐπενόησαν πολὺ τὸν Ἐδουάρδον νὰ ταῖς ἀποκαλύψῃ τί εἶχε κατὰ νοῦν· ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ Ἐδουάρδος ἀπεκρίθη ὅτι ἡ θέσις των ἐμελλε νὰ μεταβληθῇ

ὅτι ἐπιηχίαζε νὰ εὖρη εὐπορίαν, ἂν ὄχι τύγῃν ὅτι πᾶσα κατὰ συνέπειαν ἐρώτησις ἦτο περιττὴ· διότι δὲν ἐδύνατο νὰ ἀπαντήσῃ.

Ἐντοσούτῳ ὁ μαρκέσιος συνῆλθεν ἐντελῶς εἰς ἑαυτὸν χωρὶς δὲ νὰ αἰσθάνεταί τσαθερὰν εὐγνωμοσύνην διὰ τὸν σωτήρᾶ του, τὸν εἶδε μετ' εὐχαριστήσεως. Τοῦτο ἤελε καὶ ὁ Ἐδουάρδος· ἡ μεγάλη ἠθικὴ ἐπιρροή του ἐνήργησε τὰ λοιπὰ. Ἐκολάκευσε τὰς ὁρμὰς καὶ τὰς μνησικακίας τοῦ πρώην ἐργάτου, καὶ ἐμάθη νὰ τὸν διασκεδάσῃ καὶ νὰ ἐπασφαλῇ τὰς ὥρας του. Καθ' ἑκάστην ὁ Κ. Λανσέλ (τὸ ὄνομα τοῦτο ἔκρινε κατάλληλον νὰ λάβῃ ὁ Ἐδουάρδος) ἐπεριμένετο μετ' ἀνυπομονησίας. Μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς μηνός, ὁ μαρκέσιος καὶ αὐτὸς ἦσαν ἀδιάφοροι φίλοι. Τότε ὁ Κ. Λανσέλ, ὅστις μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης εἶχε ἀποκρούσει πᾶσαν ἀνταμοιβὴν ἰδέαν, ἐδέχθη ὡς δάκρυον ἰκανὸν ποσὸν χρημάτων. Καὶ ὁ μὲν Σχάπ ἐπληρώθη, ἡ δὲ Ἰβόννη καὶ ἡ Μαρία μετεφέρθησαν εἰς κατάλληλον οἰκημῶν· ἀλλ' ὁ Ἐδουάρδος, προφασισθὸς ὅτι πάντοτε μυστηριώδη τινὰ ἀνάγκην, ταῖς ἔλεγε, ὅτι τῷ ἦτο ἀδύνατον πλέον νὰ ᾄται συγκατακοιτιῶν, τουλάχιστον διὰ τινὰ καιρὸν. Ἡ Ἰβόννη ἠθέλησε νὰ μεταχειρισθῇ τὴν μητρικὴν ἐπιρροήν της, ἡ Μαρία ἐκλαυσεν· ἀλλ' εἰς μάτην ὁ Ἐδουάρδος ἐπέμενε.

Ὁ ἀναγνώστης ἐνόησε ὅτι, ἂν ὁ Κ. Λανσέλ παρουσιάσῃ ὑπὸ τοῦ μαρκέσιου εἰς τὸ συνέδριον τῶν κολυμβητῶν, καὶ ὑπεδέχθῃ διὰ βραδύων χειροκροτήσεων. Ἄντι δὲ νὰ πληρωθῇ τὸ καλὸν τοῦ φθασίμου, ἐκέρδησεν ἀμέσως καὶ ἐξ ἐφόδου ὅσα στοιχίματα τῷ ἐπρότειναν διὰ δοκιμήν. Αἱ ἀνδραγαθίαι του ὑπῆξαν τότε μεγάλα, ὥστε οἱ ἀμφίβοι ἐυρέθησαν εἰς σπουδαίαν διαφωνίαν. Δὲν ἐγνώριζον πλέον, ποῖος ἐν τῷ Συνεδρίῳ, ὁ μαρκέσιος ἢ ὁ Κ. Λανσέλ ἤϊξε τὸν στέφανον τοῦ βασιλέως τῶν φώκεων. Ἡ ἀντιζηλία αὐτὴ ἐτάραξε σφόδρα τὸν Κ. Σαιντ-Ζουάν· τοῦτο ὑπῆρξε ὁ πρῶτος σπινθὴρ διχονοίας μεταξὺ τῶν δύο φίλων· ἀλλ' ὁ Κ. Λανσέλ εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐξοφλήσει τὸ χρέος του, διὸ καὶ ὀλίγον τῷ ἐμελλε διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ ἀρχαίου προστάτου του.

Ἐκτὸς τούτου, ἤρχισε καὶ αὐτὸς τὰς ἐχθροπραξίας. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δι' εἶδος τινὸς σιωπηλῆς συμφωνίας, ποτὲ ὁ εἰς δὲν εἶχε στοιχηματίζει μετ' ἄλλον.

Ὁ Κ. Λανσέλ ἐπρότεινε, ἐν εἶδει ἀκροβολισμοῦ, ἀσπυριάζων τι στοιχίματα· ὁ μαρκέσιος ἀπήντησεν εἰς τοῦτο διὰ προκλήσεως ἢ ὁποῖα ἐμελλε νὰ συντριφῇ διὰ μιᾶς τὸν ἀντίπαλόν του. Ὁ νεός ὑπῆρξε νικητῆς, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, μίτος ζηλοτύπων ἐξ ἐνός, γαλήνιον καὶ σταθερὸν ἐξ ἐτέρου, μίτος τὸ ὁποῖον δὲν ἐφάνετοσαν πρὸς νὰ διασκεδάσωσιν, διηγερθεὶς μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων. Ἐκτοτε ἡ μεταξὺ αὐτῶν πάλη ὑπῆρξε πεισματωδῆς· τὰ στοιχίματα διεδέχοντο ἀλλήλα μετ' ἀκαταπληκτικὴν ταχύτητα, καὶ ἐπειδὴ ἡ τύχη δὲν ἦελε νὰ ἀλλάξῃ πορείαν, ὁ Κ. Λανσέλ εὖρεθη ἔχων ἑκατομμύρια, ἐνῶ τὸ μαρκέσιον ἡ περιουσία ἤλαττοιήθη εἰς ἄκρον.

Ὁ Ἐδουάρδος ἐπεσκέπτετο σπανίως τὰς δύο συν-

τρόφους του· ἐφαίνετο δὲ ὅτι ἠσθάνετο μεγάλην λύπην ὁσάκις τὰς ἐβλεπεν. Ἡ μητρικὴ ἀγάπη τῆς Ἰβόννης, καὶ ὁ βαθὺς καὶ ἀφωσιωμένος ἔρως τῆς Μαρίας ἦσαν ἐπιπλήεις δι' αὐτόν. Ἀμφοτέραι ἐστέναζον διὰ τὴν ἀνεξήγητον ταύτην μεταβολήν. Ἀλλ' ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἐδύνατο νὰ τῷ ὑποτάλωσι παρατηρήσεις, εἶχε παρέλθει· ἐλασιον λοιπὸν τὰ δύο δυστυχῆ πλασμάτα, καὶ δὲν ἐφανερόνον εἰς τὸν Ἐδουάρδον, εἰμὴ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν γλυκεῖαν καρτερίαν των.

Ὅσακις ὁ νεός Ἐδουάρδος εἰσῆρχετο μόνος εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς δωμάτιον, ὅπου ὑπεδέχετο τοὺς κολυμβητὰς, κατέτριβεν ὀλοκλήρους ὥρας βεδουδισμένους εἰς ὀδυνηροὺς λογισμούς. Τὸ βλέμμα του ἐπιπτετο τότε ἐπὶ τῶν μετ' ἐστρωγὴν αἰχμῆν σταυροειδῶς τεθειμένων ξιφῶν, ἐπὶ τῶν κρεμασμένων εἰς τὸν τοῖχον πιστολιῶν του, ἔπειτα δὲ ἔστρεψεν εἰς τὸ συνέδριον καὶ ἐγύμνον βαθυμηδὸν τὸν μαρκέσιον ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν του εὐδαιμονίαν. Ὅσον διὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον, εἶχε γίνει δύστροπος, καὶ εἶχε εἰς κατὰστασιν διαρκούς ψυχικοῦ ἐρεθισμοῦ, ὅστις μετεβάλλετο εἰς λύσσαν, ὁσάκις ἀντέλεγε τις εἰς τὰς θελήσεις του. Ἐγκατέλιπε τοὺς κενταύρους, παρήτησε τοὺς κρυφίους ἐρωτᾶς του, καὶ κατέτριβεν ὀλοκλήρον τὴν ἡμέραν εἰς τὸ συνέδριον. Καὶ ἐντοσούτῳ ἡ τύχη δὲν ἠθέλην ἐπιμόνως νὰ τὸν βοηθήσῃ. Ἡμέραν τινα τέλος πάντων, ἐτυλλογίσθη ὅτι, ἂν διήγαγεν ἕνα ἀκόμη μῆνα τὸν αὐτὸν βίον, θὰ κατήντα ἐπαίτης. Τότε ἔλαβε τρομερὰν ἀπόφασιν· διακόσια χιλιάδες φράγκων τῷ ἔμενον εἰς τῆς ἀπειροῦ ἐκείνης καταστάσεως, τὴν ὅποιαν εἶχεν ἀποκτήσει διὰ τῆς τύχης καὶ τοῦ κακοεργήματος· ἠθέλησε λοιπὸν νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ διὰ μιᾶς τὸ ὑπόλοιπον τοῦτο τῆς περιουσίας του. Ἀλλ' ἡ τύχη εὖνοιε τὸσον τὸν ἀντίπαλόν του! καὶ αἱ διακόσια χιλιάδες θὰ ἠκολούθουν τὴν αὐτὴν ὁδὸν μετ' ἐκκατομμυρίων. Βασανίσας οὕτω εἰς ἰκανὸν χρόνον διάστημα τὸν νοῦν του, ἐνόμισεν ὅτι εὗρηκε τέλος πάντων τὸ μέσον νὰ δαμάσῃ τὴν τύχην, καὶ ἀπεφάσισε νὰ προκαλέσῃ τὸν Λανσέλ εἰς εἶδος τι ναυτικῆς πάλης. Ἐνθυμῆτο ὅτι ἄλλοτε, εἰς τρικυμιώδη τινα νύκτα, πλησίον τῆς Μακλοβιουπόλεως, ἐτέρα τις τοιοῦτου εἶδους μάχη εἶχε τελειώσῃ πρὸς ὀφέλιμόν του, καὶ τὸ προηγούμενον τοῦτο τῷ ἐδίδε μεγάλην πεποιθῆσθαι διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπελπιστικῆς ταύτης δοκιμῆς.

Ἄμα συνελθόντος τοῦ συνεδρίου, ὁ μαρκέσιος διεκοίνωσεν εἰς αὐτὸ τὴν ἀπόφασίν του ὅλοιο δὲ ἐπειρήθησαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὸ ἀπαραδειγματίζειν τοῦτο στοιχίμα εἰς τὰ χρονικὰ τῶν ἀμφιβίων· ἀλλ' ὁ πλείοτερον πάντων εὐχαριστήθεις ἦτο, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας, αὐτὸς ὁ Κ. Λανσέλ, ὅστις ἐπροκαλεῖτο εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἄμα ὁ μαρκέσιος τῷ ἐπρότεινε τὸ τοιοῦτο, καὶ τὸ βάρος τὸ ὁποῖον ὁ Ἐδουάρδος ἠσθάνετο εἰς τὴν καρδίαν, εἰληφθῆ ὡς διὰ μαγίας· τὸ συνάτως τὴν γαλήνιον πρόσωπόν του, ἔλαβε ὑριαμβικὴν ἔκφρασιν ὅτε ἐδέχθη τὴν πρόκλησιν· ὅτε δὲ ἐσπριγῆ τὴν χεῖρα τοῦ ἀντιπαλοῦ του, ἡς τινος οἱ δάκτυλοι οὐτε πολὺ μικροὶ οὐτε πολὺ ἰσχυροὶ ἦσαν, ὁ τελευταῖος οὗτος δὲν ἐδυνήθη

νά καταστείλη εκφραση οδύνης και πόνου. Αποφασισθείσης λοιπόν της πάλης, δεν έμεινε πλέον, είμη να εύρωσι κατάλληλον μέρος. Η πάλη ήτο αυτή καθ' εαυτήν πολλά παράδοξος, ούτως ώστε ανάγκη ήτο να εκλεξώσι στάδιόν τι ήττον συγγαζόμενον ή ο άχαρις εκείνος Τάμετις, ούτινος τόν βούν εκαστον άμφίβιον έγνώριζεν εκ μνήμης, ως αν τόν είγε κατασκευάσει με τας ίδιαις χειράς του. Είς τήν επί τούτω συγκροτηθείσαν γενικήν συνέλευσιν, πολλὰ γνωμαι έξεστράσθησαν. Νέος τις λέων έι των λεγομένων του ίδιου, πεπορικισμένος με μεγάλην και πανούργον φαντασίαν, επρότεινε άμέσως τόν ποταμόν "Αγιον Λαιρέντιον, και ως μέρος από τού οποίου να πέσωσιν εις τού ύδωρ, τήν ύψηλήν άκρην του Νιαγάρα. Η πρότασις ύπεστηρίχθη ζωηρώς, άλλ' οί πλείστοι ώπισθοδρομήσαν άπέναντι τοτουτων φοβερού διάπλου. Τέλος πάντων, μετά πολλὰς έξετάσεις και μετά συζήτησιν τόσο ζωηράν όσο διδακτικήν, καθ' ήν πολλὰι φώκαι απέδειξαν άξίας λόγου γεωγραφικάς γνώσεις, τού συνέδριον άπεράτισε να γινή ή πάλη εις τας παραλίας της Σιωτίας.

Απεφασίσθη δε συγχρόνως και ή αναχώρησις. Αλλ' επειδή τού συνέδριον ήτο διηρημένον εις δύο μεγάλας φατριάς στοιχηματιστών, διωρίσθησαν δεύρα έπίτροποι, πέντε μεταξύ των όπαδών του Σαιντ-Ζουάν, και πέντε μεταξύ των του Λανσέλ. Μετά παρέλευσιν ολίγων ήμερών, ή συνδιά, εκ τριάκοντα άτόμων συγκεκλιμένη, συμπεριλαμβανομένων και των μαγείρων και του Πίττ, του σκύλου του Κ. Σμιθτων, ανέβη εις άμαξαν και διευθύθη εις τήν Σιωτίαν.

Φθάσαντες εις Λεουίς οί άμφίβιοι, μετέβησαν εις τού παραλόν δια να παρατηρήσωσι τά ύδατα. Μεταξύ δε δύο βράχων ίσου ύψους και τετμημένων ορθίως, ή θάλασσα κατέπιπε μανιώδης και πληττομένη, και ταρασσομένη, ώπισθοδρομούε κατάλευκος δια να αναλάβη τήν όρμήν της και να χυθή εκ νέου. Είς τού βάθος του κόλπου, ποταμός τις βέων ύψηλά κατέπιπε με πάταγον εις τήν θάλασσαν. Εύχρηστηθείσαι εις τήν θέσιν ταύτην αι φώκαι επανήλθον να δεικνήτωσι, τού οποίον και έξετέλεσαν με ήδονης, ως συνήθως, διηγούμεναι μεγάλα έργα των άμφιβίων. Είς τού επίδειπνον, έλαύονισαν οριστικώς τούς ήρους της προσδιορθείσης πάλης, δια τήν επαύριον. Είς έν δοθησόμενον σημείον, οί δύο άγωνιστάι έμελλον να κατασωσιν εις τού ύδωρ, να συναντηώσιν εις τού βέυμα και να παλαίσωσι δι' ότων μέσων ή φαντασία των ή ή τύχη ήθελε τοίς ύπαγορεύσει ό νικηθείς δε θα ήτο εκείνος όστις, πρώτος ήθελεν επστρέψει εις τού παραλίον, όπου διαβαίνων, τας πύλας του κόλπου, ήθελεν άφήσει τόν έαυτόν του να παρασπρή από τού ύδωρ εις τού πέλαγος.

Τήν επκύριον, ή ήμέρα άνέτειλε μειδιώστ' τού μέρος εξ ου έμελλον να πέτωσι, παρίστανεν ότε ήλθον οί στοιχηματιστάι μεγαλοπρεπές θέγμα εκ του σωρού εκείνου του ύδατος, τού οποίον κατέπιπε με τρομερόν πάταγον, ύψουτο πυκνή και κροκιδωτή ομίχλη, ή οποία, βαπτομένη από τας άκτίνας του ανατέλλοντος ήλιου, εποικίλλετο υπό δια-

φόρων χρωμάτων, τού δε μέγα τόξον της ωμοιάζεσθαι μεγαλοπρεπές και φαινόν διάδημα άνωθεν των βάρων της άούτσου. Δυναμέα να είπωμεν, οί οί δύμας άγωνιστάι ολίγον επρόσεξαν εις όλα ταύτα. έμέτρησαν δια τού βλέμματος τού ύψος του πηδήματος τού οποίον έμελλον να κάμωσι και δεν έράνηταν ότι έτρόμαζαν. Ο μαρκέτιος δε έδύνατο να όπισθοδρομήση, διότι επρόκειτο δι' όλην τήν περιουσίαν του. Όσον δια τόν Κ. Λανσέλ, έρα νετο ότι ακαταμάχητός τις και υστηρικώδης δύναμις τόν ώθει εις τά έμπροσθεν έβλεπε τού μέρος της πτώσεως και τού βάραν με ήπληστο μάλλον ή δειλόν βλέμμα, τού δε βλέμμα του ένινετο άπειλητικόν, άμα πίπτων επί τού αντιπάλου του.

Οί πέντε Λανσέλ (ας τούς ονομάσωμεν ούτω) έγοντες τόν άγωνιστήν αυτών επί κεφαλής, περιήλθον τόν κόλπον, και μετ' ου πολυ έράνησαν εις τήν άλλην όγθην, άπέναντι των Σαιντ-Ζουάν, οίτινες ίστατον όπισθεν του μαρκέτιου. Επειδή δε ο κρότος της πτώσεως και ή άπόστασις τούς εμπόδιζε να συνεννοώνται άλλως ή δια σημείων, δύο έπίτροποι προσδιορισθένει, ύψωσαν ταυτοχρόνως τά μινδύλια των, και οί δύο άμφίβιοι μαχητάι έπεσαν άμέσως. Δευτερόλεπτά τινα περιήλθον και τούς είδον άνθρωπέντας μακράν πολυ, εις τήν επιφανείαν της θαλάσσης.

Από άμρότεροι ύπεστήσαν γενναίως τόν πόνον, τόν οποίον τοίς επροξένησε πλήγμα τόσο ύψηλόν, οί δύο μαχητάι επλησίασαν άλλήλους μόλις δε άνέβησαν τού βέυμα, και αι έθροπραξίαι ήρησαν.

Μεγαλοπρεπές τότε ήρησε θέγμα, και τοιούτο όποιον έδικαιοτό τις να περιμεινή από δύο έμπειροτάτας φώκαι, τοιούτον όποιον δεν ένθυμούντο να ύπηρε ποτέ μεταξύ των άμφιβίων. Αί κεφαλαί διετίγνον τού ύδωρ με μαγικήν ταχύτητα. αι προσποιήσεις, τά βήματα, αι βιθίσεις, έξετελούντο με άπροάμιλλον επιτηθειότητα. Οί θεαταί επληττον τούς πόδας εκ του θαυμασμού. ο Πίττ και ο Κ. Σμιθτων ένηγαλίσθησαν πολλάκις μετά παραφοράς άλλήλους εν τούτοις ή νίκη ήτο άμφιβόρεής έτι. Αί φωνες, κατά τήν ώριστιέραν στιγμήν της πάλης, πνοή βιαιά άνέμου, καθύλασσα τού μέρος της πτώσεως, έήπλωσε τήν ομίχλην, ως μέγα παραπέτασμα επ' όλης της σηνής, οί δε θεαταί είδον με μεγάλην λύπην, ότι δεν έρκινετο πλέον τού παραμικρόν.

Τού αυτό έποτελεσμα επέφερε τούτο και επί των άγωνιστών. Ότε ο Κ. Σαιντ-Ζουάν είδε τού εκ της ομίχλης όχθύρωμα τούτο, ύψωθεν μεταξύ αυτών και των μαρκέτιων των, επρότεινε να διακόψωσι τήν πάλην. Αλλά τούτο δεν έσύμφερεν εις τόν Λανσέλ.

— Πώς! φοβείται, Μαλεσκώτ; τού είπε με τειρότον τόνον, ως αν ώμίλει περι άπλουστάτου πράγματος.

— Ας φαντασ' ή ο άναγνώστης τήν εκπλήξιν του τελευταίου τούτου ακούσαντος τούς λόγους του Έδουάρδου. Έμεινεν άπολιθωμένος.

— Τί; σε εμπόδιζει ή ομίχλη; "Ε! έ! έ! "Αλλ' εις τού άκρωτήριον της Βάρδης ήτο βαθύτερον

τού εκότος, και έντοσούτω δεν σ' έμελλε διόλου δια αυτό. . .

Ο πρώην εργάτης μόλις είχεν ιδεί άμυδρώς πως τού θυμά του. αλλά τού όνομα αυτου του Μαλεσκώτ, τόσο κατάλληλον δια να ζωογονήση τας άναμνήσεις του, τόν κατετάραξεν ως άκτις φωτός, και συλλογισθείς ολίγον.

— Δεν τόν έσκότωσα λοιπόν! είπε.

— Ολίγον έλειψε, μα τήν αλήθειαν, Κύριε Σαιντ-Ζουάν, απήνητησεν ο Λανσέλ με έμπαικτικόν πάντοτε τόνον. Δεν εφείσθης κόπων τότε, να σε είπω τήν αλήθειαν. . . Αλλά δεν θαυμάζεις και συ τήν παράδοξον όμοιότητα; . . . ε; . . . τού ύδωρ, τήν μοναξίαν, τόν θόρυβον, τόν άνθρωπον όστις σε ζητεί δια να σε κτυπήτη. . . όλα . . . όλα. . . Υπάρχει όμως και μία μικρά διαφορά. . . Αντι του παιδιου τού οποίου ο κόπος κατέβαλεν, έχεις εδώ άνδρα ισχυρόν και αποφασισμένον δι' όλα. . . τόν οποίον δεν θα φονεύσης, αυτην τήν φοράν Μαλεσκώτ, σε τού ύπόσχομαι!

— Ίσως! έψιθύρισεν ούτος μυκόμενος και ριφθείς εμπρός δια να εκπλήξη τόν αντιπάλον του. Αλλ' ο Έδουάρδος τόν υπεξέφυγε, και άφεις τόν Μαλεσκώτ να τόν ακολουθή, παιδιάς χάριν, έηκολούθει.

— Δεν έχω καμμίαν άμφιβολίαν! . . . Ακουσέ με, Μαλεσκώτ: με έλεψες τού όνομά μου, τού χρυσίου μου, με έλεψες τά πάντα! και έντοσούτω, δεν ζητώ εδώ εκδίκησιν. . . Να ζητήσω να εκδικηθώ ποίον; . . . σε! δεν βαρύνεσαι, άθλιε! . . . και προς τί; Τήν περιουσίαν μου τήν εκέρδησα πάλιν από σε, και τού όνομά μου με περιμένει εκεί κάτω, εις τήν Γαλλίαν. . . ει; τήν Γαλλίαν όπου δεν γνωρίζουν, ότι εις άγχείος εργάτης! . . .

— Ω! πού να σε πάρη ο διάβολος, ναί! διέκοψεν είπων ο Μαλεσκώτ. Συ ο όποιος με λέγεις ότι φοβούμαι, περιμένε με. . . περιμένε με, σε προκαλώ εγώ τώρα!

— Στάσου ακόμη. . . άκουσε. . . Εύρηκα επί της γης ένα άγγελον ο όποιος είναι κόρη ενός κλέπτου, ενός δολοφόνου. τόν άγγελον αυτόν τόν έκαμα γυναϊκά μου. ο νόμος κάμει τόν δολοφόνον πατέρα μου, και ιδού εγώ ονομάζομαι μαρκέσιος Σαιντ-Ζουάν!

Μία μόνη λέξις κατέπληξε τόν εργάτην ή θυγάτηρ του! και ή λέξις αυτη διεπέρασε τού περίξ αυτου πυκνόν κάλυμμα. Η θυγάτηρ του! μόλις τού όνομα τούτο διηγείρεν χορδήν τινα άναμνήσεως εις τήν καρδίαν του.

— Δεν με καταλαμβάεις λοιπόν; εξηκολούθησεν ο Λανσέλ βραλύνας τόν θρόνον του. Είσαι ο πατήρ τής; γυναικός μου, και ή γυνή μου πρέπει να ύψων τού μέτωπον άνερευρίαστως. Δεν εκδικούμαι, νίπτομαι τας χειράς. . . Αλλά πολλά είπαμεν, ε; . . . Έργα τώρα, έργα. . . ένθυμείται εν μικρόν σχοινίον, Μαλεσκώτ, τού ένθυμείται. . . Έν τρομερόν όπλον, τού οποίον μετεχειρίσθης τόσοσιν επιτηδειώς τήν νύκτα είειπην, κατά τήν οποίαν σε πρωτοείδα;

Είπε και εκτυλίξας σχοινίον τι τού οποίον περιέζωννε τήν βράχιν του υπό τόν πλεκτόν επενδύτην του τού έστρεψε περίξ της κεφαλής του.

Όταν είδε τούτο, ο Μαλεσκώτ ώχρίασεν. Είτε διότι ένόησε τότε μόνον τόν σκοπόν του αντιπάλου του, είτε διότι τού σχοινίον τούτο επανέφερε ζωηράν εις τόν νούν του τήν άναμνήσιν του κακουργήματός του, πρό πολλού χρόνου εξαλειφθείσαν, ήσθάνθη τήν καρδίαν του αποθαρρύνθεισαν, και έστρεψε και αυτός τήν βράχιν φωνάζων ότι τά όπλα ήσαν άνισα, και ότι ήκύρωσε τού στοίχημα.

— Στοίχημα με λέ ει τώρα! είπεν ο Λανσέλ, ούτινος ή φωνή έγίνετο ήττον εμπαικτική και μάλλον παρωργισμένη. Δεν με λέγεις, αν τά όπλα ήσαν ίσα, όταν βοηθούμενος από τήν τρικυμίαν και τόν άνεμον, ήλθες να στείλεις εις τόν άλλον κόσμον ένα δυστυχή ναυαγόν; Ιδού τού σχοινίον στριμμένον καθώς τότε. . . ή σειρά σου λοιπόν, Μαλεσκώτ.

Και ο αλήθης Σαιντ-Ζουάν κατέφερε τρομερόν κτύπημα κατά τού εργάτου, νεκρωθέντος εκ τού τρόμου.

— Έλεος! Κύριε Λανσέλ, έλεος! σε τά επιστρέφω όλα.

Ο Σαιντ-Ζουάν ύψωσε περιφρονητικώς τούς ώμους, και έστρεψε τού όπλον του.

— Α! έλεος! έλεος! . . .

Αλλ' ο μαρκέτιος έδιπλασίασε τά κτυπήματά του. Ένώ δε εκτύπει, ή λύσσα του εφαινετο αυξανουσα. Δεν έπαυσεν είμη τήν ώραν καθ' ήν ο Μαλεσκώτ, αιματωμένον πτώμα καταντήσας, έγινεν άφαντος υπό τόν άφρόν του ύδατος, κάτωθεν του μέρους της πτώσεώς του.

Τότε ο Σαιντ-Ζουάν ύπηγε να εύρη τούς έδικούς του.

Είς όλας δε τας κατεσπευσμένας των έρωτήσεις απήνητησεν ότι, ο Κ. Σαιντ-Ζουάν ύπεστήριξε γενναίως τήν μάχην, άλλ' ότι έθυσιάθη εις τόν πυθμένα καταβαλών μέγαν άγώνα. ότι αυτός, ο Λανσέλ δηλαδή, υπέθετεν ότι άγγεϊόν τι θα έβραύσθη έντός τού στήθους του.

Εξ έβδομάδας περίπου μετά τού δυστύχημα τούτο, αι εφημερίδες των Παρισίων άνήγγελλον ότι ο μαρκέσιος Σαιντ-Ζουάν, επανελθών εις τήν Γαλλίαν, διεγράψε τού όνομά του από τόν κατάλογον των μετναστών, και ότι, νυμφευθείς εις τήν άλλοδαπήν, έφερε μετ' έαυτου τήν σύζυγον και τήν πενθεράν του.

ΦΩΚΙΩΝ.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑΣ.

Ἐκ τῆς περὶ ἀνατροφῆς τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων συγγραφῆς τοῦ

A. K. ΠΑΠΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ.

—o—

Ἡ φιλομάθεια εἶναι φυσικὸν αἰσθητὸν τῆς ἀνθρωπότητος, καθὼς παρετηρήθη ὅτι πᾶς ἄνθρωπος τοῦ ὁποῦν αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις δὲν εἶναι ὅλως ἐνηργεωμέναι, προθυμίας δίδει πᾶν ὅτι ἔχει διὰ τὴν ἀποκτήσασθαι μάθησιν.

Κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἡ μάθησις εἶναι ζωηρύτερα καὶ ἐπιθυμητότερα, διότι ὁ ἐγκέφαλος τῶν παιδῶν εἶναι θερμότερος καὶ ὑγρότερος τῶν τῶν ἀνδρῶν κτλ. καὶ τοῦτου ἕνεκα, διότι βλέπομεν τὴν ἀλλοιοποιὸν ἐνεργητικότησιν αὐτῶν, τὴν εὐκαλίαν ἐνετύπωσιν τῶν καθυποβαλλομένων εἰς τὰς αἰσθήσεις τῶν ἀντικειμένων καὶ τὴν ζωηρότητα τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν, διὰ τοῦτου ἀνάγκη νὰ φρονῶμεν, ὡς γονεῖς καὶ διδάσκαλοι ἐσκεμμένως, νὰ καθυποβάλλωμεν ἐνώπιόν των πάντοτε εἰσόδους ὡς τὴν ἀγάθην, καθὼς ἐπιθυμοῦμεν ὅτι ἡ παιδεία αὐτῶν εἶναι ἡ κυριώτερα ἐποχὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἡ ὅλα τὰ ἀγαθὰ ἢ ὅλα τὰ φαῖλα ὅσα μὴ βλάπτει, ὅσοι, ἔχουν μαζὴν ἐπίσημην καὶ ὅλην τὴν ἐπιλοπιὸν ζωὴν. Ἡ πρῶτα ἀντικείμενα τὰ ἐνεσυμμετασφῶν ὅτε ὁ ἐγκέφαλος ἦτο μαλακός, εἶναι τὰ βαθυτέρα καὶ διαρκέστερα μένον ἢ πάντοτε ἀνεσκέλεπτα, ζωηρὰ καὶ μάλλον παγιούμενα ὅσον καὶ ἡ ἡλικία πληθύνει τὸν ἐγκέφαλον, τοῦτον δὲ ἕνεκα, διότι οἱ γέροντες ἐνυμνοῦνται κάλλιστα τὰ τῆς παιδείας καὶ νεανίης αὐτῶν ἡλικίας καὶ σφαιρικῶς καὶ ληισμονοῦν εὐκολώτατα ὅτι ἀντελήθησαν κατὰ τὴν προσδοτικὴν τῶν ἡλικίαν, διὰ τοῦτου καὶ ὁ Εὐριπίδης λέγει:

Ἡ τριτηνὰ μὴ κακῶς αἰδῶ εἶρα, αἰσχρὸν ἐστὶ δὲ τὸ ἀγνοῦν ἀκρίτως ἀνὴρ κακῶς γενέσθαι πᾶσι τοῖς ἢ δ' εὐαδρῖα ὁ δακτὴν εἴπερ καὶ βραχὺς διδάσκειται, λέγειν ἀκούων δ' ὅν μάθησιν οὐκ ἔχει, ἂ δ' ἂν μάθῃσι, ταῦτα σώζεσθαι εἰσι, πρὸς γῆρας.

Πᾶσις ἡλικίας αἱ διανοητικαὶ ἐργασίαι εἰσιν ἐπιβλαβεῖς ὅταν καὶ ὑπερμετροὶ καὶ πολυχρόνιοι εἶναι, πρὸ πάντων ὁμῶς κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν αἱ ὑπερβολαὶ αὐταὶ εἰσι ὀλεθριώτεραι καταφαιρόνται, ὡς ἐκ τῆς μαλακότητος τοῦ ἐγκέφαλου καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς κρίσεως, ἥτις παρακολουθεῖ τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ διὰ τοῦτου βλέπομεν ὅτι οἱ παῖδες ἐνὸ μᾶς ἐρωτοῦσι περὶ τινος ἀντικειμένου, στρέφουσιν ἐνῆεν κακεῖθεν τοὺς ὀφθαλμούς των εἰς ἄλλα ἀντικείμενα προσηλωμένοι, πρὶν εἶτι ἀποκριθῶμεν, καὶ μετὰ τὴν ἀποκρίσιν πολλάκις ἐρωτοῦν περὶ ἄλλων ἀντικειμένων μετὰ τὴν αὐτὴν μὲν πάντοτε περιέργειαν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν αὐτὴν ἀκρίσιν, διὰ

τοῦτο οἱ γονεῖς ὀφείλουσιν νὰ σμικρύνωσιν ἀπ' ἐνός ὅσον τὸ δυνατόν τὴν διανοητικὴν ταύτην δραστηριότητα τῶν παιδῶν, διὰ νὰ μὴ προέλθωσιν ἐπώδυνα ἀποτελέσματα, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω, καὶ ἀπ' ἐτέρου νὰ καταλήττωσι παντοειδῶς νὰ καθίστωσιν αὐτοὺς λίαν προσεκτικούς εἰς τὸ ἀντικείμενον ὑπερ᾿ ἀντελήθησαν καὶ αὐτοὶ ἀβρόχως ποσὶ, νὰ τὸ παρατρέχωσι, νὰ τὸ τεχνολογῶσιν ἀπ' ἐναντίας καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς διακλαδώσεις, διὰ νὰ εὐρίσκωσι τὴν ἀλήθειαν καὶ διὰ νὰ παγιῶσιν μικρὸν κατὰ μικρὸν ἢ κρίσιν των. Ἀλλὰ τί συμβαίνει ἐξ ἀγνοίας καὶ ἐξ ὑπερβολικῆς φιλοστοργίας; Αἱ ὀυπεῖαι τῆς μητρὸς, αἱ ἀνταμοῖσαι, ἡ ἀμιλλα, οἱ ἔπαινοι καὶ αὐταὶ αἱ κολακίαι αἱ προσφερόμεναι ἀβρόχως πολλάκις διὰ τὴν φιλομάθειαν τῶν παιδῶν, παρεκτρέφουσιν ὅσον ὅσον τὴν φιλοτιμίαν τῶν παιδῶν καὶ χαλαρόνους τὰ νεύρα τοῦ νούου αὐτῶν, ὅστις ἐντέλῃ οὐκ ἐπιθυμῶν ἡ ἵνατο νὰ διανύσῃ στάδιον λαμπερὸν καὶ ἐνδοξόν.

Δὲν εἶν' εὐκόλον βεβαίως ν' ἀντιλήθωμεν τοὺς παῖδας οἵτινες ἀπονήσκουσιν καθ' ἑκάστην ἀπὸ τὴν ἀκρίτον ταύτην διαγωγὴν τῶν γονεῶν. Παρετήρησα πολλάκις, λέγει ὁ ἰατρός Βριγγάμιος, εἰς παιδάδας χοιραδικούς ἢ ἔχοντας διαβεσιν εἰς χοιράδας, ὀλεθροῖς νόσους προσερχομένους ἐκ τῆς μεγάλης δραστηριότητος τοῦ πνεύματος των πρὸς βλάβην καὶ φθορὰν τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ διοργανισμοῦ αὐτῶν, εἰς τινὰ μάλιστα τῶν παιδῶν τούτων τῶν ὁποῦν ἡ ἀσθενεία δὲν εἶχε κατ' ἀρχάς χαρακτηριστικὸν σπουδαιότητος, εἶδον τὴν θεραπείαν καλυυραμένην ἐπ' ἀπειρον ὑπὸ τῆς ῥηθείσης αἰτίας. Ἐνθυμούμαι πολλὰς παῖδας τοσοῦτων ἐτῶν καὶ ἐξ, περικοιμισμένους ἐκ φύσεως μετ' ἀπάνια προτερήματα, οἵτινες, καὶ τοὶ λυθόντες περιποίησιν σπουδαιωτάτην, ὑπέπεσαν ὁμῶς εἰς ἀσθενείας τὰς ὁποίας ἄλλοι παῖδες ἦσαν πνευματικῶς διαφεύγουσι μετὰ μενίστην εὐκολίαν. Οἱ παῖδες οὗτοι καθ' ὅλην τὴν διαορῆσιν τῆς ἀσθενείας δεικνύουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶδος τι μανίας, διὰ τὸ βιβλίον καὶ τὰς μελέτας καὶ ἀσχολίαν εἰσι μάλλον διὰ τούτου τὸν θαυμασμὸν τῶν γονεῶν αὐτῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ ταύτῃ ἀναπτύξει τοῦ πνευκατότος των, εἰς τὴν συνετέλεσαν ὅσον ἦτο δυνατόν καὶ αὐτοὶ, καὶ ἦτις πρὸς νὰ θεωρηθῇ ὡς αἰτία τοῦ ὀλεθροῦ τούτου ἀποτελέσματος.

Αἱ παρατηρήσεις αὐταὶ τοῦ Βριγγάμιου ἰσχυραποδοῦνται εἰσι μάλλον καὶ ἀπὸ τὴν σπουδῆν τῆς ὕσεως καὶ ἀπὸ τὴν κείραν. Παλαιότερον γνωρίζομεν ὅτι πάντα τὰ ζωὴν ἔχοντα, ὅσον ταχέως ἀσθενοῦσι τοσοῦτον ταχέως καὶ ἀπονήσκουσιν καὶ ὅσον βραδυτέρον ἀναπτύσσονται, τοσοῦτον καὶ περισσώτερον ἐκτείνουσιν τὴν ὑπαρξίν των. Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὰ φυτὰ θέλομεν εἶδεῖ ἐν γένει ὅτι ὅσα εἶναι πολυκύβηλα καὶ ὕδαρῃ, ταῦτα εἶναι καὶ ἀδύνατα καὶ ἔχουσιν καὶ βραγέαν τὴν ὑπαρξίν, διότι τὰ ὄργανα αὐτῶν εἶναι δραστηριώτατα ὅθεν ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν ζῆτοῦν νὰ τὴν καταναλώσῃ ταχίστα, διὰ νὰ ἐπιτύχῃσι προόδου ταχυτέρας ὅσα ἀπ' ἐναντίας ἔχουσιν χυμούς ἐξώδεις, ζῶσιν ἀναλόγως, πλειότερον

διότι καὶ δυνάμιν ὀργάνων πλείονα ἔχουσι, καὶ φειδῶ μεγαλητέραν μεταχειρίζονται εἰς τὴν ζωὴν αὐτῶν. Ἰσχυραὶ καὶ μεγαλόσωμοι γίνονται αἱ λευκαὶ καὶ αἰεταί, ὠραιόταται καὶ καλλίκαρποι γίνονται αἱ κερασεῖαι, αἱ ῥοδακινεῖαι, αἱ μηλέαι, αἱ κυδιωναί, αἱ βερικοκκεαὶ κτλ. ἀλλ' ὁμῶς ταχέως καὶ φθειρόνται, διότι ὅλη αὐτῶν ἡ ζωὴ εἶναι δραστήριος καὶ ταχέως στεροῦνται τοῦ χυμοῦ αὐτῶν. Ἰσχυρὰ ἐπίσης καὶ ὠραία εἶναι ἡ δρῦς, ἡ πλάτανος, ἡ κέδρος, ἡ ἐλαία, ἡ κυπάρισσος ἡ συκάμινος, καὶ μάλιστα ἡ ἀδανώνια καὶ τὸ βαουδάβ, ζῶσιν ὁμῶς δεκάδας αἰώνων, διότι ἡ δραστηριότης αὐτῶν πηδαλιουχεῖται ἀπὸ ἐτέρων δυνάμιν τῆς ζωῆς αὐτῶν, φυσικὴν ἀναλογία ἔχουσιν μετὰ τὴν ἀνθρώπινον φρόνησιν, ἥτις δὲν ἀφίσι τοὺς χυμούς αὐτῶν, δηλ. τὰς δυνάμεις τῆς ὑπάρξεως των νὰ ἐξαντληθῶσι ταχέως. Ἐν γένει παρετηρήθη ἐπὶ τῶν φυτῶν, ὅτι ἡ πολλὴ περιποίησις συντέμνει τὴν ζωὴν των, διὰ τοῦτου τὰ δένδρῦδα καὶ τὰ ἐν τοῖς κήποις δένδρα ζῶσιν ὀλιγώτερον ἢ τὰ ἐν τοῖς ὄρεισι καὶ δάσεσιν, ἀπόδειξις τρανωτάτη, ἐκ τῆς φύσεως παραγομένη μάλιστα, ὅτι καὶ ἡ πολλὴ περιποίησις τῶν παιδῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν γένει, συντέμνει ἀντὶ νὰ μακρύνῃ τὴν ζωὴν.

Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὰ ζῶα, θέλομεν ἰδεῖ πάλιν ὅτι τὰ ἔχοντα ἀπλούστερον τὸν διοργανισμὸν ἔχουν καὶ διαρκέστεραν τὴν ζωὴν. Τὰ ζῴδια, οἱ σκώληκες, τὰ ἐντομα, ζῶσιν ὀλίγον χρόνον, διότι καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν, ἄλλο δὲν παρατηρεῖται νὰ πράττωσιν ἢ ἀενάως νὰ κινῶνται καὶ νὰ ἐργάζωνται, χωρὶς νὰ κάμωσι διακοπὴν τινὰ σχεδόν, χωρὶς νὰ γνωρίζωσιν ὅτι κατὰ τὴν πρόοδον τῆς ἡλικίας, πρέπει ν' αὐξάνῃ καὶ ἡ ἐργασία αὐτῶν, ἐνῶ αἱ γελῶναι, οἱ ἀνθία, οἱ κυρνοὶ, οἱ ἀετοὶ, οἱ ἐλέφαντες, αἱ κάμηλοι, οἱ κροκόδειλοι, οἱ κρόταλοι, καὶ τόσα ἄλλα ζῶα, ζῶσιν ἐπὶ αἰῶνα καὶ περιπλέον, διότι ἡ δραστηριότης αὐτῶν ἔχει ὄρους, ἔχει ἡσυχίαν, ἀναψυχὴν, ἀνάπαυσιν, βαθυτάτον ὕπνον.

Ἐν γένει παρετηρήθη ὅτι πᾶν ζῶον ὅπερ φθάνει ταχέως εἰς τὴν ἐσχῶν ἡλικίαν, ταχέως καὶ ἀσθενεῖται καθὼς κατὰ τὴν νεότητα ἐξαντλεῖται ὅλη ἡ ζωοποιὸς δυνάμις, καὶ εἶναι μὲν βεβαίον ὅτι ὑπάρχουν παντοῦ ἐξαιρέσεις, διότι ἰστορεῖται ὅτι ὁ Κωμωδός τῶν Ἀθηνῶν Εὐπολὸς πρὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας του, συνέθετο 17 κωμωδίας, ὅτι ὁ Κικέρων κατὰ τὸ δωδέκατον ἔτος συνέθετο ῥητορικὴν, ὅτι Πλίνιος ὁ νεώτερος κατὰ τὸ 16 ἔτος ἐξέδοτο ἐπιγράμματα, ἐλεγεία, τραγωδίαν κλ. ὅτι ὁ Ἥριγένης κατὰ τὸ 17 ἔτος συνέστητεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σχολὴν φιλολογικὴν, ὅτι ὁ Μύρσιος κατὰ τὸ 12 ἔτος συνέθετο ὁμιλίαν, δημογορίας κτλ. ὅτι ὁ χριστιανὸς Ἐρρίκος ἕβ' ἔκεν κατὰ τὴν τετραετῆ του ἡλικίαν ἐγνωρίσῃ τὴν ἰστορίαν, τὴν θεολογίαν, καὶ τὴν Γερμανικὴν, Λατινικὴν, Γαλλικὴν, καὶ Ὁλλανδικὴν γλῶσσαν, ὅτι ὁ Ἰωάννης Λουδοβίκος Ἐλισάβετ ἔσας τῆς ἐγνωρίσῃ διαφόρους γλῶσσας καὶ μετέφραξεν ἀπροσκόπως τοὺς δυσκολωτέρους συγγραφεῖς, ὅτι ὁ Βαρατιέρος, ἀπὸ τὸ τέταρτον ἔτος ὤμιλει ἐντελῶς τὰ

Λατινικά, Γαλλικά, καὶ Γερμανικά, ἀλλὰ αὐταὶ αἱ ἐξαιρέσεις, δὲν εἶναι ἀναντιρρήτως ἰσχυραὶ ὥστε νὰ σχηματίσωσι γενικὸν τινὰ κανόνα πρὸς διδασκαλίαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐπόλιδος μέχρι τοῦ Βαρατιέρου, εἰς διάστημα δηλαδὴ εἰκοσὶ περίπου αἰώνων, ἔζησαν καὶ ἀπέθανον ἀπειράριθμα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, καὶ ὁμῶς ὀλίγοι τινὲς ὑπῆρξαν, οἵτινες πρὸ τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των ἐδόξασαν τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐὰν παρατηρήσωμεν τέλος τὴν πείραν, θέλομεν γνωρίσει τὸ ἀνυπόστατον τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῶν διαιτηνομένων ὅτι ἡ εἰς βαθείαν σπουδὴν ἐνασχόλησις τῶν παιδῶν, συμβιβάζεται μετὰ τὰς φαινομένους αὐτῶν ἐξόχους δυνάμεις τοῦ πνεύματος.

Ὁ Βριγγάμιος γράφων περὶ Ἀμερικῆς ἀναφέρει πάμπολλα ὅσα παραδείγματα, ἀποδεικνύοντα ὅτι εἰεῖσι οἱ γονεῖς, οἵτινες ἀρχίζουν πρόωρα τὰ τῆς παιδεύσεως τῶν τέκνων των, σφάλλουν μέγαν, διότι πρὸ καιρὸν ὑποβάλλουν εἰς σφοδρότατον διερευνητὸν τὸ πνεῦμα αὐτῶν. Μεταξὺ λέγει, τῶν διὰ τὰ παιδεύσεως τῶν τέκνων των, σφάλλουν μέγαν, διότι πρὸ καιρὸν ὑποβάλλουν εἰς σφοδρότατον διερευνητὸν τὸ πνεῦμα αὐτῶν. Μεταξὺ λέγει, τῶν διὰ τὰ παιδία βιβλίων, ὑπάρχουσι καὶ τινὰ εἰδικῶς προσδιωρισμένα διὰ διετῆ ἢ τριετῆ βρέφη καὶ μετὰ τῶν βιβλίων τῶν παιδῶν εὐρίσκονται καὶ ἐγχειρίδια βοτανικῆς, Γεωμετρίας καὶ Ἀστρονομίας, ὡς καλητέραν δὲ μέθοδον διδασκαλίας θεωροῦσιν ἐκείνην, ἥτις ἐπιενεργεῖ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν παιδῶν διὰ τῶν ταχυτέρων μέτων, ἀδιαφοροῦσι δὲ παντάπασι περὶ τῆς ἐπὶ τῆς υγείας αὐτῶν ἐπίρροης τῆς τοιαύτης διδασκαλίας. Εἶδον προσθετέ, εἰς πολλὰς οἰκογενείας παιδάς μὴ ἔχοντας μῆτε τριῶν ἐτῶν ἡλικίαν, οἵτινες ἠναγκάζοντο οὐ μόνον ν' ἀποστηθίζωσι μακρὰν σειρὰν στίχων καὶ ἐκτεταμένα τῆς γραφῆς καὶ ἄλλων ἱστορικῶν χωρία, ἀλλὰ καὶ νὰ φοιτῶσιν ἐξ ὄρας τῆς ἡμέρας εἰς τὰ σχολεῖα. Εἶναι σπανιώτατον νὰ ἴδῃ τις εἰς τὴν οἰκίαν παῖδας τετραετείς μὴ διδασκομένους καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῶν σχολείων ἐπάνοδον ἄμα ἐπιστρέφοντες ἐκ τοῦ σχολεῖου ἀναγκάζονται νὰ μάθωσι καὶ ἄλλα μαθήματα πρόσθετα, ν' ἀναγινώσκωσι βιβλία καὶ ἀποθήκας προσδιορισμένους διὰ παιδάς καὶ τοῦτο ἐξακολουθεῖ μέχρις οὗ τὸ μὲν νευρικὸν των σύστημα ἐξασθενήσει, καταστραφεῖ δὲ ἡ υγεία των. Εἶδον πολλοὺς παῖδας οἵτινες ὑπετίθεντο περικοιμισμένοι ἐκ φύσεως μετὰ δυνάμεις θαυμαστάς καὶ σχεδὸν ὑπερ᾿ ἀνθρώπου, ὑποκύφοντας εἰς τοιαῦτα ὀλέθρια ἀποτελέσματα καὶ ἐπὶ τέλους ἀποθανόντας, τινὲς αὐτῶν ἀπέθνησκον ἀπὸ 6—8 ἐτῶν ἡλικίαν, δεικνύοντες μέχρι καὶ τῶν τελευταίων στιγμῶν τῆς ζωῆς των τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα τοῦ πνεύματος προτερήματα τὰ ὁποῖα ἐπῆυξαν τὴν θλίψιν τῶν γονεῶν, ἄλλοι πάλιν ἡλικιωθήσαν μὲν πλειότερον, ἀλλ' ἔχον υγείαν ἀρροφαλῆ, νευρικὸν σύστημα ἄτονον καὶ κλίον πρὸς τὴν ὑποχ. νδρίαν, πρὸς τὴν δυσπεψίαν, καὶ εἰς ποικίλας ἄλλας καὶ πολυαριθμούς νευρικῶς ἀσθενείας, τινὰ δὲ τῶν τελευταίων τούτων τέκνων, περιελθόντα εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν, δὲν διατηροῦσι πλέον παρὰ δυνάμεις οὐδενὸς λόγου ἀξίας, καὶ ἀποβαίνουσιν ὄργανα πθητικὰ ἐκείνων, οἵτινες ἐπὶ τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας ἦσαν πολὺ κατώτεροι.

Πολλοὶ ἄλλοι ἀναφέρουν ὅτι καὶ εἰς τὴν Σκωτίαν καὶ εἰς τὴν Πρωσίαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Γερμανίας, ὅπου ὡς ἐγγίστα ἢ αὐτὴ διατηρεῖται ἐφαρμογὴ τῆς παιδείας, τ' αὐτὰ ὡς ἐγγίστα ἀποτελέσματα ἀπαντῶνται· ἀλλὰ διατι νὰ τρέχωμεν ἐπὶ πλέον μακρὰν πρὸς εὐρεσίν των τοιούτων ἀποτελεσμάτων ἀφοῦ δυνάμεθα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μικρὰν Ἑλλάδα νὰ εὐρωμεν τοιαῦτα;

Πόσοι γονεῖς παραπονοῦνται καθ' ἑκάστην ὅτι εἰς τὸ ἕαδ τῆς παιδικῆς των ἡλικίας ἀπώλεσαν τέκνα ἀπερὶ διὰ τοῦ πνευματικῶν, τῆς μαθήσεως των καὶ τῆς ἐπιμελείας των ἐδείκνυον μέλλον μέγα καὶ λαμπρόν; Ἀλλὰ διατι δὲν βλέπουν ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ ἀπώλεια των τέκνων των προήλθεν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου; διατι, ἀφοῦ εἶδον πνεῦμα μέγα δὲν ἐπρεπε διὰ τῆς φιλοτιμίας καὶ τῶν θουπειῶν νὰ τὸ ἡλεκτροῖζωσιν ἀκαταπαύστως ὡφείλον ἀπ' ἐναντίας νὰ τὰ περιορίζωσι τεχνιέντως εἰς ἀντικείμενα ἀπλά καὶ μεγαλοπρεπῆ, τὰ ὅποια δὲν χεῖρουν κατανάλωσιν πνεύματος ἀλλὰ περιβάλωσιν κρίσεως καὶ φρονήσεως, ὡς λ. χ. εἰς τὴν παρατήρησιν των ἔργων τῆς φύσεως, εἰς τὴν θεωρίαν των ἀποτελεσμάτων τῆς ἀρετῆς κτλ. Ἀφοῦ εἶδον μάθησιν προοδεύουσαν γιγαντιαίως καὶ ἐπιμελείαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, ὡφείλον ἐκείνην μὲν νὰ περιορίσωσιν εἰς μόνον τ' ἀπολύτως ἀναγκαῖα, ταύτην δὲ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν των βελήσεων τοῦ Θεοῦ. Ἡκούσαμεν ἀπὸ ἀξιολογητῶν μητέρων ἀπολέσασαν ἐντὸς 24 ὡρῶν τέκνα δύο ἀβρένα, ἡλικίαν τεσσαρῶν καὶ τριῶν ἐτῶν ἔχοντα, ὅτι ἀμφοτέρω εἶχον πνεῦμα ἀληθῶς μέγα, σπέρματα ἀρετῶν ἀπειρα, ὅτι πᾶν τὸ διδασκόμενον παραυτὰ τὸ ἐμάθανον, ὅτι πᾶς λόγος αὐτῶν ἦτο πνευματικῆς καὶ φρονίμος, ὅτι πᾶσα κρίσις αὐτῶν ἦτον ἀρκετὰ ὄρθη, ἐφάνητο δὲ τὰ τέκνα τῆς ταῦτα ὅτι διήγαγον οὐχὶ τὴν παιδίαν ἢ ἡλικίαν, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ἔραβον. Ἡ ταλαιπωρὸς ἰδιόμορφη τὰ μεγάλα ταῦτα προτερήματα των υἱῶν αὐτῆς, ἐλυπέτο μὲν ὡς ἀληθῆς μητὴρ, δὲ ἐγίνωσκεν ὅμως, οὔτε ἐτόλμα τις νὰ τῇ εἶπῃ, ὅτι τὸν θάνατον αὐτῶν, προεπαρασκευάσεν αὐτὴ ἐν μέρει διὰ των ἀπειρῶν θουπειῶν, ἐπαίνων καὶ προτροπῶν, εἰς τὸ νὰ γίνωσιν τὴν ταχίστην τελείωσιν ἀνθρώποι, πιστεύουσα ἢ ἀβλία ὅτι ὅσον ταχύτερον μάθωσι τ' ἀναγκαῖα, τόσον θέλουσιν καὶ αὐτὰ καὶ αὐτὴ ἀπολαύσουσιν τὰ εὐχάριστα ἀποτελέσματα των. Εἶδομεν γονεῖς ἄλλους φρονίμους καὶ ὑψηλῆς περιωπῆς, διδάσκοντας τοιετοῖς καὶ τετραετείς πνευματικῶν παιδῶν καὶ παιδίσκας διὰ ἰδίων διδασκάλων, τσαυτὰ συγγρόως μαθήματα, ὥστε ἤβηλον πολλὰ ὑποτεβῆ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν νέον οἰσινες τότε ἐγνώρισαν τ' ἀποτελέσματα τῆς ἀβουλίας των ταύτης, ὅτε ἄλλα μὲν αὐτῶν ἀποκατεστάθησαν ἡλιθία, ἄλλα δὲ φιλασθένα καὶ ἄλλα παρακαίριως ἀπέθανον. Εἶδαμεν τέλος παιδίσκας καὶ παιδῶν, ἀποκατασταθέντας βαρνητικούς, ἀσθματικούς, ἀτονισμένους, δυσκοιλίους, ὑποκειμένους τέλος εἰς διάφορα χρονικά πάθη μόνον καὶ μόνον διότι ὑπὲρ τὸ δεῖον παρεδόθησαν εἰς τὴν σπουδῆν.

Διὰ νὰ ἐκλείψωσι τ' ἀποτελέσματα ταῦτα ὀφεί-

λουσιν οἱ γονεῖς νὰ ἐπιστήσωσι μεγίστην προσοχὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν των τέκνων των καὶ μάλιστα ἐκείνων ὅσα φαίνονται ὅτι ἔχουν πνεῦμα μέγα καὶ ἐπιμελείαν εἰς τὴν μάθησιν ἀπειρίστον, περιορίζοντες αὐτὴν κατ' ἀρχάς εἰς ἐλάχιστα ἀντικείμενα καὶ κατὰ μικρὸν ἐκτείνοντες τὴν ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, των σωματικῶν των παιδῶν δυνάμεων, καὶ των ἡθικῶν αὐτῶν ὀρέξεων.

Ὁ παῖς πρέπει νὰ μάθῃ κατὰ πρῶτον οὐχὶ μόνον νὰ διατηρῆ τὰς σωματικὰς του δυνάμεις εἰς τὴν φυσικὴν των κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰς τελειοποιῆ ὅσον δύναται, ὥστε νὰ ἡμπορῇ νὰ ἐνεργῇ ἢ ψυχῇ δι' αὐτῶν πάντοτε σκοπιμότερα. Ἡ μάθησις δὲ αὐτὴ πρέπει ν' ἀναφέρεται ἐν μέρει μὲν εἰς τὴν γυμνασίαν των σωματικῶν ὀργάνων ἀφ' ὧν κρέματα ἐν γένει ἢ ἐξωτερικῇ αἰσθησί καὶ ἢ προαιρετικῇ κινήσει, ἐν μέρει δὲ εἰς τὴν ἀπόκτησιν ἰδιαιτέρων τοιούτων σωματικῶν ἔξεων, δι' ὧν τὸ σῶμα νὰ λαμβάνῃ καὶ ἐξωτερικὴν εὐσχημίαν, καὶ νὰ γίνηται καὶ χρησιμώτερον εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Ὅθεν πρέπει νὰ γυμναζῆ τὸν ὀρθακλον του εἰς τὸ διακρίνειν εὐκόλως διάφορα εἶδη, καὶ μεγέθη, καὶ χρώματα, καὶ τ' ἀποστήματα καὶ τὰς τούτων σχέσεις, νὰ ὀξύνῃ τὴν ἀκοήν του εἰς διακρίσιν διαφόρων ἤχων, φωνῶν καὶ ἀρμονιῶν, νὰ μὴ ἐγκαταλείπῃ δὲ ἀγυμναστα καὶ τὰ λοιπὰ του αἰσθητήρια, ἢτοι τὴν ὄσφρησιν, τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ἀσπιν, καθότι ταῦτα χρησιμεύουν καὶ εἰς διακρίσιν πολλῶν ὀφελίμων καὶ βλαβερῶν ἀντικειμένων καὶ εἰς βοήθειαν τοῦ νοῦς εἰς γνῶσιν πολλῶν φυσικῶν ἰδιοτήτων τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου.

Ἀπὸ τὴν ἀσκήσιν τῆς προαιρετικῆς ταύτης κινήσεως ἀποκτᾶ ὁ παῖς ἀντιδραστικὴν πρὸς τὰ ἐξωθεν δυνάμιν, ἐνδυναμύοντα, γίνεται εὐκαμπτός καὶ στερεός, καὶ ὑποφέρει ἀκινδύνως τὰς βλαβερὰς ἐπιρροίας αὐτῶν, ὅταν τὸ καλῆσθῇ ἢ χρεῖα. Πρὸς εὐκολωτέραν δὲ ἀποκτήσιν αὐτῶν, ἀνάγκη ὁ παῖς νὰ διδασκῆται τὰς σωματικὰς ἔξεις τὰς ὅποιαι διδάσκει ἢ γυμναστικῇ, δηλαδὴ τὴν ὄρησιν, τὸν δρόμον, τὴν ἵππασίαν, τὸ κολύμημα, τὴν πάλην, τὸν δίσκον κτλ. Ὅτι δὲ αὐταὶ αἱ ἔξεις καὶ τὸ σῶμα σχηματίζουσι εὐπρεπέστερον, καὶ των διαφόρων σωματικῶν καὶ ψυχικῶν κινδύνων γίνονται ἀπαλλακτικαί, εἶναι πρὸ πολλοῦ ἤδη γνωστὸν, ἐκ πείρας καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας.

Συγγρόως μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς προόδου των σωματικῶν δυνάμεων πρέπει νὰ διδάσκωμεν τοὺς παιδῶν ἐν τῷ μέσῳ των παιγνιδίων, των τέρψεων, καὶ αὐτῶν των μικρῶν ἀταξίων των, τὴν φρόνησιν καὶ τὰς λοιπὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς, πάντοτε μὲ γαληνικὸν πρόσωπον καὶ οὐδέποτε μὲ παρακαίριον ἀκρίβειαν, τὴν ἀρετὴν ἐν γένει καὶ θεητικαίαν, πάντοτε μὲ ἀπλότητα διὰ συνθέσεως μικρῶν διηγηματικῶν τὰ ὅποια νὰ καθιστῶμεν εὐληπτά εἰς αὐτοὺς, καὶ τὰ ὅποια ν' ἀπιστηθῶσιν καὶ εἶτα νὰ μᾶς τὰ λέγωσιν, τὸ ἄκρον ἀγαθὸν καὶ τὸ ἄκρον ἀληθές, ἀνευ συμπερόντος τινὸς ὑλικοῦ, διὰ νὰ δυνήθῃ νὰ μεγαλυθῇ τὸ πνεῦμα των καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς γηίνου ζωῆς νὰ σκέπτονται τὴν ἀτελεύτητον, καὶ τὸ

μεγαλεῖον τῆς φύσεως διὰ των φαινομένων σωμάτων καὶ των διαφόρων ἀντικειμένων τὰ ὅποια ὑποπίπτουν καθεκαστὴν εἰς τὰς αἰσθήσεις των. Καθόσον δὲ τὸ λογικὸν αὐτῶν αὐξάνει, πρέπει νὰ σκέπτονται οἱ γονεῖς καὶ μόνι καὶ μετὰ των τέκνων των, οὐχὶ διὰ ν' ἀκολουθήσωσι τὰς ὀρέξεις των, ἀλλὰ διὰ νὰ γνωρίσωσι τὴν κατάστασιν αὐτῶν καὶ τὴν τάσιν των, καὶ διὰ νὰ δοκιμάσωσι τὴν κρίσιν των καὶ οὕτως ὀδηγηθῶσιν εἰς τὴν μέλλουσαν διδασκαλίαν. Κατ' αὐτὴν πρέπει νὰ μανθάνωσιν ἀπλουτῶτα ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐν τῷ περιπατῶν, καὶ ὄντες, σπουδάζοντες καὶ ἡσυχάζοντες πρῶτον, ὅσα πρέπει νὰ γνωρίσωσι καθὸ ἀνθρώποι, ἢ γονεῖς τὰ γενικά των καθήκοντα τὰ ὅποια χρεωστοῦν εἰς ἐαυτοὺς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, δευτέρον, ὅσα χρεωστοῦν ἰδίως εἰς ἑαυτοὺς, ὡς πρὸς τὸν Θεόν, τοὺς γονεῖς, τὸν βασιλέα, τοὺς ἀρχοντας, τοὺς διδασκάλους κτλ. καὶ τρίτον ὅσα πρέπει ν' ἀποφεύγωσι, δηλ. τὰς πρὸς ἐαυτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους κακίας. Ἀφοῦ δὲ προεπαρασκευάσωσιν οὕτω σωματικῶς καὶ ψυχικῶς σπουδαιότερον, ἀνάγκη νὰ διδασκῶσιν καὶ τὸ ἀναγινώσκειν, καὶ γράφειν, καὶ μελετᾶν, καὶ ἐφαρμάζειν, καὶ μανθάνειν πᾶν τὸ ἀφορῶν καὶ τὴν ἄλλην ἐξωτερικὴν ἐκπαίδευσιν ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν πρέπει ἀπαύστως νὰ διδασκῶνται ἵνα οὐδέποτε ὑπερεκτείνωσι τὰς ψυχικὰς των δυνάμεις, διὰ ἀδιακόπων μελετῶν γινόμενων νυχθημερόν εἰς ἐπιστημονικὰς θεωρίας ἢ νὰ προσπλῶνται τὸ πνεῦμα των εἰς βλάβη τινὰ καὶ ἀνεπιληπτα ζητήματα, ἢ νὰ παραδιδῶνται ἀγαλινώτως εἰς αἰσθηματὰ τινὰ ἀποκλειστικῶς, διότι ταῦτα, ὡς ἐρρέθη, διασπῶσι τὴν ἀρμονίαν των ψυχικῶν δυνάμεων καὶ φέρουσι τὸν ἄνθρωπον πολλακτὴς εἰς μελαγχολίαν καὶ μανίαν, καὶ εἰς ἄλλα ἀθεραπεύτα δεινὰ, καὶ ἐάν δὲν εἰσακούωνται εἰς τὴν διδασκαλίαν των, νὰ θέτωσι μόνι περιορᾶμα διὰ τῆς δυνάμεως τὴν ὅποιαν ἢ φυσικὸς τοῖς ἐχορήγηται. Οἱ γονεῖς ὀφείλουσιν εἰς τὸ σπουδάζωσι τοὺς παῖδας των, διὰ νὰ ἰδῶσι εἰς ποίαν κυρίως ὀρέξιν των νοητικῶν καὶ λογικῶν δυνάμεων κλινουσι ὅπως καλλιεργήσωσιν αὐτὰς μᾶλλον των λοιπῶν, καθότι ἀπεδείχθη καὶ ἀποδεικνύεται καθ' ἑκάστην ὅτι ἡ παραμέλησις αὐτῆς ἢ καὶ ἡ μὴ διακρίσις, βλάπτει καὶ τοὺς παῖδας αὐτοὺς καὶ ἀπαξάπασαν τὴν κοινωνίαν. Ἐκαστος των ἀνθρώπων ἔχει ἰδίαν κλίσιν εἰς νοητικὴν καὶ λογικὴν ὀρέξιν ὑποβέτομεν λοιπὸν ὅτι ὁ δεινὸς παῖς κλίνει εἰς τὴν παράστασιν τοῦ καλοῦ, ὀρέξιν ἢτις, ὡς εἶπομεν, ὑποδικριεῖται εἰς τὸ τερπνόν, τὸ ὑψηλόν, τὸ παθητικόν, τὸ κομικόν, τὸ γελοῖον, τὸ σατυρικόν κτλ. Πῶς λοιπὸν θέλουσιν δυνήθῃ οἱ γονεῖς διὰ τῆς ἰδίας πρὸς τοῦτο προσοχῆς νὰ μεγαλυθῶσιν τὴν κρίσιν ταύτην ὅπως φέρῃ τοὺς προσδοκώμενους καρπούς, ἐάν δὲν γνωρίσωσιν αὐτὴν προηγουμένως; Εἶναι βέβαιον, καὶ ἡ πείρα τὸ ἀπέδειξεν, ὅτι πολλὰ ὑψηλὰ πνεύματα μὴ ὀδηγηθέντα ὅπως ἐπρεπε εἰς τὴν τελείαν γνῶσιν τοῦ ὑψηλοῦ καὶ τοῦ μεγάλου, ἐμπεδισθήσαν, ἐγαλαρώθησαν, ἢ ἐμειναν τυφλά καὶ ἀνίκανα νὰ αἰσθανθῶσι τὰς μεγάλας ταύτας δυνάμεις των μὲ τὰς ὅποιαι ὁ πλάστης αὐτῶν, τὰ περι-

βαλεν. Εἶναι ἐπίσης ἀναμφίλεκτον ὅτι ἕτερα ὀδηγηθέντα ἐκ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἰδίας σπουδῆς ἐπ' αὐτῶν, ἀποκατεστάθησαν ὄντως θαυμαστά· ἀποδείξει λοιπὸν τρανωτάτη ὅτι οἱ γονεῖς εἶναι οἱ αἰτιοὶ τῆς ὀδῆς καὶ ἀδούρας των τέκνων των, καὶ τῆς αὐτῶν τιμῆς ἢ ἀτιμίας.

Λυπούμεθα διότι σπανιοὶ εἰσιν οἱ γονεῖς οἱ μελετῶντες τὰς ὀρέξεις, τὰς κλίσεις των τέκνων των, καὶ ὀδηγοῦντες αὐτὰς εἰς τὸν πρὸς ὃν διωρισθῆσαν σκοπὸν, διότι καταδεικνύουσι τὴν σπανιότητα ταύτην, ἢτις εἰς τὴν Ἑλλάδα μᾶς εἶναι ἐτι σπανιωτέρα ἢ εἰς ἄλλα γηραιὰ ἔθνη· ἀλλ' ἤβηλον εἶσθαι νομίμεν ἐγκλημα καθοσιώσεως, ἐάν βλέποντες τὴν τοιαύτην ἀβελτηρίαν δὲν τὴν προστάλαμεν μεθ' ὅλων των δυνάμεων μας καιρίας διὰ νὰ ἐκλείψῃ ἄλλαι δυνάμεις μας εἶναι μηκίσται, καλοὶ μου ἀναγνώσταί, καὶ δὲν θέλουσιν δυνήθῃ νὰ ἐπιδώσωσιν ἐάν δὲν εὐρωσιν ὑποστήριξιν ἀπὸ τὰς ἡμετέρας, ἀσυγκρίτως μεγαλητέρας, ἐυαρεστηῆτε λοιπὸν πρὸς τὴν κοινὴν σωτηρίαν, νὰ συνδραμῆτε αὐτὰς, διὰ νὰ τελειοποιήθῃ ἢ ἀληθῆς ἀναμορφώσις τοῦ ἔθνους μας, ἢ ἀληθῆς μεγαλειότης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄς ἀποθήσωμεν τὴν ἀβελτηρίαν ταύτην καὶ τὴν ἀμέλειαν, καὶ ἄς μελετήσωμεν τοῦ λοιποῦ καὶ τὰς κλίσεις των τέκνων μας, ὀδηγοῦντες αὐτὰς φρονίμως, εἴτε εἰς τὸν κροδαλαῖον Γερμῆν, εἴτε εἰς τὰς πολυβελήτερας Μούσας καὶ τὸν καταφωτὸν Ἀπόλλωνα, εἴτε εἰς τὴν σοβαρὰν Ἀθηνᾶν, εἴτε εἰς τὴν πλουσίαν Λημητράν, εἴτε τέλος εἰς τὸν Δία καὶ τοὺς λοιποὺς οὐρανίους θεοὺς, καὶ ἐσομεθα βέβαιοι ὅτι διαπραττομεν τότε ὡς ἀληθεῖς γονεῖς, ὡς φίλοι φρονίμοι τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἱερῆς θρησκείας μας.

Οἱ Ἰσλανδοὶ ἐπαινοῦνται τὰ μάλιστα διὰ τὴν φιλομαθεῖαν αὐτῶν πόσον καλὸν ἐάν τοὺς ἐμειῶντο ὅλα τὰ ἔθνη! Περί λυγῶν ἀραὶ ἀπασα ἡ οἰκογενεῖα συναθροίεται εἰς ἰδίον δωμάτιον. Ἐκαστὸν των μελῶν αὐτῆς λαμβάνει ἀνά χειρᾶς τὸ προσδιορισθὲν ἔργον του, ἐκτὸς ἐνός, ὅστις ἀναγινώσκει ἐγγυρῶντος ἱστορίας. Ὁ ἀναγινώσκων διακόπτεται πολλακτὴς ἀπὸ των οἰκοδεσπότην ἢ ἄλλον τινὰ εἶδημονα, ὅστις κάμνει παρατηρήσεις καὶ προτείνει ἐρωτήσεις διὰ νὰ γυμναζῆ τὴν εὐφίαν των παιδῶν καὶ τοὺς ὀδηγῆ καλλίον εἰς τὴν ἀρετὴν. Οὕτω στολιζονται ὅλων τὰ πνεύματα μὲ τσαυτὰς ὀφελίμους γνώσεις, ὥστε οἱ περιηγηταὶ πολλακτὴς ἐκπλήττονται ἀκούοντες τοὺς αὐτοδιδάκτους ταύτους χωρικούς, νὰ συνομιλῶσι περὶ ὑποθέσεων, τὰς ὅποιαι δὲν γνωρίζουσι εἰς ἄλλους τόπους παρὰ οἱ εἰς ἐπαγγέλματος σοφοὶ ὡς κατατρίβουσι δὲ τὴν ἐσπέραν των λογικώτατα, οὕτω διανύουσιν καὶ πᾶσαν τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἐργασίαν, τὴν θεοσέειαν καὶ τὴν ἀρετὴν.

Ὁ Κάμπος δίδει τὰς ἐξῆς συμβουλὰς ἄς ὡς σπουδαίας ἀναφερομεν καὶ ἐναυθᾶ· Ἐάν θέλωμεν νὰ ἡβηται ἢ ψυχὴ μας πάντοτε ὑγιῆς καὶ εὐτυχῆς, πρέπει νὰ τὴν συνεβίσωμεν νὰ ἦναι προσεκτικὴ οὐχὶ μόνον εἰς τὸ βιβλίον ἢ εἰς τὸ σχολεῖον, ἀλλὰ παντοῦ ὅπου εὐρισκόμεθα, καὶ εἰς ὅ,τι ἂν βλέπωμεν, ἀκούωμεν, ὀσφραίνωμεθα, γεύωμεθα ἢ αἰσθανώμεθα, εἰς ὅλα τὰ

πράγματα και τὰς υπηρεσίας τοῦ οἴκου, εἰς ὅτι κατασκευάζουν οἱ ἐργάται καὶ οἱ τεχνῖται καὶ τὰ ἐργαλεία καὶ τοὺς τρόπους μετ' ὧν τὰ κατασκευάζουν· εἰς ὅτι βλέπομεν εἰς τὴν φύσιν, κύκλω μας εἰς τὸν κῆπον, εἰς τὸν ἀγρὸν, εἰς τὰς πεδιάδας, καὶ εἰς τὰ δάση· ἰδιαίτερος ὅμως εἰς τὴν διαγωγὴν τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις τῶν ἄλλων. Οὕτως ἡ ψυχὴ γίνεται νοημονεστέρα, συνειτωτέρα, καὶ φρονιμωτέρα.

Ἐὰν ἡ φιλομάθεια τῶν παιδίων ὀδηγηθῆ ἀπὸ τοῦ κανόνα οὗς προεβέβημεν, εἰμεθα βέβαιοι ὅτι καὶ ταχύτερον θέλει σχηματισθῆ ἡ κρίσις καὶ ἡ φρονήσις των, καὶ εὐκολώτερον θέλουν μάθει τὴν ἐξωτερικὴν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν παιδείαν τὴν ἀμύζουσαν εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτῶν, καὶ ἀναντιρρήτως θέλουν σωθῆ ὅλων τῶν ἀσθενειῶν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, τὰς ὁποίας ἄλλως δὲν δύναται ν' ἀποφύγῃ.

Ο ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΟΣ ΔΙΑΠΛΟΥΣ.

Ἐν ἡμέρᾳ τινὶ τοῦ ἔτους 1836, νέος ἀξιωματικὸς τοῦ Ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ, εἰς ἀρχαίαν καθέδρην καθήμενος ἐπὶ τῷ προθαλάμῳ τοῦ βασιλικοῦ ἀυλαρχείου, ἐφαινετο εἰς βιβλίον βιβλιοποιημένον συλλογισμῶν. Ἡ μορφή αὐτοῦ ἦτον ὄραια, καὶ εἶχε τι ἀνώτερον τοῦ κάλλους· εἶχε τὴν ἐλευθερικὴν ἐκείνην χάριν ἣτις ἐκ πρώτης ὄψεως ἐμπνέει συμπάθειαν. Ὁ προθαλάμιος ἦν ἔρημος ἀνθρώπων, πληρὴ μόνου τοῦ γέροντος θυρωροῦ, ὅστις εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δωματίου ἵσταμενος, εἶχε τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς τὸν νέον ναυτὴν, καὶ ἐφαινετο ἐνδίδων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἐπαγγελίᾳ καὶ συμπάθει μωρφῆς τοῦ ἀξιωματικοῦ. Πλησιάζας ἐπομένως αὐτὸν βραδέως, καὶ θεωρῆσας αὐτὸν ἐπὶ τινα λεπτὰ σιωπῶντος.

— Εἶσαι σὺννομος, φίλτατε νέε, πῶ εἶπε τέλος. Καὶ δεικνύων τὴν κλεισμένην θύραν τοῦ δωματίου ἐν ᾧ συνεδρίαζε τὸ συμβούλιον τοῦ Ναυαρχείου, δὲν εἶσαι, ἐπρόσθετε, τὸ πρῶτον, οὔτε πιθανὸς τὸ τελευταῖον ναυάγιον τοῦ ἀλλοιότητος ἐκείνου σκοπέλου. Ἀλλὰ μὴ δυσθυμῆς ἢ ἰκανότης ὑπερισχύει μέχρι τέλους, καὶ ἂν δὲν μ' ἀπατᾷ ἡ μακρὰ φυσιογνωμικὴ περὶ μου, διότι πρὸ πενήκοντα ἐτῶν τὸ ἔργον μου εἶναι νὰ βλέπω ἀνὰ πεντακοσίας μορφὰς ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ καθ' ἡμέραν, δὲν σοὶ λείπει ἡ ἰκανότης.

Ὁ νέος ἀξιωματικὸς ἀνέδραμεν. Ἰδὼν δὲ ἐμπρὸς τοῦ γέροντος λευκότερα, ὅτις τὸν ἐλεύρει με πατρικὸν βλέμμα, ἀπ' ἐναντίας τοῦ συνήθους τοῖς Ἀγγλοῖς χαρακτήρος, οἵτινες κλείουσι καὶ τὴν καρδίαν, καὶ τὸ στόμα, καὶ οὕτως εἰπεῖν καὶ τὴν φυσιογνωμίαν των, πρὸς τὸν ξένον τὸν ἀπροκλήτως περὶ αὐτοὺς πολυπραγμονοῦντα, αὐτὸς τὸσαύτην ἠσθάνθη πρὸς τὸν ἐρωτῶντα ἀυθόρητον ἐμπιστοσύνην, καὶ τόσον

ὀλίγον σφυγμὸς καὶ δύσκολος ἦτο τὴν συμπεριφορὰν ὥστε μειδιάσας ἀπήντησε·

— Δὲν ἐναυάγησα ἐκεῖ, ὡς ὑπολαμβάνεις· ἀλλὰ διστάζω ἂν πρέπη νὰ ἐκτεθῶ εἰς τὸν κίνδυνον ἄλλου πολὺ φρικτοτέρου ναυαγίου.

— Διστάζεις, φίλε μου, ἂν πρέπη νὰ ἐκτεθῆς εἰς κίνδυνον; εἶπεν ὁ γέρον, ῥίψας ἐπ' αὐτὸν, νέον ἐστατικὸν βλέμμα. Δὲν τὸ πιστεύω.

— Ἀλλ' ἡεῦρεῖς περὶ τίνος κινδύνου πρόκειται, γέρον; εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς, ἐγείρων τὸ ὑπὸ βαρσίαν σκέψιν κεκυφὸς μέτωπόν του. Πρὸ δέκα ἐτῶν ὑπερῆτο ὡς σημασιφόρος, καὶ διάφορα διέτρεξε μέρη τῆς γῆς, καὶ τὰς δυνάμεις μου ἐξέτασας, ἠσθάνθη ὅτι οὐδὲν τῶν περιποιούτων τιμὴν καὶ δόξαν δὲν εἶναι αὐτῶν ἀνώτερον· ἐξετασθεὶς ἐλαβὼν τὸν βαλμὸν τοῦ πλοίαρχου, καὶ ἦλθον νὰ ζητήσω παρὰ τοῦ ναυαρχείου ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν, παρέχουσαν μοι ἀφορμὴν διακρίσεως, ἢ κἂν ἐπιτελέσω τῶν χρεῶν μου.

— Τὸ δὲ ναυαρχεῖον σοὶ τὴν ἡγήγη; εἶπεν ὁ ἑτατικὸς ὁ γέρον, ἐπὶ ἰσοστάσει.

— Πανταπασι, ἀπεκρίθη ὁ πλοίαρχος. Μόλις εἰσῆλθα εἰς τὸ δωματίον τῶν συνεδριάσεων, καὶ πρὶν ἢ ἀνοίξω τὸ στόμα μου νὰ ἐκφράσω τὴν αἰτίσιν μου, εἰς τὸν ναυάρχον ἰδὼν με, — Ἀγαθὴ τύχη, ἀνέκραξε, ἰδὼν ὁ ἀνθρώπος ὅστις μᾶς ἐχρειάζετο! Καὶ λαβὼν με ἐκ τῆς χειρὸς, ἔειπε·

— Πέμπωμεν, μοι εἶπε, στόλον εἰς τὰς βορείους θαλάσσας· θέλεις ν' ἀπέλθῃς ἐπ' αὐτοῦ; — Ἡ προστασις αὐτὴ με κατεβούρησεν· εἶμαι πρόθυμος ν' ἀντιμαστρηθῶ πρὸς πάντα ἐχθρὰν, πρὸς πάντα κίνδυνον τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἀλλὰ μόλις ἐκλείσθη τὸ εἰκοστὸν ὄργανον ἔτος τῆς ἡλικίας μου, καὶ μοὶ προτείνουσι νὰ βαρῶ, διὰ παντὸς ἰσως, τῆς ζωῆς τὸ κάλλος καὶ τὴν λαμπρότητα εἰς τὰς ἀνηλικίας, ἀγόνους, πεπηγμένους ἐκείνας ἐρήμους, ὅπου κείτοι αἰώνως ἢ φύσις πτωματίζονται εἰς χιόνος ἀάσθων ἐγκαταλειμμένη. Θὰ εὐρωεῖται ἐκεῖ θάνατον ἀδοξόν, ἀνώνημον, ἢ θὰ εὐρωεῖται κλειαν, ἣτις διέφυγεν ἄλλους. Τοῦτο πιεῖε τὸν νέον μου καὶ με ἐμβάλλει εἰς ἀμφιβολίας δεινάς.

— Εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν θέσιν εἰς ἣν κάθηται, εἶπεν ὁ γέρον θυρωρὸς, εἶχον ἰδῆ ἄλλοτε καθήμενον ἀξιωματικὸν ἡλιοκαῆ, καὶ φαινόμενον ὡς ἐντροφῶντα εἰς τοὺς κινδύνους. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἦτο σὺννομος ὡς εἶπαι, καὶ διστάζων ἂν πρέπη νὰ δεχθῆ ὅτι τὸ ἐπρότεινον οἱ κύριοι ἐξ ἐκείνης τῆς αἰθαύτης. Τέλος μετὰ τινος ἀμφιβολίας ἠγέρθη δεχθεὶς. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἦτον ὁ ἔλσιον.

— Ἀγαθὴ τύχη, εἶπεν ὁ νέος ναυτικός. Λέχουμαι καὶ ἐγώ.

Καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ πλοίαρχου Γεωργίου Βαν εἰς τὸν ὑπερβόρειον πλοῦν.

Ὁ νέος οὗτος ναυτικός ἦν ὁ Ῥοβέρτος Μακλιούρ, ὅστις μετὰ τινὰ ἔτη ἐλαβε τὸν ἀνώτατον στέφανον τῶν θαλασσοπλοῶν καὶ περιηγητῶν, ἀνακαλύψας τὴν περίπυστον ὑπερβόρειον διόδον, τὸ παγετῶδες τοῦτο φάντασμα, τὸ ἐπὶ ὅλην ἑκατονταετηρίδα προκλητικῶς ἐπιφοιτῶν εἰς τὰ πνεύματα τῶν ναυτῶν καὶ ἐμπόρων.

Τὸ πρόβλημα ἐπρόκειτο νὰ λυθῆ ἐντὸς τῶν ὁρίων 23 1]2 μοιρῶν, ἀπὸ τῶν γνωστῶν τῆς στερεᾶς παραλίω μέχρι τοῦ πόλου. Νὰ ἐρευνηθῆ ἕκτασις τῆς γῆνιου ἐπιφανείας ὑπὲρ τὰ ὀκτακισχίλια μίλια ἔχουσα μήκος, ἀβάτος ἐτι καὶ ἀγνωστος, ἐπέκεινα τοῦ ἀρκτικού κύκλου· νὰ εὐρεθῆ ἡ συνεχὴς πεπηγμένη θάλασσα, καὶ δι' αὐτῆς νὰ ὀργωθῆ ἀβλαξ ἀπὸ ὠκεανοῦ εἰς ὠκεανόν. Τέλος ν' ἀνακαλυφθῆ ἡ ὄραια *Πολωνία*, ἡ χάρις ἐκείνος τόπος, ὃν οἱ Ῥοσσοὶ φανταζόνται ὑπάρχοντα ἐπέκεινα τοῦ ὁρίου τῶν παγετῶν, εἰς τὰ ἔσχατα πολιτικὰ πέρατα· ταῦτα ἦσαν τὰ ἀντικείμενα ἄτινα ἐζητήσαν τὰς φαντασίας, καὶ ἐδίδον εἰς τὰς καρδίας τὸ θάρρος τὸ νὰ ρίπτονται ἀτρομήτως εἰς τὰς φοβερὰς ἐρημίας ἐκείνας, καὶ εἰς τὴν ἀγνωστον φορικὴν τῆς κατεφυγμένης ζώνης.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ σὸληρ καὶ ἡ ἐπιστήμη ὑπερήδησαν τὴν γραμμὴν τῶν παγετῶν, βαπτίζουσαι ἀκρωτήρια, κόλπους καὶ ὄρη, δι' ὀνομάτων ἄτινα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἰσὶν ἱστορίαὶ ἠρωϊσμῶν καὶ ταλαιπωριῶν, ὧν οὐδὲν ἐράμιλλον παριστῶσι· τὰ χρονικά τῶν ἀνθρωπίνων προόδων, καὶ ἐλαττῶν τῶν βημάτων ταύτων ἦν κατακτήσεις ἐπὶ τοῦ ἀγνώστου. Νέαι θάλασσαι, νέαι γαῖαι ἀπεκαλύπτοντο εἰς ἕκαστον νέον θαλασσοπόρον, καὶ ὁ μέγας σκοπὸς ἔμενον ἀνεφικτός πάντοτε, ὅτι καὶ ἕκαστος τῶν γενναίων ἐκείνων ἀνδρῶν, ἠρωϊκῶς εἰς τὸν κόσμον τῶν παγετῶν βυθίζομενος, ἠλπίζεν ὅτι αὐτὸς ἰσως ἤθελε δρῆσει τὴν ποθητὴν δάφνην τῆς ἐπιτυχίας καὶ δόξης.

Ἀλλὰ δέκα ἑκατονταετηρίδες προσέβαλλον τὸ ἀδαμάντινον ἐκεῖνο μέτωπον τῶν αἰώνων παγετῶν, χωρὶς νὰ τὸ διαρῆξωσι, καὶ ἐπὶ τετρακόσια ὄλα ἔτη ἡ διάνοια τῆς ἐξηγεμισμένης Εὐρώπης ἀνταπερετάχθη κατὰ τοῦ γίγαντος τοῦ χειμῶνος, τοῦ φρουροῦ τῶν ἀξάνων ἐκείνα μέρη, χωρὶς νὰ δυνήθῃ νὰ ὑπακλήθῃ τὸ μυστήριον τοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν ἀριστῶν καὶ γενναϊοτάτων ἐν Εὐρώπῃ ἠλειφθῆσαν εἰς τὸν ἀνάνα τοῦτον, καὶ διέτρεξαν τὸ τρομακτικὸν τοῦτο στάδιον, οἱ μὲν ὡς νικηταί, οἱ δὲ ὡς μάρτυρες, καὶ πολλοὶ διὰ τῶν χιονοστειπῶν πάγων των διαμετρήσασα τὰς βαθμιαίας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος κατακτήσεις, μέχρις οὗ εἰς τὴν παρελθόν ἔτος, καὶ εἰς τὸν πλοίαρχον Μακλιούρ ἐναπέκειτο ἡ ἀξιολόγητος δόξα νὰ νικᾷται τὸ θραμβευτικὸν ἐδῆμα.

Ἀπὸ τῶν ἀπατάτων ἡδὴ αἰώνων θαλασσοπόροι ἐθνη ἠγωνίσθησαν νὰ εἰσδύσωσι εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν τὰ μυστήρια, καὶ κατὰ τὴν ἐνάτην μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδα ὁ Νόρτος Βίκινς ἀρχίθη εἰς Ἰσλανδίαν, ὅπου λέγεται ὅτι καὶ οἱ Ἰσλανδοὶ ἐπλευσαν μετὰ ταῦτα. Μετὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα, Ἡρὶκ ὁ Ἰσλανδὸς ὁ πρῶτος ὑπερβόρειος θαλασσοπόρος, ἐξέπλευσε πρὸς δυσμὰς, ἄλλας γαίαις ζητῶν. Οἱ Σκανδιναβοὶ οὗτοι ἔφερον ἐκ τῶν ἀγρίων πλανήσεών των ἐν ἀγνώστοις θαλάσσις, διηγήματα περὶ ὑψηλῶν χιονοστειπῶν νήσων, καὶ περὶ ἄλλων τερπνῶν καὶ ὄραίων, ὧς ὠνόμασαν *Χλοερὰν γῆν* (*Greenland*), καὶ *Ἀυπέλον γῆν* (*Vinland*). Ἀλλ' ἡ γῆ αὕτη τῶν ἀμπέλων οὐδέποτε ἔκτοτε ἀνευρέθη, ἢ καὶ ἀνεζητήθη κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις, ἀπὸ

Λαβραδόρου μέχρι τῶν Ἀζόρων. Καὶ ἕτεροι θαλάσσιοι ἀλήται κατὰ τὰ ὑπερβόρεια ἐκεῖνα πλάτη, διηγούντο περὶ παραδόξου τινὸς ὁρίου, ὅπερ οὔτε γῆ ἦτον, οὔτε ἀῆρ, οὔτε οὐρανός, ἀλλὰ καὶ τὰ τρία ταῦτα ὁμοῦ, καὶ ἐντελής ἀδιάβατος. Ἐνταῦθα, εἰς τὸν ἀγνωστον τοῦτον ὠκεανόν, ἡ παράδοσις καὶ ὁ μῦθος εἴθεσαν τὰ θαυμασιὰ αὐτῶν, τὴν νῆσον τοῦ αἰῶνος Βρένδα, ὄρατην μόνον εἰς τινὰς καιροὺς καὶ εἰς τινὰς ἐλεεκτοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τὴν ἄλλην ἐκείνην παράδοξον, σκοτεινὴν καὶ μυστηριώδη γῆσον, τὴν πέντε ἡμερῶν πλοῦν ἀπὸ τῶν Ὀρνίσιον ἀπέχουσαν, καὶ εἰς ἣν, κατὰ τὴν πεποιθήσιν τῶν ἀλλείων τῆς δυτικῆς παραλίας συνέρχονται κατὰ τὸ μεσονύκτιον αἱ ψυχαὶ τῶν ἀποθανόντων. Ἐνταῦθα ἐφαντάζετο τὴν Ἀτλαντίδα του, καὶ ἐνταῦθα προέλεγεν ὁ Στράβων ὅτι δύναται νὰ εὐρεθῆσι νέος ἢ νέοι κόσμοι κατοικοῦμενοι ὑπὸ γενναῶν διαφόρων ἀπὸ τὰς κατοικοῦσας τὸν ἄρχαῖον. Καὶ ἐνῶ ἡ προαίσθησις τῆς ἀνακαλύψεως ἐνεκινῶντο εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ὄλα τὰ μεγάλα ἔθνη τῆς ἀρχαιότητος ἤρχοντο ἀλεπαλλήλως, καὶ ἀπὸ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν ἀπέβλεπον πρὸς τὴν ζοφερὰν θάλασσαν, ἢς τὰ κύματα, ὡς ἐνόμιζον, συνέδρον τὴν Εὐρώπην μετὰ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Ἀσίας.

Αἱ πρὸς τὴν Ἀσίαν ὁδοὶ διεγράφοντο ὑπὸ τε τῆς παραδόσεως καὶ τῆς ἐπιστήμης. Αἱ βορειοδυτικαὶ ἦσαν διὰ τῶν Ὀρνίσιον, διὰ τῆς Φαρόνης, καὶ διὰ τῆς Ἰσλανδίας, αἱ ὁδοὶ ἂν ἀπεπειραθῆ ὁ Σκανδιναβὸς Βίκινγς· ἡ δὲ νοτιοδυτικὴ ἦν ἡ διὰ τῶν Κανερῶν καὶ τῶν Ἀζόρων, ἡ ὁδὸς τῶν Φοινίκων. Ἀλλὰ μεγάλας καὶ σπουδαζαὶ ἀποπειραὶ ἀνακαλύψεων ἐν τῷ ὠκεανῷ δὲν ἐγένοντο πρὸ τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ὅτε κατὰ τύχην οἱ Πορτογάλλοι ἐδῶκαν τὸ πρῶτον παραδειγμα σκισθῶν ἐγένοντες νὰ μεταβῶσιν εἰς Ἰνδίας διὰ τῆς Ἀφρικῆς, ὅπως γίνουσαν ἐράμιλλοι τῶν καυλῶν, οἵτινες τότε κατεῖχον τὸ Ἰνδικὸν εὐπόρον διὰ τῆς μεσογείου καὶ τῆς ἐρυθρᾶς. Τότε κατὰ πρῶτον ἐγνώσθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην αἱ ὄραται νῆσοι τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τότε ἐξήθη ἐν ταῖς φαντασιαῖς ἡ ἰδέα ὅτι καὶ ἕτεροὶ τόποι οὐχ ἦτον τερπνοὶ, κείνται περιβρεκτοὶ ὑπὸ τῶν ἀπειρῶτων θαλασσῶν, καὶ περιμένοντες ν' ἀνακαλυφθῶσιν ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊῶν.

Οἱ Πορτογάλλοι ἐπέτυχον, καὶ εὐρόντες τὴν διὰ τοῦ Βυβελίδος ἀκρωτηρίου ὁδὸν, ἠνέωσαν τοῖς λαοῖς τὴν μεγάλην ἀνατολικὴν λεωφόρον πρὸς τὰς Ἰνδίας. Ἀναμειλῶμενος δὲ πρὸς τοὺς Πορτογάλους ὁ Κολόμβος συνέλαβε τὴν ἰδέαν δυτικῆς διόδου, διὰ τῶν εἰσέτι ἀδιαπλεύτων ἐκτάσεων τῆς Ἀτλαντικῆς, καὶ οὕτως ἐφύαθεν εἰς τὰς νήσους τῶν ἀρωμάτων πρὶν ἢ οἱ Πορτογάλλοι εἰς τὸ Βυβελὶ ἀκρωτήριον. Τὸ κατορθωτὸν τῆς ἐπιχειρήσεως ἠγγυῶντο τῶν αἰώνων αἱ παραδόσεις, καὶ εἰς αὐτὰς πεποιθὼς ὁ Κολόμβος ἐπεχειρήσε τὸν ἐκπλοῦν του, καὶ ἐνέγραψε τὸ ὄνομα του πρῶτον μεταξὺ τῶν ἀναζητητῶν τὴν δυτικὴν διόδον καὶ νέον κόσμον ἀνακαλύψάντων.

Ἡ μετὰ τὸν Πορτογάλων καὶ Ἰσπανῶν ἀμιλλα ἐξηκολούθησε κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην καὶ δεκά-

την έκτην εκατονταετηρίδα, παροτρύνουσα τὰ εὐτολμότερα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν. Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἦν ἡ τῶν μεγάλων ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων διὰ πάσης ζώνης καὶ παντὸς μεσημβρινοῦ τῆς γῆνης ἐπιφανείας, μία τῶν παραδόξων ἐκείνων ἐποχῶν, καθ' ἃς πᾶσαι αἱ ἀνθρώπιναι διάνοιαι πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν στρέφονται, καὶ αἵτινες σπανίως ἐπαύονται μετὰ τοιαύτης ἐνόητος καὶ μετ' ἴσης ἐπιμονῆς πρὸς ἐπιδίωξιν τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ. Τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον εἶχεν ἀνοιχθῆ, νῆσοι καὶ στερεαὶ ἀνεκλύπτον ἐκ τῶν θαλασσῶν πρὸ τῶν πανταχοῦ στρεφόμενων πρυμνῶν τῶν ἀτρομήτων πλοίων ἀλλὰ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς γεωγραφικῆς ἐπιστήμης ἐν τι ὑπελείπετο ἐστὶ ἡ γινώσκῃ τῆς βορειοδυτικῆς διόδου, ἐὰν ὑπῆρχε, διὰ τῆς Ἀτλαντικῆς πρὸς τὰς Ἰνδίας.

Μεγάλως συνεζητήθη τῆς Εὐρώπης ἡ περιέργεια εἰς τὰς θαυμασίας διηγήσεις τοῦ Κολόμβου, καὶ ἰδίως ἐν τῇ αὐτῇ Ἐρρίκου τοῦ Ζ' τῆς Ἀγγλίας, ὅπου ἐλέγετο ὅτι βεβαίως ἢ ἀνθρώπινος ἠδὲν εἶναι νὰ πλεύσῃ τις δι' ἀγνώστου ὁδοῦ ἀπὸ τῶν δυσμῶν πρὸς τὴν ἀνατολήν, πρὸς τὸν τόπον τῶν ἀρωμάτων. Ἐπομένως πέντε ἔτη ἀπὸ τοῦ Κολόμβου ἀπεπειράθη τῆς μεσημβρινοδυτικῆς διαβάσεως, καὶ ἀνεκάλυψε τὰς δυτικὰς Ἰνδίας, ὁ Καθότος ἔφερεν ἐκ τῶν ἀγγλικῶν παραλιῶν τὸν πρῶτον στόλον πρὸς ἀναζήτησιν βορειοδυτικῆς διαβάσεως, καὶ οὕτως ἀνεκάλυψε ἡ βόρειος στερεὰ τῆς Ἀμερικῆς. Ἀξιοσημείωτος δὲ τῆς περιέργειας μετὰ τῆς ἐπιτυχίας, ὁ Σεβαστιανὸς Καθότος, υἱὸς τοῦ μνημονευθέντος, ἐπεχείρησε νέον πλοῦν, καὶ μετὰ δύο πλοίων καὶ τριακοσίων ἀνδρῶν, ἀπέπλευσεν ἀτρομήτως, ἐφθασεν εἰς Λαβραδόρ, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω ἐξ αἰτίας τῶν παγετῶν. Δίς μετὰ ταῦτα ἀπεπειράθη αὐτὸς τῆς βορειοδυτικῆς διόδου, καὶ ἐφθισε μέχρι τῆς 61ης μοίρας, ὅτε στάσις μεταξὺ τῶν ναυτῶν τοῦ πληρώματος τοῦ τὸν ἐμποδίσεν νὰ προχωρήσῃ. Ἄλλ' ἂν καὶ ἀπέτυχε, τῷ ἀπεδόθησαν τιμὴ, ἀμοιβαὶ καὶ σύνταξις διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις του, καὶ τὸ ὄνομά του παρεδόθη εἰς τοὺς μεταγενεστέρους μετὰ τῆς ἐπωνυμίας α ὁ μέγας ναύτης.

Μόλις εἶχε λήξει ἡ πέμπτη καὶ δεκάτη εκατονταετηρίς, καὶ ἡ Εὐρώπη πᾶσα ἐσπευδε πέμπουσα εἰς τὸν κατεψυγμένον κόσμον τοὺς τυχοδιώκτας καὶ τὰ θύματα αὐτῆς· διότι πᾶσα ἀνθρώπινη πρόοδος φαίνεται ἀπαιτούσα ἀνθρώπινους θυσίας. Δύο Πορτογαλλικοὶ στόλοι ἐφθασαν μέχρι τοῦ πορθμοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα κληθέντος τοῦ Ἰδσωνοῦ ἐκεῖ ὁμοῦ ἀπώλεσθησαν, καὶ οὐδέποτε ἐγνώσθη ἡ τύχη των. Ἀλλὰ τὰ παθήματα εἰσὶ μεγάλα μαθήματα. Ὄταν τὸ πρόβλημα τῶν παγετῶν εὐρεθῆ ἀδιάβατον πρόσκομμα τῆς πρὸς Ἰνδίας βορειοδυτικῆς διόδου, ἡ προσοχὴ καὶ αἱ ἐλπίδες ἐστράφησαν πρὸς νότον, καὶ οἱ Πορτογάλλοι εἶχον αὖτις τὴν τιμὴν πρῶτοι νὰ διαπλεύσωσι καὶ τὴν ὁδὸν ταύτην, ὅταν ὁ Μαγγελάνος, πλοηγῶν τοῦ πλοίου τοῦ καλουμένου Βικτωρία, μετέβη ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἰς τὸν Εἰρηναιὸν ὠκεανόν, διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ ἀπαθανάτισαντος τὸ ὄ-

νομα αὐτοῦ, καὶ εὗρε τὸν θάνατον μεταβάς, διότι οὐ πολὺ μετὰ ταῦτα ἐπεσε θύμα δολοφονίας, εἰς μίαν τῶν νήσων τοῦ ὠκεανοῦ ἃς εἶχεν ἀνακαλύψει.

Οἱ Πορτογάλλοι λοιπὸν διεδίωκον εἰς Ἰνδίας δι' ἀνατολῶν καὶ διὰ δυσμῶν κατὰ μεσημβρίαν· δι' ὃ ἐνομίσθη ἐπίσης κατορθωτὴ καὶ ἡ κατ' ἄρκτον δι' ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν διαβάσις. Ἐπομένως ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ νέου Ἐδουάρδου ΣΤ', ὠργανίσθη βορειοανατολικὸς ἐκπλοὺς διὰ Σπιτζβέργης καὶ Νόβας Ζεμιλιᾶς, καὶ ἀνετέθη εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ δυστυχοῦς Οὐγου Βιλλουχόυ, τοῦ πρώτου Ἀγγλοῦ ὅστις διεχειρίσθη εἰς τὰ ὑπερβόρεια ταῦτα μέρη, καὶ ἀπώλετο ἐν αὐτοῖς. Ἐν ἔτος μετὰ τὸν ἀπόπλουτον του, ἀλιεῖς τινες Ῥώσοι τὸν εὐρον νεκρὸν καὶ καταπεπηγότα ἐντὸς τοῦ πλοίου του, τῆς Σπεράκιλλας, ἐχροντα πλησίον του τὸ ἡμερολόγιόν του, καὶ ὄλον του τὸ πληρῶμα περὶ αὐτοῦ, νεκρὸν καὶ αὐτὸ, ὡς ἀγάλματα πάγου.

Ἀλλὰ αἱ προσπάθειαι τῆς Καθότου εἶχον διεγείρει πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, καὶ ὁ Κορτέζ, ἀπ' αὐτῆς ἀνεκάλυψε τὸ Μεξικόν, προσέφερε τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὴν Ἰσπανικὴν κυβέρνησιν ὅπως ἀνακαλύψῃ καὶ τὴν βορειοδυτικὴν διόδον, διὰ στόλων οἵτινες ὑ' ἀνακλύψωσι συγχρόνως τὰς δύο παραλίαι τῆς Ἀμερικῆς, κατὰ τε τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ κατὰ τὸν Εἰρηναιὸν ὠκεανόν. Καὶ αὐτὴ μὲν ἡ πρότασις ἀπερρίθη· ἀλλ' ὁ Ἰσπανὸς Γομέζος ἐπεχείρησεν αὐτὸς νὰ εὕρῃ τὴν διόδον εὐθὺς τῆς ἄρκτου, καὶ ἀπέπλευσε. Μετ' οὐ πολὺ δ' ἐπανῆλθε, χωρὶς νὰ εὕρῃ ἢ νὰ κατορθώσῃ οὐδέν.

Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι πρὸ τοῦ τέλους ἤδη τῆς δεκάτης ἑκτῆς εκατονταετηρίδος εἶχον γίνεαι ἀποπειραί, ἀλλ' μάταιαι, πρὸς εὐρεσιν διόδου βορειοδυτικῆς, βορειοανατολικῆς καὶ βορείας.

Ἡ ἰδέα ὁμοῦ αὐτῆ ἀνεβίωσε πάλιν εἰς τὴν λαμπρὰν τῆς Ἐλισβέτ ἀγλήν, καὶ ὁ Φρόβιςχερ μετὰ τριῶν πλοίων ἀπέπλευσε πρὸς ζήτησιν τῆς βορειοδυτικῆς διόδου, ἣν ἐβίβασε ὡς « τὸ μόνον ἐν τῷ κόσμῳ ἐναπολειπόμενον ἐπιχειρήμα δι' οὗ εἶσχος νοθεῖ ἡ δύνατο ἐστὶ ν' ἀποκτήσῃ γῆμιν. » Ἡ Ἀγγλία ἀπᾶσα μετὰ προσπάθειας ἐπολυπραγμόνει περὶ τοῦ πλοῦ τούτου, καὶ αὐτὴ ἡ βασίλισσα, ἥτις πάντοτε ἀνεγνώριζε τὴν ἀξίαν τῆς γενναϊότητος καὶ τῆς εὐφυΐας, ἀπεχαιρέτισε τὸν τολμηρὸν στόλαρχον διὰ τῆς χειρὸς ἐκ τῶν παραθύρων τῶν ἀνακτόρων, καὶ ὅταν ἐπέστρεψε τῷ ἔδωκεν ἰδιοχείρως χρυσῆν ἀλυσιν, καὶ βαθμὴν ἵππου, καὶ γαίας. Ὁ Φρόβιςχερ τρίς ἐπλευσε πρὸς ἄρκτον ἐπιτυχέστατα, ἀνεκάλυψε τὸν ἐπᾶννον αὐτοῦ πορθμὸν, καὶ διὰ τὴν γενναϊότητά του ἐπῆρθε παρ' ὄλων, καὶ ἀνεπτόρωσε τὰς ἐλπίδας τῆς εὐρέσεως τῆς ἀληθοῦς διαβάσεως.

Ὁ Δράκκος ἦτον τότε εἰς τὴν Ἰσπανικὴν Μαϊνὴν. Ἀπ' αὐτῆς ἐκορέσθη αὐτοῦτι λαφύρων, διεβη διὰ τοῦ Μαγγελανίου πορθμοῦ, θαρραλέως ἀποφασίσας ν' ἀποπειράθῃ ἂν δὲν δύναται νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν διὰ τοῦ Εἰρηναιοῦ, μεταβάς πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Ἐστράφη ἐπομένως πρὸς βορρᾶν, ἀλλὰ δὲν προύχωρθε πέραν τῆς Καλλιφορνίας,

διότι τὸ πληρῶμά του δὲν εἶδνατο ν' ἀνέξῃ εἰς ψυχρότερα κλίματα. Τότε διασχίσας τὸν Εἰρηναιὸν, ἐφθασεν εἰς τὰς Μολούκκας νήσους, καὶ ἐκεῖθεν ὅπισσω εἰς Ἀγγλίαν, ὁ πρῶτος Ἀγγλὸς ὁ περιπλεύσας τὴν γῆν. Περὶ τῆς προσπάθειας ταύτης τοῦ νὰ εὐρεθῇ διόδος κατὰ τὸν Εἰρηναιὸν ὠκεανόν, ὁ σύγχρονος συγγραφεὺς Βάρβως λέγει μετὰ παραδόξου προγνώσεως· « Τοῦ Δράκου ἡ ἐπιχειρήσις εἶναι μία τῶν θαρραλεωτέρων ἀπ' ὅσας ποτὲ ἀπετόλμησε πλοῖον οἰουδηποτε ἐθνους· καὶ οὐδέποτε ἴσως οὐδεὶς ἕτερος ἀνθρώπος ἐπενόησε νὰ ζητήσῃ τὴν διόδον κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀμερικῆς, ἂν καὶ πιθανώτατον φαίνεται ὅτι ἐκεῖ δύναται νὰ ἀνευρεθῇ, καὶ τῷ ὄντι θέλει εὐρεθῆ κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο. » Καὶ εὐρεθῆ ἀληθῶς κατὰ τοῦ Βάρβου τὴν πρόρρησιν, ἀλλὰ μόνον δύο αἰῶνας καὶ ἤμισον μετὰ τὴν λαμπρὰν ἀποτυχίαν τοῦ Δράκου.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν αὐτοῦ μέγας ἦν τῆς Ἀγγλίας ὁ ἐνθουσιασμός. Τὸ πλοῖόν του, ἡ γρηπὴ Ἐλαφος, ἐγίνε γενικὸς συνελεύσεως τόπος, καὶ ὁ θάλαμος αὐτοῦ ἐστιατόριον τῆς ἀριστοκρατίας. Αὐτὴ ἡ βασίλισσα ἐγευθῆ ἐντὸς τοῦ πλοίου μετὰ τοῦ γενναίου πλοίαρχου, τὸν προεχρίσθη ἐκεῖ ἱππότην, καὶ τὸν προεβίβασε ναύαρχον, διότι προτιμῶν τῆς ἰδίας του ζωῆς τὴν δοξάν τῆς πατρίδος του, ἀτρομήτως ἐπεχείρησε τὰ παροδοστότερα ἔργα, καὶ ἐπέτυχεν εἰς αὐτά. Προσέτι διετάξε νὰ τεθῇ τὸ πλοῖόν του εἰς τὰ νεώρια ὡς τρούβαιον, καὶ μετὰ ταῦτα, ὅταν παλακιωθὲν κατεστράφη, ἐκ τοῦ ζύλου αὐτοῦ κατεσκευάσθη καθέδρα καὶ προσηνέχθη εἰς τὴν Ὀξωνίαν.

Ἄλλ' ἀδιάκοπος ἐξηλοῦται πάντοτε ἡ σειρά τῶν μαρτύρων τῶν ὑπερβόρειων ἀνακαλύψεων. Πρῶτος ὁ Ἰμφρέης Γιλβέρτος ἐγραψε πραγματείαν ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι ἡ βορειοδυτικὴ διόδος ἦτον ἐρικτὴ, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῆλθε μετὰ τοῦ Βαλτέρου Φαλείγου πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῆς. Ἄλλ' ἀπέτυχεν ὁ ἐκπλοὺς, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Γιλβέρτος ἀπῆλθεν ἐκ νέου μόνος. Ἡ βασίλισσα ὅπως τῷ ἀποδείξῃ τὴ εὐνοϊάν της, τῷ ἔδωκε μίαν τῶν ἐπισήμων θαλαμηπόλων της εἰς γάμον, ἐξήτησε τὴν εἰκόνα του, καὶ τῷ ἐχάρισε χρυσῆν ἀγκυραν ὑπὸ γυναικὸς κρατομένην. Οὕτω, πλήρης ἐλπίδων ἀπέπλευσεν, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπανῆλθεν, οὐδ' ἐφάνη οὐδ' ἠκούσθη ποτὲ πλέον, οὐδὲ τὸ πλοῖόν, οὐδ' ὁ πλοίαρχος, οὐδὲ τὸ πληρῶμα. Μετ' αὐτὸν, νέον πλοῦν ἐπεχείρησεν ὁ Φαλείγος, ἀλλὰ διεθύνθη πρὸς μεσημβρίαν, ὅπως ἀποσύγῃ τοὺς κινδύνους τοῦ πόλου, καὶ οὕτω περιέπλευσεν ὅλην τὴν ἀμερικανικὴν παραλίαν, ἐξ οὗ προέκυψεν, οὐχὶ μὲν ἡ ἀνακάλυψις τῆς βορειοδυτικῆς διόδου, ἀλλ' ἡ ἀποκρίσις τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ἡ ἐμφάνισις μεγάλου ἔθνους, Ἰρλανδοσαξονικοῦ μὲν τὴν γενεάν, Ἀγγλικῆν δὲ τὴν γλῶσσαν.

Συγχρόνως δ' ὁ Δαιβίς, οὗ τὸ ὄνομα καθιέρωσεν ἡ Γεωγραφία, διέσχισε τοὺς παγετοὺς τῆς ἔδουμης κοστῆς δευτέρας μοίρας βορείου πλάτους, καὶ μεγάλη διεπράξατο, ἀνακαλύψας τὴν μεγάλην θαλάσσιον λεωφόρον, ἥτις ἐκλήθη πορθμὸς τοῦ Δαιβί. ἦν πάντες οἱ πολοπλευστοὶ διεβῆσαν ἕκτοτε, καὶ δι' ἧς δισχρῖζετο ὅτι ἀφεύκτως θέλει εὐρεθῆ ἡ διόδος.

Φοβερὸν πρέπει νὰ παρίστατο τὸ ἔρημον τοῦ ψυχροῦ βασιλείου εἰς τοὺς πρώτους ἐκείνους θαλασσοπόρους ἐντὸς τῶν ἀσθενῶν τῶν σαρκῶν, ὧν ἡ μεγίστη δὲν εἶχεν ἑκατὸν τόνων χωρητικότητα· οὐδ' ἄπορον, ὅτι παρσκευάζοντο πρὸς τὸν δεινὸν ἐκείνον πλοῦν, ὡς ἂν παρσκευάζοντο διὰ τὴν αἰωνιότητα. Ὁ Δαιβίς ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀπαισίου θέας καὶ τοῦ φορικοῦ κρότου τῶν παγετῶν, καλεῖ τὴν Ἰσλανδίαν « τόπον ἐρημώσεως, » καὶ πᾶν ἀνέλπιστον ἀγκυροβόλημα « κολπὸν θείου ἐλέους, » ἂν καὶ οὐδέποτε παρεχέμασε εἰς ἐκεῖνα τὰ κλίματα, διότι ἡ γενναϊότης τῶν θαλασσοπόρων δὲν εἶχεν ἀφίγη εἰσεῖ εἰς τὸν ἀνώτατον ἐκείνον τῆς καρτερίας βαθμὸν. Ἀλλὰ πλήρης πίστεως, ἐπανελάβε τρίς τὰς ἐκδρομὰς του, βοηθούμενος πάντοτε ὑπὸ τῶν προθύμων τοῦ Λονδίνου ἐμπόρων, μέχρις οὗ ἐπαυσαν καὶ οὗτοι χορηγούντες αὐτῷ συνεισφοράς. « Ὁ Δαιβίς οὗτος, ἔλεγον, τρίς ἐστάλη διατὶ δὲν εὗρε τὴν διόδον, »

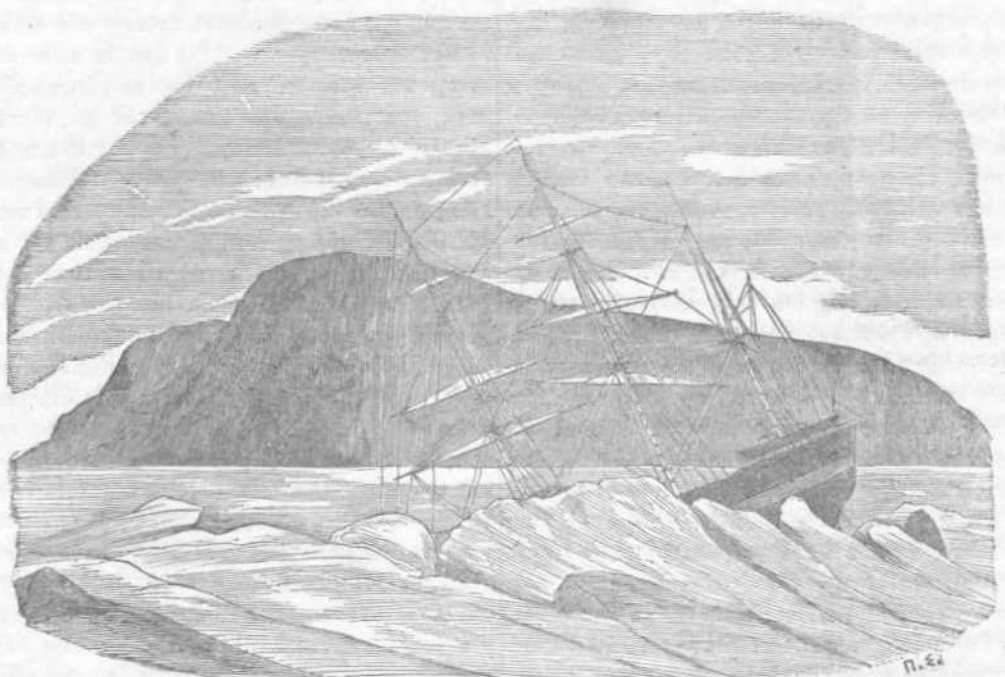
Μετ' αὐτὸν ἔπεται ἡ θλιβερὰ ἱστορία τοῦ Βάρεντζ, καὶ ἡ πρώτη σωζομένη ἀπομνημόνευσις τῶν βεβῶνων ἀνθρώπων παραχειμασάντων κατὰ τὰς πολικὰς γαίας. Τούτον ἐπεμψεν ἐν ἔτει 1594 ἡ Ὀλλανδικὴ κυβέρνησις ὅπως ἀποπειραθῆ τῆς βορειοανατολικῆς διόδου διὰ Νόβας Ζεμιλιᾶς. Κατὰ τὸν πρῶτον αὐτοῦ ἐκπλοῦν, ἀναγκασθεῖς ὑπὸ τῶν πάγων ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ, ἀπ' οὗ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὑπέγραψαν διακήρυξιν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου, ὅτι πᾶσαν κατέβαλον προσπάθειαν ὅπως διὰ τοῦ βορρᾶ προβῶσι μέχρις Ἰαπωνίας καὶ Κίνας. Ἐπανελάθον δὲ τὴν ἐπιχειρήσιν καὶ ἐκ δευτέρου καὶ ἐκ τρίτου, ὅταν οἱ πάγοι τοὺς περιεκύκλωσαν καὶ τοὺς ἠγματούτευσαν. Ἐπὶ ὀκτῶ δὲ ὄλους μῆνας, ἡμιθανεῖς ἀντηγωνίζοντο μετ' ἀελλπισίας ἐναντίον τοῦ ἀτελευτήτου σκοπού, καὶ τῶν βεβῶνων τοῦ ψυχροῦ καὶ τῆς ἀσιτίας. Τέλος δὲ ἀποδομήσαν λέμβον ἐκ τῶν λειψάνων τοῦ πλοίου των, καὶ ὅταν ἐμακρύνοντο τῆς γῆς τῆς ἐρημώσεως, ὁ Βάρεντζ, ὁ σκελετώδης ἀργηγὸς τῆς ἡμιθανοῦς συνοδίης, παρεκάλεσε τοὺς συντρόφους του νὰ τὸν ἐγείρωσιν ἐπάνω τοῦ πλοίου, ὅπως ἰδῆ αὐτὸς τὴν σκηνὴν τῆς πόλεως καὶ τῶν ταλαιπωριῶν του, καὶ οὕτως ἐξέπνευσεν. Ὀλίγοι δὲ τῶν ὁπαδῶν του ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα των νὰ διηγήσῃσι τὴν θλιβερὰν ἱστορίαν, καὶ αὐτὴ ἦν ἡ πρώτη παραχειμασίς εἰς τὰ ὑπερβόρεια, περὶ ἧς ἤκουσεν ἡ Εὐρώπη.

Ἐπὶ ὅλην τῆς ἐπομένης εκατονταετηρίδος ἐξηκολούθησαν καὶ αἱ προσπάθειαι καὶ αἱ ἀποτυχίαι, ἀλλὰ δὲν ἐξέλειπεν ἡ ἐλπίς. Ἐκατὸν πεντήκοντα χιλιάδων δραχμῶν ἄθλον προὔτεθη ὑπὸ τῶν ἐν Λονδίνῳ ἐμπόρων εἰς τὸν κατορθώσοντα νὰ εὕρῃ τὴν διόδον, καὶ στόλος ἀπέπλευσεν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Βευμάουθ. Ἀλλὰ μόλις ἐφθασεν εἰς Προενλανδίαν, καὶ καταπεπληγμένον τὸ πληρῶμα ἐπανεστῆ, καὶ ἐστρεψε τὴν πρύμναν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν. « Τίς ἐστρεψε τὴν πρύμναν; » ἠρώτησεν ὁ Βευμάουθ, ἐξελθὼν τοῦ θαλάμου του. « Εἰς καὶ πάντες » ἀπεκρίθη τὸ πληρῶμα, καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἀπεθαρήνθησαν οἱ ἔμποροι,

καὶ ἐξέπεψαν τὸν Ἰθσωνα, ἐγκαινιάσαντα ἐπαξίως τὴν δεκάτην ἐβδόμην ἑκατονταετηρίδα. Μεθ' ἐνὸς πλοίου, καὶ πληρώματος μόνον δέκα ἀνδρῶν, ἐπλευσε κατ' εὐθείαν πρὸς ἄρκτον, ὅπως ἀποπειραθῆ τῆς διόδου δι' αὐτοῦ τοῦ πόλου, καὶ ἐρθεσεν εἰς Σπιτζβέργην· μετὰ ταῦτα δ' ἐπροσπάθησε νὰ περιπλεύσῃ τὴν Γροενλανδίαν, καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἀγγλίαν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Δαίβις, ἀλλ' ἀπέτυχε. Καὶ δευτέρου καὶ τρίτου ἐστρεψε τὴν πρύμνην του πρὸς τὸν φραγμὴν τῶν παγετῶν, τὸν μεταξὺ Σπιτζβέργης καὶ Νόβας Ζεμλιᾶς, ἀλλ' ἠνυγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἐπομένως ἐθεωρήθησαν ἡ βόρειος καὶ βορειανατολικὴ διόδος ὡς ἀδύνατοι, καὶ οὕτως ἀπῆλθεν εἰς τὸν τελευταῖον ὁλέθριον πλοῦν του πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ, ἀνέπλευσε τὸν ἐπώνυμόν του πορθμὸν, καὶ ἐξέλαθε τὸν εὐρὸν κόλπον ὡς αὐτὸν τὸν Εἰρηναιὸν ὠκεανόν.

Ἄλλ' οἱ ἔμποροι ἐζηκούθουν τὰς ἀποστολάς τῶν πάντοτε, παραγγέλλοντες τοῖς πλοίαρχοις νὰ πλέωσι κατ' εὐθείαν πρὸς Ἰαπωνίαν, καὶ νὰ φέρωσιν ἕνα τῶν ἐγγωρίων ὡς δείγμα. Ἀπέτυχον ὅμως καὶ αἱ νέαι αὗται ἐπιχειρήσεις, μέχρι τοῦ Βάγφιν, ὅστις ἀνεκάλυψε τὸν ὠραιότατον κόλπον τοῦ κόσμου. Περιέπλευσε δὲ αὐτὸν, καὶ εὔρε τὰς δύο ἐξόδους του, αἱ ὠνόμασε πορθμὸν τοῦ Σμιθ καὶ πορθμὸν τοῦ Λαγκάστερ, ἀλλ' εἰς οὐδένα εἰσέπλευσεν, ἂν καὶ ὑπέπτευεν ὅτι ὁ δεύτερος οὗτος ἦν ἡ ἀληθὴς πύλη πρὸς τὴν Ἰαπωνίαν. Κατώρθωσε δὲ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην ἐντὸς ἐνὸς θέρους, καὶ οὐδέποτε διεχειρίσασεν εἰς τὸν πάγον, ὃν ἐφαίνετο θεωρῶν ὡς ἀδιάβατον πρόφραγμα πρὸς τὸν Εἰρηναιὸν. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι μεγαλῆτεροι πιθανότητες διόδου ὑπάρχουσι διὰ τῆς Ἀσιατικῆς πλευρᾶς. Μετὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην ἐπὶ

Πλοῖον παραχειμῶν εἰς τὰς ὑπερβορείους θαλάσσας.

Ἄλλ' ὁ χειμὼν ἐπῆρχετο, καὶ τὸ πλοῖον συνελήφθη ὑπὸ τῶν πάγων. Ἦτον δὲ τοῦτο τὸ πρῶτον ἀγγλικὸν πλοῖον τὸ βιασθῆν νὰ διαχειμῶσῃ ἐν τῇ χιόνι. Τὸ ψῆχος καὶ ἡ πείνη προσέβαλον τὸ πλήρωμα δι' ὅλων τῶν σκληρῶν βατάνων των. Ὁ Ἰθσων ἐκλαίεν ὑπὸ οἴκτου διὰ τὰς ταλαιπωρίας των· οἴκτος ὅμως δι' αὐτὸν δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες τὸν ἐλιώρουν ὡς αἷτιον τοῦ θανάτου των. Δι' ὅλου τοῦ μικροῦ καὶ ζοφεροῦ χειμῶνος, ζοφεράς ἐπλεκον συνωμοσίας, καὶ ὅταν ἦλθε τὸ ἔαρ, καὶ ἐλύθησαν τὰ ὕδατα, τὸν ἐξῆψαν αὐτὸν εὐδομον, μετὰ τοῦ υἱοῦ του εἰς μικρὰν λέμβον, ἀνευ ἐροδίων, καὶ ἀζηταντῆς τον ν' ἀποθάνῃ, ἐπέστρεψαν εἰς Ἀγγλίαν. Οὐδὲν δὲ πλέον ἠκούσθη περὶ τοῦ δολοφονηθέντος ἀρχηγοῦ, ὅστις οὕτως ἀπέθανεν ἐντὸς τοῦ κόλπου, τοῦ ἀπομνημονεύοντος καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸ τόλμημα, καὶ τὴν σκληρὰν τύχην αὐτοῦ.

εἰκοσιν ἔτη οὐδεὶς γίνεται λόγος περὶ ἀποστολῆς ἄλλης τῶν ἐμπόρων. Ἀλλὰ συγχρόνως καὶ οἱ Δανοὶ ἠρεύνων, ἐταλαιπωροῦντο καὶ ἀπέληθον ἐν τῷ αὐτῷ σταδίῳ. Ἐζηῶντα καὶ δύο ναῦται, παραχειμῶσαντες εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Ἰθσωνος, ἀπέθανον ὅλοι, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἕτερον ἀπὸ πείναν, ἀσθένειαν, καὶ ἀπελπισίαν. Καὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀπληκίζοντο. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἡ ἰδέα τοῦ ὑπερβορείου χειμῶνος ἐφαίνετο κατ' ἐκάστην οἰκειότερα αὐτοῖς γινόμενη. Δύο ἕτεροι θαλασσοπόροι ἠτοιμάσθησαν νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς αὐτὸν, ὁ Δουκᾶς Φῶξ καὶ ὁ πλοίαρχος Τζαίμς. Κάρολος ὁ Α' τοῖς ἔδωκεν ἐπιστολήν, ἣν ἐμελλον νὰ ἐπιδώσωσι τῷ βασιλεῖ τῆς Ἰαπωνίας εἰάν ἐπετύγχανον. Ἄλλ' ἀφίχθησαν μόνον εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἰθσωνος, ὅπου καὶ παρεχειμῶσαν, τὸσον κατὰλληλα λαβόντες μέτρα, ὥστε ἐπαῖηθον οἰκαδε ἐντελῶς

ὁλόθεοι. Οἱ δύο οὗτοι πλοίαρχοι ἀνέδειξαν χρησίμους ὑπηρεσίας· ἐρευνήσαντες ἐπιχειρηστικῶς τὸν κόλπον τοῦ Ἰθσωνος· καὶ ὡς πολλοὶ ἄλλοι, οὕτω καὶ οὗτοι ἀπερμημένους τὰς ἀνακαλύψεις των, δι' ὀνομάτων ἐκφραστικῶν φόδου καὶ φρίκης, ἐλπίδος καὶ παρηγορίας, τρώμου καὶ πείνης, δι' ὧν ὁ χάρη των ἀρκτικῶν γαιῶν ἀποδίνει συγχρόνως ἡ ἱστορία τῶν ὑπερβορείων εἰσίων ἡρώων. Ἐνταῦθα μένουσιν εἰς αἰῶνον παγετῶν ἐγκαταπεπηγμένοι· πάσαι αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀναμνήσεις τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων καὶ ἀναμνήσεων· ἐνταῦθα δὲ καὶ σίνα παράδοξα ἀπαντῶνται ὀνόματα· ὡς π' Ἡ τρύπα τοῦ Γέθθωνος, ἡ ἐπώνυμος τοῦ ἐνταῦθα ἐπὶ εἰκοσιν ἐβδόμαδας ἐγκαταλειθέντος πλοίαρχου α' Ἡ μηλιαστικῆ τοῦ Βοργγῆ, ἡ ἡ Τὰ ἔσχατα τοῦ Φῶξ. Ἀλλὰ δὲ εἰσὶν ἀπομνημονεύσεις ἀπροσδοκῆτου παραμυθίας, τελεσθεισῆς ἐλπίδος, ἀναγνωρίσεως τοῦ θεοῦ ἐλέους, διότι ὅλοι ἦσαν ἀληθεῖς χριστιανοί, ὡς συνήθως εἰσὶ πάντες οἱ καλοὶ κάγαθοί· καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ ἐσχάτου, ἀπὸ τοῦ καιροῦ καθ' ὃν ὁ Ἰμφρυ Γιλδέρτος, ἰστάμενος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ βυθίζομένου πλοίου του, ἀνέκραξε πρὸς τὸ πλήρωμά του, τὸ μεταβαῖνον ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τοῦ σκότους εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ θανάτου· «Θαῖρεϊτε! ὁ οὐρανὸς δὲν ἀπέχει περισσύτερον διὰ θαλάσσης· ἡ διὰ ξηρᾶς, ἢ μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν ὁ φραγκλῖνος καὶ ὁ Ριχαρδῶν ἐκάνθη ἀποθνήσκοντες τῆς πείνης εἰς τὸ ἔσχατον φρούριον τοῦ ποταμοῦ τοῦ χαλκωρυγείου παρὰ τὰ ἄταρα σώματα τῶν ἀποθάνοντων συντρόφων των, καθ' ἣν ὁ Μαλιούρ κατὰ τὸν παγετῶδη χειμῶνα εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Ἐλέους, διςχιλία μίλλια μακρὰν πάσης ἀνθρωπίνης βω'είας καθήμενος, πῆχαιστει τὴν ἀγαθοεργὸν πρόνοιαν διὰ τὰς εὐλογίας τῆς, δὲν ἀναφέρεται οὐδὲ μία ἡμέρα καθ' ἣν παρελείθη ἡ προσευχὴ, ἡ ἐζητήθητην ἡ πρὸς Θεὸν πίστις.

Μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν Στεναρτιδῶν, ὁ ἡγεμὼν Ρουπέρτος πολλὴν ἔδειξε πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας προσπάθειαν, καὶ διὰ τῶν μεσιτειῶν του παρεχωρήθη εἰς τινὰς ἐμπόρους διπλωμα χορηγῶν αὐτοῖς τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς γαίας τοῦ Κόλπου τοῦ Ἰθσωνος, ἥτοι διελθοῦσιν ἐπὶ τοῦτον κατὰ τὸ ἐν τρίτον μεγαλῆτερον ἢ σύμπασα ἡ Εὐρώπῃ οὐκ, καὶ κληθέντων Ρουπέριον γῶρα. Πρὸ διακοσίων περὶ τοῦ ἔτων ἡ ἐταιρεία αὕτη ἀποκαλύπτει τὸν ἀπεραντὸν διὰ τοῦ διπλωμάτου τοῦτου γόνη γένετον αὐτῆς δικαιωμάτων, καὶ ὁ πόλιτις μεθ' ὅλη τῆς εὐθυμίας, τοῦ πλοῦτου, τῆς χάριτος καὶ τῆς καλλονῆς του, καθορίζει ἤδη τὸν τόπον, ὃν πρὸ δύο ἑκατονταετηριδῶν ὁ Ἰθσων εὔρε παγετοσκέπη, σιωπηλὸν καὶ ἐρήμον. Τὰ ἀπεριόριστὰ εἰς τὴν ἐταιρείαν χορηγηθέντα δικαιώματα, ἀνεγκλίτην πᾶσαν ἰδιωτικὴν ἐπιχειρήσιν κατὰ ταῦτα τὰ μέλη, καὶ οὕτως ἐπὶ πενήκοντα ἔτη, ἀπὸ Καρόλου μέχρι Γεωργίου Β', δὲν ἀκούονται πλέον βορειοδυτικαὶ ἐπιχειρήσεις, πλὴν μιᾶς καὶ μόνης, ὁλεθρίας καὶ αὐτῆς, ἐν ἣ ὁ Κνίγτος, εἰς τῶν ὑπηρετῶν τῆς ἐταιρίας ἀπόλετο μετ' ὅλων τῶν ὄπαδων του εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Ἰθσωνος,

καὶ ἡ τύχη των μόνον μετὰ πενήκοντα ἔτη ἐγένετο γνωστὴ, ὅταν γέρον Ἰσκιῶς διηγήθη πῶς ἀπέθανον ὅλοι, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἕτερον, εἰς πείνης καὶ ψύχους, μέχρι τοῦ ἐσχάτου, ἀποθάνοντας καὶ αὐτοῦ ἐνῆ ἠγωνίσετο νὰ σάψῃ τὸν τάρον τοῦ τελευταίου συντρόφου του. Ἰκονοίαι ἐγενήθησαν ὅτι ἡ νέα ἐταιρεία ἀπέτρεπεν ἀπὸ νέων ἐκδρομῶν, φοβουμένη τῶν διαγωνισμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἦν σπουδαιόταταν νὰ λυθῆ τὸ ζήτημα, ἂν ὑπάρχη ἡ ὄχι ὑπερβόρειος διόδος πρὸς τὸν Εἰρηναιὸν, τὸ Κοινοβούλιον ἐπὶ Γεωργίου Β' ἐλήρισεν 600,000 δραχμῶν ἐπαλλοῖ εἰς τὸν εὐδαίμονα ἠθητὸν ἕστις ἤθελεν ἀνακαλύψει τὴν βορειοδυτικὴν διόδον. Ἐπὶ ὀργεθιόντῃ δυνάμει ἐμείνε τὸ ἐπαλλόν, τοῦτο ἐπιγεγραμμένον ἐπὶ τῶν καταστατικῶν τῆς ἐταιρίας, κατὰ δὲ τὸ 1828, ἐπειδὴ αἱ πιθανότητες ἐφάνησαν μηδενισθεῖσαι, διεγράφη αὐτό. Καὶ ὅταν ἦδη εὐρέθη τὸ πρὸ πολλοῦ ηττούμενον, οὐδεμία πρόκειται ἀμοιβή, πλὴν ἂν τὸ Κοινοβούλιον θελήτῃ νὰ ψηφίσῃ αὐτὴν ἐκ νέου.

Διὰ τῆς νέας ταύτης ὥσεως ἦν ἔδω ἐν ἡ κυβερνήσει, νέοι ἀνεφάνησαν ἀγωνιστῆ εἰς τὸ στάδιον· 300,000 δραχμαὶ κατεγράφησαν δι' ἰδιωτικῆς συνεισφοράς, καὶ ἐκτὸς τοῦ δημοσίου ἄλλου, προσετέθησαν καὶ ἰδιωτικὰ ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας, 15000 δραχμαὶ εἰς τὸν πλοίαρχον, 6000 εἰς τὸν ὑποπλοίαρχον, καὶ ἀναλόγως εἰς ἕαστον ἀξιώματικὸν ἢ ναύτην. Δύο πλοῖα ἐξέπλευσαν, τὸ Δόσθς καὶ ἡ Καλλιφορνια, διατεταγμένα νὰ ζητήσωσι τὴν διόδον διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ἰθσωνος. Εἰς τὸν ποταμὸν Βάγερ ἀνεγκλιτήθησαν ὑπὸ τοῦ πάγου, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ παραχειμῶσωσιν αὐτοῖσι, πεφυλακισμένοι μετὰ τῶν παγετῶν καὶ χιόνων. Ἡ μελάνη των ἐπάγωσεν, ἐπάγωσεν ὁ ζυθὸς των, ὅτι ἔχον γευσθῆν ἐν τῷ οἴνοπνεύματι συνεπήγη εἰς μικρὰ σφαιρίδια ἐν τῷ μέτῳ τῆς ριάλης, τὸ δὲ λοιπὸν, λυόμενον εἰς τὸ πῦρ, ἦτον ἀπλοῦν ὕδωρ. Αἱ σινδόναι των ἐπάγονον εἰς τοὺς τοίχους, τὰ στόματά των ἐπάγονον εἰς τὰ μάλλινα καλυμμάτα των, τὰ δάκτυλά των εἰς τὸν σίδηρον ὃν ἠγγίζον, τὰ χεῖλη των εἰς τὰ πατήρια εἰ ὧν ἐπιγῶν, καὶ ἐκόλλων εἰς αὐτὰ, ὥστε τὸ δέμα ἀπεσπᾶτο βιαίως. Καὶ ὅμως διεχειμῶσαν εἰς τὸ ἐξωτάτον ἐκείνο σκοτό, καὶ τὰς μελλανὰς καὶ πικρὰς ομίχλας, μέχρι οὗ ἐπῆλθε τὸ θερος, ὅτε ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐντελῶς πεπεισμένοι ὅτι ὑπῆρχεν ἡ διόδος, ἀλλὰ μὴ ἀποκτάσαντες τὸ δικαίωμα ν' ἀπαίτησωσι τὴν ἀμοιβήν· ἀλλ' ὁ ἐπιχειρητὴς δὲν ἐγένεν ἐπὶ ὅλην ἡμίσειαν ἑκατονταετηρίδα, μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ρῶς καὶ Παρρη.

Τὴν ἀρχὴν τῆς δεκάτης ἐνάτης ἑκατονταετηριδος ἠσχυροὶ παγκοσμιοὶ πόλεμοι, καὶ καιρὸν δὲν εἶχον οἱ ἄνθρωποι νὰ σκεπτόνται, περὶ θαλασσιῶν ἀνακαλύψεων. Ἀλλὰ μετὰ τὴν εἰρήν τῶν 1818, νέος κρυσταλλῶς στόλος τεσσάρων πλοίων, ὧν ἡ μὲν Ἰσabelle καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, διοικουμένα ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου Ρῶς καὶ τοῦ ὑποπλοίαρχου Παρρη, ἐπλευσαν πρὸς Ἰσκιᾶς, εἰς ἀναζήτησιν τοῦ κόλπου τοῦ Βαφρινού· ἡ δὲ Τσαντὴ καὶ Δωροδέα, ὑπὸ τῶν πλοίαρχον Βουχάν, τὸν κυβερνήτην Φραγκλῖνον, καὶ τὸν

υποπλοίαρχον Βείχου, πρὸς ἀνατολὰς, ὅπως ἀποπει-
ραθῶσι τῆς διὰ Σπιτζβέργης, καὶ τῆς κατ' εὐθείαν
διὰ βορρᾶ διόδου.

Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὁ γεωγραφικὸς χάρ-
της ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Βαρφίνου μέχρι τοῦ Βεριγ-

μῶς, αἰτίνες μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐνόμιζον ἑαυ-
τοὺς τὸν μόνον λαὸν τῆς γῆς, καὶ ἐφρόνουν ὅτι πέ-
ραν αὐτῶν τὰ πάντα ἦσαν πάγοι. Ὑπολαμβάνοντας
ὅτι τὸ πλοῖον ἦτον ὄν ἔχον ζωὴν καὶ νόησιν, ἐκράζον
πρὸς αὐτό. «Τίς εἶσαι; τίς εἶσαι; πόθεν ἔρχεσαι;» Ἐ-

Βοκίμιαν.

γίου πορθμοῦ ἦν ἐντελὴς ἀγγραφὸς. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ πίστευον δὲ ὅτι πλοῖον καὶ πλήρωμα κατέβη ἀπὸ
κόλπου δὲν εἶχεν ἐρευνηθῆ, ἀφ' οὗτου ὁ Βάρφιν πρὸ τῆν σελήνην, καὶ παρεμόνευσεν τὴν νύκτα νὰ τὸ ἰδῶ-
200 ἐτῶν τὸν εἶχε διατρέξει. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ πλοῦ σιν ὄταν ὕψι πάλιν. Κατὰ πρῶτον τότε εἶδεν ὁ
τούτου ὁ πλοίαρχος Ρῶς συνεπλήρωσε τὸν περίπλου πλοίαρχος Ρῶς τὴν μέχρι τῆς ἀγνωστον ἐρυθρᾶν
κ' αὐτοῦ, καὶ ἐγνωρίσθη μετὰ τῶν φυλῶν τῶν Ἑσσι-
χιόνα, ἐκτεινομένην ἐπὶ ὅκτω μίλλια ἐπὶ τῶν βρά-

των, καὶ ἔχουσιν 600 ποδῶν βάθος, δι' ὃ καὶ ὠνό-
μασε τοὺς βράχους ἐκείνους Ἐρυθροὺς βράχους. Με-
τὰ ταῦτα δ' εἰσῆλθεν εἰς τὰς λαμπρὰς ὄρεινὰς πύλας
τοῦ Λαγκαστρίου πορθμοῦ, αἰτίνες ἐγείρουσι τοὺς ἐκ
σκληροῦ συνητίου καὶ βασανίτου λίθου σκοτεινοὺς
ἀγκουστῶν εἰς δισχιλίων μέχρι τετρακισχιλίων ποδῶν
ὑψος εἰς τὸν κυανοῦν ἀέρα. Ἄλλ' ἀγνοῶν ὅτι αὕτη
ἡ πύλη φέρεται πρὸς τὸν κίρηναιον ὠκεανόν, ἐστράφη
ὀπίσω, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, χωρὶς νὰ
παραγείμασθαι.
Ὁ δὲ πλοίαρχος Βουχάν μετὰ τοῦ Φραγκλίνου καὶ
Βοίχου ἐστράφησαν συγχρόνως πρὸς τὰς ζοφερὰς ἀ-
κτὰς τῆς Σπιτζβέργης, πρὸς τὰ ὀρέα ὄρη, καὶ διέ-
πλευσαν διὰ τῶν πεδίων τοῦ παγετοῦ καὶ τῶν πε-
πηγμένων λαθυρίων, μέχρις οὗ ἤγγισαν εἰς τὸν
μέγαν τοῦ πάγου φραγμόν, ὃν οὐδέποτε τροπικὸν πλοῖον
δὲν ὑπερέβη. Πρὸς τὸ τεῖχος τοῦτο σφοδρὰ θυέλλα
ἐσπενδόνισεν τὸ πλοῖον, καὶ ἐνταῦθα τρεῖς ὄλας ἐδο-
μάδας ἀντεπάλαιον πρὸς τὸν φοβερόν τῶν ἐχθρῶν, μέ-
χρις οὗ ἀπηλλάγησαν θεῖα συνάρσει. Ἄλλὰ τὰ πλοῖα
εἶχαν ὑποστῆ πολλὴν βλάβην, ὥστε ἠναγκάσθησαν
νὰ μὴ προβῶσι περαιτέρω, ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς
Ἀγγλίαν.
Κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος ὁ Πάρρη διεύθυνε μίαν
τῶν ἀξιολογοτέρων ἐκδρομῶν ἀφ' ὧσας διηγοῦνται
τοῦ κόλου τὰ χρονικά.
Ὁ Λαγκάστιος πορθμὸς οὐδέποτε εἶχεν ἐρευνηθῆ.
Ὁ Ρῶς τὸν ἐνόμιζε κόλπον, ὁ δὲ Πάρρη ἀπεράσισε
νὰ πληροφορηθῆ περὶ τούτου, καὶ ἀπέπλευσε μετὰ
τῶν πλοίων Ἐκλας καὶ Γρίπερ, ἔχων δύο ἐτῶν
ἐφοδία.
Ὁ πλοῖος οὗτος ἐπέτυχεν εὐτυχῶς. Ἐνθουσιῶντος
καὶ ζητωκραυγοῦντος τοῦ πληρώματος, διέπλευσαν
τὰ δύο πλοῖα τὴν μεγαλοπρεπῆ εἰσοδὸν τοῦ Λαγκα-
στρίου πορθμοῦ, τοῦ ἔχοντος τεσσαρακονταπέντε μιλ-
λίων πλάτος. Προσῆλθε περαιτέρω, παρὰ τὴν ὑψηλὴν
ἀκτὴν, καὶ τοὺς ὠραιοὺς καθέτους βράχους τῶν στε-
νῶν τοῦ Βάρφου, ὅπου ἀγγλικὸν πλοῖον οὐδέποτε πρὸ
αὐτῶν εἶχεν εἰσελθῆ, καὶ ἐτι περαιτέρω προήχθη.
διερχόμενος πλησίον περιέργων σκοπέλων ἐγειρομέ-
νων εἰς διακοσίων ἢ τριακοσίων ποδῶν ὑψος ὑπὲρ τὴν
θάλασσαν, μέχρις οὗ ἐφθασεν εἰς τὴν 110 μοῖραν
δυτικῆς μήκους, χωρὶς ποτὲ ν' ἀγκυροβολήσῃ ἀφ' οὗ
ἀνεχώρησεν εἰς Ἀγγλίαν. Ἐνταῦθα δὲ, συναθροίσας
τὸ πλήρωμα εἰς τὸ κατὰστραμα, τοῖς ἀνήγγειλεν ὅτι
ἐκέρδησε τὸ ἄθλον τῶν 150,000 δραχμῶν, τὸ ὑπὸ
τοῦ Κοινοβουλίου προταθὲν εἰς τὸ πρῶτον πλοῖον τὸ
μέλλον νὰ φθάσῃ τὸν μεσημβρινὸν τοῦτον πέραν τοῦ
πολικοῦ κύκλου.
Διεχειμάσαν δὲ εἰς τὴν νῆτον Μελδίλλην, εἰς θέσιν
ἐκτοτε κληθεῖσαν Χειμερινῆς Λιμῆν, διότι οὗτος ἦν
ὁ πρῶτος χειμὼν ὃν Ἀγγλικὸν πλοῖον ὑπέμεινε εἰς
τοιούτου πλάτος. Ὅταν δ' ἦλθε τὸ θέρος, τὸ πλῆ-
ρωμα ἐπέθυμει νὰ προβῆ περαιτέρω, μέχρι τῆς 130
μοῖρας, ὅπου νέαν ἐκέρδαινον ἀμοιβὴν ἄλλ' ὁ ἀμει-
λικτος πάγος δις τοὺς ἀπέτρεψε, καὶ γῆν εἶδον ὡς
ἐξήκοντα μίλλια πρὸς τὸ Ν. Δ. ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν
νὰ φθάσωσιν εἰς αὐτήν. Ἢ γῆ δὲ αὕτη εἶναι ἀξιοση-

μείωτος, διότι περὶ αὐτῆς θελομεν ἀκούσει καὶ αὐθις.
Οὕτως ἐπανῆλθεν ὁ Πάρρη ἐκ τοῦ θεάτρου τῶν
λαμπρῶν τοῦ ἀγῶνων, ἀποκτήσας φήμην ἐνὸς τῶν
πρῶτων θαλασσοπόρων τοῦ αἰῶνος, καὶ τοῦ κυβερνή-
του τοῦ προσιρλεστάτου εἰς τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ.
Ἀπὸ τοῦ ἔτους δὲ τούτου, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 1820 μέχρι
τοῦ 1851 οὐδὲν πλοῖον κατώρθωσε πλέον νὰ φθάσῃ
μέχρις οὗ εἶχε φθάσῃ ὁ πλοίαρχος Πάρρη, ἢ νὰ ἐγ-
γίσῃ τοὺς δυτικὸς πάγους, μέχρι οὗ ὁ Μακκλιούρ
τοὺς ὄργωσε διὰ τῆς θαρραλαίας τροπιδῆς του.
Συγχρόνως δὲ μετὰ τοῦ πλοῦ τοῦ Πάρρη ὁ Ἰωάν-
νης Φραγκλῖνος διεύθυνε πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐκ-
δρομὴν διὰ ξηρᾶς, ἀξιωματιομένου διὰ τὰς παρα-
δόξους καὶ ἀνηλούστους ταλαιπωρίας τῆς. Ὁ Ἰωάν-
νης Ρίχαρδσῶν, ὁ Γεώργιος Βάκ, καὶ ὁ Κ. Οὐδ, τὸν
συνώδεον, ὀδηγοῦμενοι καὶ παρακολουθούμενοι ὑπὸ
Καναδίων. Ἀμα ἔασι ἀπέπλευσαν ἐκ τοῦ ποταμοῦ
τῶν Χαλκωρυχείων, εἰς ἀναζητήτην τῆς Ἀμερικανικῆς
παρალიας, ἔχοντες ἐφοδία, ὡς ἐνόμιζον, ἐφοδία,
καὶ τὰ πρὸς ἴσην ἀναγκαῖα. Ἀλλὰ μετὰ ἑνα μῆνα
ἤρχισεν σπάνις τῶν ἐφοδίων, καὶ κατὰ Σεπτέμβριον
ἐπῆλθεν ἐντελής ἄλλειψις. Τότε ἐγκαταλείψαντες τὰς
λέμβους, ἤρχισαν τὴν διὰ ξηρᾶς ὁδοιπορίαν, καὶ ἔζων
μόνον ἐκ τῆς κόπης τῶν βράχων, ἦν κατώρθωσαν νὰ
συλλέξωσιν. Ἐνίοτε ἀπῆνταν τὸν σκελετὸν ζώου τινός
ὃ εἶχον σπαράξει τὰ θηρία τῆς ἐρήμου, καὶ τότε
ἐτρέφεοντο ἐκ τοῦ σσαπώτος μυελοῦ τῶν ὀστέων του,
ἢ ἐκ τῆς κόπης αὐτῶν τῶν ὀστέων. Μετὰ ταῦτα
δ' ἐγκατέλιπον τὰς λέμβους, ἄς ἔστυρον μετ' ἑαυτῶν,
διότι δὲν εἶχον πλέον δύναμιν νὰ τὰς φέρωσιν, ὥστε
ὄταν πάλιν ἐφθασαν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ,
οὐδένα εἶχον τρόπον νὰ τὸν ὑπερβῶσι. Τρεῖς, εἰς παρ-
ῆλ' ὄν ἡμέραι, καὶ μόνην τροφήν εἶχον τὴν πύην καὶ
τὰ σσηπώτα ὀστᾶ βοῶς, ὃν εἶχον κατασπαράξει οἱ
λύκοι. Τέλος κατώρθωσαν νὰ κατασκευάσωσι σχεδίαν,
καὶ ἐπ' αὐτῆς νὰ διαπλεύσωσι τὸν ποταμόν.
Φθάσαντες δ' εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, ἤρχισαν διευ-
θυνόμενοι πρὸς τὸ χωριδίον τὸ λεγόμενον Φροβριον
ἐπιχειρήσασθαι, ὅπου εἶχον ὑπόσχεσιν νὰ εὕρωσιν ἐφο-
δία, καὶ ἡ ἐλπίς αὕτη τοὺς ἐζωογόνηε, ἢ μᾶλλον
τοὺς διετήρει εἰς τὴν ζωὴν. Ἀγέλαι ἰππελάφων
ἐφάνησαν πολλάκις ἀπέναντι τῶν, ἀλλὰ δὲν εἶχον τὴν
δύναμιν νὰ κρατήσωσι τὸ πυροβόλον. Οὕτω παρήρ-
χοντο ἡμέραι μετ' ἡμέρας, καὶ ἡ ὕδατοπρία ἐξηκολού-
θει. Ἐζῶν δὲ τρώγοντες τοὺς μανδύας τῶν, κατε-
σκευασμένων ἀπὸ δέρματα βουβάλου, τὰ καλύμματα
τῶν ἐλικύθρων τῶν, τὰ παλαιὰ ὑποδήματά τῶν, καὶ
τὰ ὀστᾶ ὅσα οἱ λύκοι τοῖς ἔφθνον. Τινὲς ἐπιπτον
καθ' ὁδόν, καὶ οἱ λοιποὶ δὲν εἶχον ἰκανὴν δύναμιν
ὥστε νὰ τοὺς βοηθῶσι.
Τέλος δὲ ὁ Ρίχαρδσῶν, ὁ Ἐσθούρνος καὶ ὁ Οὐδ
ἐπρότεινον νὰ μεινωσιν ὅπου ὑπῆρχε πῶς πρὸς τροφήν
τῶν, ὁ δὲ Φραγκλῖνος καὶ οἱ λοιποὶ νὰ προχωρήσωσι
μέχρι τοῦ φρουρίου, καὶ νὰ τοῖς πέμψωσιν ἐφοδία.
Ὁ Μεγαλὴν, ὀδηγὸς Ἰνδῶς Ἰρεκόης, καὶ οἱ Καναδιοὶ
ἐξηκολούθησαν μετὰ τοῦ Φραγκλίνου.
Τὴν ἐπαύριον, δύο ἐκ τῶν Καναδίων, ἀπαυθίσαντες
καὶ αὐτοὶ, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ προβῶσιν, εἶπον ὅτι

ὄλουν νὰ ἐπιστρέψωσι πρὸς τὸν Ριχαρδῶνα, καὶ ὁ Μιχαὴλ προσέφερε νὰ τοὺς συνοδεύσῃ. Ἐκ τούτων δὲ οὐδεὶς ποτὲ πλέον ἐράνη, πλὴν μόνου τοῦ Μιχαὴλ, ὅστις ἐφθάσε μόνος εἰς τὴν καλύβην τοῦ Ριχαρδῶνος, εἰπὼν ὅτι οἱ λοιποὶ τὸν ἐγκατέλειπον, καὶ ὁ εἰς ἀπέθανεν.

Ὁ δὲ Φραγκλίνος καὶ οἱ λοιποὶ ἐξηκολούθησαν, καὶ ἐφθάσαν εἰς τὸ φρούριον ἢ τὴν καλύβην, ἀλλ' ἡ καλύβη ἦτο ἐρημὸς! καὶ οὔτε ἕγχος τροφῆς ἢ βοήθειας ἢ ἀνθρωπίνου ὄντος πλησίον. Τότε ἐπεσον κατὰ γῆς ἐν ἀράτῳ ἀπελπισία· ἀλλ' ἔβρον καὶ ἤρπασαν μετ' ἀγαλλιάσεως τὰ παλαιὰ ὄστᾶ καὶ τὰ δέρματα τὰ πρὸ πέντε μῶν ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐνταῖθα ἐγκαταλείφοντα. Καθ' ἐκάστην παρεμόνεον, καθ' ἐκάστην περιέμενον βοήθειαν, διότι ὁ Βάκ εἶχεν ἰπέθει δι' ἄλλης ὁδοῦ, πρὸς ἀναζήτησιν Ἰνδῶν, οἵτινες νὰ τοὺς συνδράμωσιν· ἀλλὰ τριάντα καὶ μία ἡμέραι παρήλθον, καὶ βοήθεια δὲν ἐράνη. Δύο ἐξ αὐτῶν ἀπέθανον, καὶ οἱ λοιποὶ δὲν εἶχον δύναμιν νὰ τοὺς ἐνταριάζωσιν, ἀλλ' ἔμενον ἐντὸς τῆς αὐτῆς καλύβης μετὰ τῶν νεκρῶν.

Ἐν τούτοις δ' ὁ Ριχαρδῶν καὶ οἱ δύο φίλοι του περιέμενον τὰς τροφάς, αἵτινες δὲν ἤρχοντο. Καθ' ἐκάστην ἐλάμβανον τὴν ἐλεεινὴν τὴν τροφὴν τὴν πόνη τῶν βράχων, καὶ δι' αὐτῆς ἐξηκολούθουν ἀποθηνήσκοντες, οὐκ ἴζωντες. Ἀλλ' ὁ Ἰροκόης Μιχαὴλ, αὐτὸς μόνος ἐπάχυνε καὶ ἠφραίνετο· καίτοι δὲ συνεχῶς ἀποχωρῶν, προφασίζομενος ὅτι ἀπέρχεται νὰ θηρεύσῃ οὐδέποτε ἐφερε θήραν.

Ὁ Οὐδὲ τῶ ἐδάεισε τὸ πυροβόλον του, καὶ τὴν νύκτα τὸν ἐδέχθη νὰ κοιμηθῇ πλησίον του εἰς τὴν βουδάλινον μανθῦν του, διότι ὁ Ἰνδὸς ἦτο ῥωμαλαῖος καὶ ἱκανὸς νὰ κυνηγήσῃ, καὶ εἰς αὐτὸν εἶχον ὄλας τῶν τὰς ἐλπίδας. Ἐν τούτοις δ' οἱ ἔλλειποντες Καναδιοὶ δὲν ἐφαίνοντο, καὶ ὁ Μιχαὴλ ἔλεγεν ὅτι πρέπει νὰ ἀπέανον καθ' ὁδόν.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐφερον εἰς τοὺς συντρόφους του τεμάχιον κρέατος, καὶ λέγων ὅτι εἶσι κρέας λύκου τοὺς προσκαλεῖ νὰ φάγωσι. Τότε ἐξήφθησαν αἱ ὑποψίαι αὐτῶν, καὶ παρεμόνευσαν διὰ νὰ εὐρωσιν ἀποδείξεις, καὶ ἐντὸς ὀλίγου τοῖς ἀπεκαλύφθη ἡ τρομερὰ ἀλήθεια τοῦ διπλοῦ φόντου καὶ τῆς ἀνθρωποφαγίας. Τότε προεῖδον καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν φοβερὰν τύχην. Οἱ τρόποι τοῦ Μιχαὴλ ἐγίνοντο παράδοξοι καὶ ἀγριοὶ καὶ οἱ λάμποντες ὄφθαλμοὶ του ἦσαν σταθερῶς ἐπ' αὐτῶν ἐπεστηριγμένοι. Ὁ Οὐδὲ ἐξ ἀδυναμίας δὲν εἶ δυνατόν πλέον νὰ ἐξέλθῃ τῆς καλύβης. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν, ἐν ᾗ ὁ Ριχαρδῶν καὶ ὁ Ἐπθῶνος ἐκοπτον ξύλα ἐκτὸς τῆς θύρας, ἤκουσαν προβοδισμόν καὶ στραφέντες, εἶδον τὸν Μιχαὴλ ὅστις εἶχε φωνεῖται τὸν νεόν, πυροβολήσας αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς. Οἱ δύο φίλοι ἐνόησαν ὅτι δὲν εἶχον δυνάμεις ὅπως ἀντιπαλαίσωσι κατ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ προφανοῦς, δι' ὃ συσκαρβέντες, περιέμενον περιστασίαν πρόσροον. Μετὰ τινὰς ἡμέρας παρετίθησαν τὸν Μιχαὴλ ὅτι ἐκαθάριζε τὸ πυροβόλον του μετὰ πολλὴν ἐπιμέλειαν, καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς ἐπλησίασε, ἢ δ' ἐκφράσεως τοῦ προσώπου του ἐλαμπεν ἐπὶ τινὶ σκοπῷ. Ἀλλὰ μόλις ἐφθάσε

πλησιέστατα, καὶ ὁ Ριχαρδῶν εὐτόλμως ἔστρεψε τὸ πιστόλιόν του κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀγρίου, καὶ τὸν ἐθανάτωσε.

Τότε δὲ οἱ δύο φίλοι ἀνεγώρησαν μόνος νὰ εὐρωσιν τὸν φραγκλίνον, καὶ μετὰ ἐξ ἡμερῶν πορείαν, καθ' ἣν μόνον εἶχον τροφὴν τὰ λείψανα τοῦ βουδάλινου μανθῦνος τοῦ δυστυχοῦς Οὐδὲ, ἐφθάσαν τέλος καὶ εὐρον τὸν φραγκλίνον καθήμενον εἰς τὴν ἐρημὸν καλύβην μετὰ τῶν πτωμάτων, πτώμα ὁμοιάζων καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ὄπαδοί του, ὥστε ἐκάτεροι ἀνεφρίξαν εἰς τὴν θέαν τῶν ἄλλων. Τέλος δὲ ἤλθεν ἡ σωτηρία! Ἰπὸ τοῦ Βάκ σταλέντες Ἰνδοὶ ἐφθάσαν μετ' ἐφοδίων καὶ ἐπιχορηγίας, καὶ τοὺς ἔσωσαν μετὰ ἐξάμηνον ἀγωνίαν, ἧτις ἦν τοῦ φραγκλίνου ἡ πρώτη τρομερὰ ἐνάσκησις εἰς τῶν ὑπερβορείων ἐκδρομῶν τὰς ταλαιπωρίας.

Ὁ δὲ Πάρρης, μόλις ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν λαμπρὰν ἐπιχειρήσιν του, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ νέου πρὸς τὸν πορθμὸν τοῦ Ἰδῶνος, ἐπ' ἐλπίδι εὐρέσεως ἄλλης διόδου, ὀλιγότερον κινδυνώδους. Ἐκαστον βῆμα τοῦ Πάρρης ἦτον πρόοδος. Κατὰ τὸν πλοῦν τούτον πρῶτος ἀπέπλευσε τὴν πεπηγμένην διόρυγα, ἣν ἐκτοτε ἐπιμελῶς ἀποφεύγουσι πάντες οἱ θαλασσοπόροι· ἐπέστρεψε δὲ μετὰ δύο χειμῶνας, ἀναγκασθεὶς νὰ προινήσῃ ἐν μίλιον πάγου, διὰ ν' ἀνοίξῃ ἔξοδον εἰς τὸ πλοῖόν του. Τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὰ 1822. Κατὰ δὲ τὸ 1824 ἀπέπλευσε πάλιν μετὰ στόλου πολὺ μεγαλητέρου παντὸς προεκπλεύσαντος. Μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐριννύος (Φιούρου), ἀπῆλθε νὰ ἐρευνησῇ τὸν κόλπον τοῦ Ἀντιβασιλείως (Ρεζάν) ὅπως εὖρη δυτικὴν διόδον, ἐνᾷ ὁ Ἡρωϊκὸς Φραγκλίνος, μετὰ τῶν τοσαῦτα παθόντων ὄπαδῶν αὐτοῦ, ἀπέπλευσαν ἐκ νέου ὅπως παραπλεύσωσι τὴν Ἀμερικανικὴν παραλίαν, ὃ δὲ πλοίαρχος Γεῖγους μετὰ τοῦ πλοίου τοῦ καλουμένου *Αἰθίως* (Βλῶσσου), ἐπλευσε διὰ τοῦ Ἀκρωτηρίου τοῦ Κέρατος (Καπ' Ὄρον) τοῦ νοτίου ἀκρωτηρίου τῆς Ἀμερικῆς, ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Βερινγγ, τὸ σημεῖον ὅπου ἤλπει ὅλα τὰ μέρη νὰ συναντηθῶσιν. Ἀλλ' οὐδὲν μέρος ἐμελλε νὰ συαντηθῇ αὐτοῖς. Ἡ Ἐριννὺς ἐνενοήθη εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀντιβασιλείως, καὶ ἐγκαταλείφθη, ταφέντων αὐτοῖς πάντων τῶν ἐφοδίων τῆς, ἅτινα μετὰ ὀκτῶ ἐτῶν ἔσωσαν τὴν ζωὴν τοῦ Ἰωάννου Ρῶς καὶ τοῦ λιμώττοντος πληρώματος του. Τοῦ φραγκλίνου ὁ πλοῖς ἐξηκολούθησεν ἐπιτυχῶς μέχρι 150 μιλίων ἀπὸ τῆς πεπηγμένης *Κερατ*, μέχρι οὗ παγετοὶ καὶ πυκναὶ ὀμίχλαι τὸν ἠνάγκασαν νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ καλουμένου « Σκόπελος, τῆς ἐπιστροφῆς, ἐνᾷ ὁ Ριχαρδῶν ἀνθρώπου καὶ ὠνομάτιζε πᾶσαν τὴν ἀκτὴν ἀνατολικῶς τοῦ Βαθροσίου ἀκρωτηρίου, μέχρι τῆς χώρας *Βολιάτωρος*. Ἐνταῦθ' ὁ πλοίαρχος Βεῖγους διήλθε διὰ τοῦ Βερινγγίου πορθμοῦ, καὶ ἐφθάσεν εἰς τὴν πεπηγμένην ἀκρὰν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ φέρῃ περαιτέρω τὰ πλοῖά του. Εἰς τὸν πορθμὸν ἔθαψεν ἐφόδια, ἀπερ μετὰ εἰκοσιεξ ἔτη ἀνεσκάφησαν ὑπὸ τοῦ πλοίου Πορέρου, καὶ εὐρέθησαν ἄριστα. Οὕτως οἱ τρεῖς στόλοι ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, χωρὶς ποτὲ ν' ἀπαντηθῶσι.

Μετὰ τοῦτο ὁ Κ. Ἐδουάρδος Πάρρης οὐδέποτε πλέον ἀπεπειράθη τῆς βορειοδυτικῆς διόδου· ἀλλ' ἐν τῇ εὐγλώττῳ ἐλέεται του διασχιρίζεται ὅτι ἡ ἐπιχειρήσις θέλει ἀφύκτως κατορθωθῆ ποτέ. Περιεργοὶ εἰσὶν αἱ προβήσεις τοιοῦτου μεγάλου ἀνδρός, αἱ ἐκπληρωθεῖσαι μετὰ τριάντα ἐτη, ὑπ' ἀνδρὸς εἰς ὃν οὐδένα δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν ἀνώτερον ἔπαινον, ἢ λέγοντες ὅτι ὁμοίωσε τὸν Πάρρη κατὰ καρτερίαν καὶ γενναϊότητα. » Πιστεύω, λέγει ὁ Πάρρης, ὅτι ἡ βορειοδυτικὴ διόδος οὐδόλας εἶσι ἐπιχειρήματα ἀκατόρθωτον. Πολλὰ δύναται νὰ γινῶσιν αὐτοῦ ἀποπειραί, καὶ πολλὰ ν' ἀποτύχωσι, διότι πρὸς κατορθώσιν του πρέπει νὰ συντρέξωσι πολλὰ εὐμενεῖς καὶ σπάνιαι περιστάσεις. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι μέχρι τέ οὐς θέλει κατορθωθῆ. Ὅτι ἡ ἐπιχειρήσις αὕτη δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ἀπαρασκευῶς, τοῦτο ἀποδεικνύει ἡ ἡμετέρα ἐσχάτη ἀποτυχία, ἐν ᾗ ὁ πλοῖς ἡμῶν παρεσκευάσθη καὶ ἐφοδιάσθη, ὡς οὐδεὶς οὐδενὸς ἄλλου τόπου ἢ χρόνου. Ἀμφιβάλλω ἂν ποτὲ ὁ διάπλους κατορθωθῇ ἐντὸς ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βέρους, καὶ νομίζω μάλιστα ὅτι μόνον δι' ἐσχῶς εὐνοϊκῶν περιστάσεων δύναται ν' ἀρκέσῃ εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν ταύτην εἰς μόνος χειμῶν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν καταδικάζει τὴν τελικὴν καὶ ὀριστικὴν ἐπιτυχίαν, διότι ἤδη γνωρίζομεν ὅτι πληρώμα δύναται νὰ διαχειμάσῃ ἐν τοῖς πάγοις, οὐ μόνον ἀσφαλῶς, ἀλλὰ καὶ ὑγιῶς καὶ ἀνέτως. Ἄν καὶ εὐτυχῇ ἦβελον νομίσει ἐμαυτὸν ἐὰν ἔλθον τὸ περίεργον τοῦτο ζήτημα, οὐχ ἦτον ἦβελον χαρῆ ἂν τινὲς τῶν ἀγώνων μου, ὡς εὐτελοῦς ἀλλ' ἀνγκαιῶς σκαπανέως, συντελέσωσιν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ἄλλου εὐδαιμονεστεροῦ ἡμετέρου. Εἶθε νὰ εἶναι τῆς Ἀγγλίας ἡ μοῖρα νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα, καὶ εἶθε νὰ προπορευθῆται πάντοτε εἰς πάσας τὰς ἐπιχειρήσεις, ὅσαι συντελοῦσιν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης καὶ εἰς τὴν εὐημερίαν ἐν γενεῇ τῆς ἀνθρωπότητος! Τοιαῦται ἐπιχειρήσεις τιμῶσι τοὺς τόπους ἐν οἷς γίνονται, καὶ ἡ ἱστορία τὰς ἀπομνημονεύει ὡς ἀξίας ἐθνῶν ἰσχυρῶν καὶ πεφωτισμένων. »

Ἡ ἐπομένη ἐκδρομὴ τοῦ πλοίαρχου Πάρρης διευθύνθη πρὸς τὰ βορειοανατολικά, καὶ εἶναι τὸ θαρραλεώτερον καὶ παραδοξότερον τῶν ἐπιχειρημάτων. Κατὰ τὸν πρῶτον αὐτοῦ πλοῖν εἰς Σπιτζβέργην εἶγεν ἀναχαιτισθῆ ἀπὸ τὴν πεπηγμένην θάλασσαν, ἀπέραντον ἐρημον πάγου, ἐκτεινομένην μέχρι τοῦ ἀπωτάτου ὀριζήσαντος. Ταύτην ἀπεφάσισε νὰ διασχίσῃ μέχρι τοῦ πόλου, καὶ ὑπὲρ τὸν πόλον εἰς τὸν Βερινγγίον πορθμὸν, δι' ἐλκῶρων, κατεσκευασμένων ὥστε νὰ χρῆσιμεύωσιν ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἀντὶ λέμβων. Συνωδεύετο δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ ὑποπλοίαρχου Ρῶς. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1827 εἶχον προσηρμισθῆ εἰς τὴν Ζουφραν καὶ ἐρημον Σπιτζβέργην, ὅπου οὐδ' αὐτοὶ οἱ παγετοῖοι ἔσκιμῶς δύναται νὰ ζήσωσι, καὶ ὅπου τὰ μόνον μνημόσυνα τῶν ἐπισκέψεων τῶν Ἑυρωπαίων, εἰσὶν οἱ τάφοι αὐτῶν. Κατὰ τὸν Ἰούνιον τὸ πλοῖον ἐνελημνίσθη, τὰ ἔλκυθρα ἐφοδιάσθησαν, καὶ ἐβρίσθησαν θαρραλέως εἰς τὸ ἀπέραντον πεπηγμένον πεδίον. Ὡδοπόρου δὲ διὰ νυκτὸς, διότι τότε τὸ φῶς

τοῦ ἡλίου διήρκει καθ' ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἀπέφευγον τὸ φῶς τῆς μεσημβρίας, τὸ πολλακίς τυφλώσιν προξενούν διὰ τὴν στυλιπνότητα τῆς χιόνος. Διαφέρει δὲ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τὸ φῶς τῆς μεσημβρίας ἀπὸ τοῦ τοῦ μεσονυκτίου, ὅσον παρ' ἡμῖν τὸ φῶς κατὰ τὴν μεσημβρίαν τοῦ Ἰουλίου ἀπὸ τοῦ τῆς μεσημβρίας τοῦ Δεκεμβρίου, καὶ οἱ ναῦται, μὴ δυνάμενοι νὰ διαιρῶσι τὸν χρόνον κατὰ τὴν μακρὰν τῆς τροπῆς ἡμέραν, ἠρώτων πολλακίς τοὺς ἀξιωματικούς ἂν εἶναι ἡμέρα ἢ νύξ. Ὁ ἀγὼν ἦτον μέγιστος, ἀλλ' ὁ ἀτρόμητος ἀρχηγὸς διετήρησε τοὺς ὀπαδοὺς του ὑγιῆς καὶ εὐθύμους. Οὐδὲν ἀπευκταῖον, οὐδεὶς θάνατος συνέβη ἐπὶ τοῦ παγετώδους πεδίου. Οὕτως ἐξηκολούθησαν ὁδοιποροῦντες ἐπὶ τεσσαράκοντα ὀκτῶ ἡμέρας, καὶ ἐφθάσαν εἰς 500 μίλια ἀπὸ τοῦ πόλου, ἀφήσαντες τὸ πλοῖόν των 172 μίλια ὀπίσω αὐτῶν. Ἀλλὰ τότε ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν, οὐχὶ διὰ φυσικὰς ταλαιπωρίας ἢ διὰ δεινολίαν, ἀλλὰ διότι εἶδαν τοῦ παγετοῦ τὸ πεδίου στρεφόμενον πρὸς νότον τόσον μακρὰν, ὥστε ἀπέβαιναν ἀδύνατος πᾶσα περαιτέρω πρόοδος πρὸς βορρᾶν. Τότε ἐπανῆλθον εἰς τὸ πλοῖόν των μετὰ ἐξήκοντα καὶ μίαν ἡμέραν, καὶ ἀσφαλεῖς ἐφθάσαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ὁ Πάρρης ἐτιμήθη ὡς ὁ πρῶτος καὶ πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς Ἄρκτον ὑπὲρ πάντα ἄλλον θαλασσοπόρον. Ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἦν ἡ τελευταία καὶ πρὸς ἀνατολάς. Ἀπὸ τοῦ Βαρέντζ καὶ Βιλλισοῦ ὅλοι ἀπέτυχον, ὅσοι ἀπεπειράθησαν τῶν ἀξίων τούτων καὶ ζοφερῶν ὑπερβορείων θαλασσῶν.

Πᾶν βῆμα πρὸς βορρᾶν, δυσμὰς καὶ ἀνατολάς εἶχεν ἦδη ἐρευνηθῆ ἐντὸς τοῦ ἀρκτικού κύκλου, καὶ ὅμως ἡ βορεία συνέχεια τῶν δύο μεγάλων ὠκεανῶν δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀνακαλυφθῆ. Τότε τὸ κοινοβούλιον ἠέωρεσε τὸ προκηρυχθέν ἄλλον τῶν 600,000 δραχμῶν διὰ τὸν ἀνακαλύψοντα τὴν διόδον ταύτην, εἰσως διὰ ν' ἀποβαρῶνθῶσιν οἱ τρέχοντες κατόπιν φαντάσματος καὶ τὴν ζωὴν των ῥιψοκινδυνεύοντες. Ἀλλ' ὁ ναυτικὸς ἐνθουσιασμός δὲν ἀπεσβέννυτο οὕτω, καὶ ἐν ἔτος μετὰ τὴν ἀκύρωσιν ὁ Κ. Ἰωάννης Ρῶς ἀπέπλευσε ὡς ἐβελοντῆς μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ του, τοῦ κυβερνήτου, χωρὶς οὐδεμίαν νὰ λάβῃ ὑποστήριξιν ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου. Ἡ δαπάνη ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Κ. Φήλικος Βαυ, καὶ εἰς αὐτὴν προσέειχεν ὁ Κ. Ἰωάννης Ρῶς 90,000 δρ. διὰ τῶν ποσοτήτων τούτων ἠγοράσθη τὸ πλοῖον ἡ Βικτόρια, τὸ πρῶτον τῆς Ἀγγλίας τὸ ἀποπειραθῆν ποτὲ τῶν ὑπερβορείων θαλασσῶν, καὶ ὁ Ρῶς ἀπέπλευσε μετὰ πληρώματος εἰκοσι ἀνδρῶν, καὶ μετ' ἑτῶν ἐφόδια. Ἀλλὰ τέσσαρα ἐτῆ καὶ πέντε μῆνες παρήλθον πρὶν ἀκουσθῆσι πλέον. Ἡ δὲ Βικτόρια οὐδέποτε πλέον ἐπέστρεψεν, ἀλλὰ κεῖται τεθαμμένη εἰς τοὺς πάγους τοῦ κόλπου τοῦ Ἀντιβασιλείως. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἀφρηρίας συνέθησαν δυστυχήματα εἰς τὸν πλοῖν, διότι αἱ μηχαναὶ τῶν δὲν ἐνήργουν, τὸ φύγος ἦτον ἀπαραδειγμάτιστον, 92 βαβῶν (φάρεγκαϊτ) κάτω τοῦ μηχανικοῦ, καὶ τὸν πρῶτον χειμῶνα ἀμέτως ἐνεπήγη τὸ πλοῖον οὕτως, ὥστε δὲν ἔδυνατο νὰ λυθῇ πλέον. Ἐπὶ σπία ἐτη ἐνεσφράγησαν περιμένοντες σωτηρίαν,

ἀλλὰ σωτηρία δὲν ἤρχετο. Τότε, καρφύσαντες τὴν σημαίαν εἰς τὸν ἰστόν, ἐγκατέλιπον τὴν Βικτωριαν, καὶ οἱ εἰκοσι ἄνδρες, οὕτως ἐρημοὶ καὶ ἀσπῆθιοι ἐγκαταλειφθέντες εἰς τῶν παγετῶν τὴν ἐκτασίαν, ἤξευροντες ὅτι μίαν καὶ μόνην πιθανότητα σωτηρίας εἶχον, νὰ φθάσωσι τὰ πρὸ θιγῶ ἐτῶν ταφέντα ἐφόδια τῆς Ἐρινύος, ἠδοικόρησαν ἡμέραν καὶ νύκτα διὰ νὰ ἔλθωσιν εἰς αὐτὰ, ἐπὶ διακόσια μίλια κατὰ τὴν ἀκτὴν τῆς *Eudaimonos Boobai*, τῆς δυσδαιμονοστερίας τῶν χωρῶν ὅσα ἀτόπως φέρουσι τοιοῦτον εὐτυχές ὄνομα. Κατ' εὐτυχίαν τὰ ἐφόδια ἦσαν εἰς ἀρίστην κατάστασιν, καὶ οὕτω, προσωρινῶς τοῦλάχιστον, ἐσώθη τὸ πλήρωμα τοῦ θανάτου. Ἐπὶ ὅλον τὸ ἔτος ἔζησαν ἐκ τῶν ἐφοδίων τούτων ἐντὸς καλυδῶν ἐκ χιόνος συμπεπηγμένων, τὸ δὲ τέταρτον ἔτος διεβίωσαν ἐπὶ τοῦ πάγου. « Μὲγα ἦν τὸ ψῦχος καὶ μεγάλη ἡ ταλαιπωρία, ἀνθρώπος δὲν ὑπῆρχε πλησίον, ἀλλὰ μόνον πάγος, καὶ χιὼν, καὶ σύννεφα, καὶ ὀμίχλη, καὶ σκότος καὶ τρικυμία. Μονοτονία ἀπεραντος ἐντὸς καὶ ἐκτὸς, λήθαργος τῆς φύσεως καὶ ἡμῶν, ἐγραφε ὁ ἀρχηγὸς τῶν δυστυχῶν θαλασσομάχων. Ἄλλ' εἶχομεν ἐργασίαν νὰ ἐκτελέσωμεν, καὶ τὴν ἐξετελοῦμεν. Τί ἄλλο ἐδύνατο νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν; » Καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν λόφων κατεσκόπευον τὸν ὄριζόντα, μή τι φαίνεται πλοῖον ὅταν δ' ἐφθασε τὸ θέρος, ἐρρίψαν εἰς τὴν θάλασσαν λέμβον, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ ν' ἀπαντήσωσι κητοβήρας ἐντὸς τοῦ Λαγκαστρίου πορθμοῦ. Τέλος πλοῖον ἐφάνη τὸ καλοῦσι διὰ σημείου, ἀλλὰ τὸ πλοῖον παρέργεται. Ἄλλ' ἕτερον πλοῖον φαίνεται, καὶ τοὺς εἶδε. Ἐρωτήσαντες δὲ περὶ τοῦ ὀνόματός του, μανθάνουσιν ὅτι « εἶναι ἡ Ἰσαβέλλα, ἦν ἐκυβέρνα ἄλλοτε ὁ πλοίαρχος Ῥόσος. — » Ἐγὼ εἶμαι ὁ πλοίαρχος Ῥόσος, ἀπεκρίθη οὗτος ἐκ τῆς λέμβου, καὶ οὗτοι περὶ ἐμοῦ εἰπὶ τὸ πλήρωμα τῆς Βικτωρίας. « — Ἀδύνατον! ἀπεκρίθησαν ἐκ τοῦ πλοίου, ὁ Ῥόσος ἀπέθανε πρὸ δύο ἐτῶν, καὶ τὸ πλήρωμά του ἀπέθανε μετ' αὐτοῦ. »

Καὶ οὐδὲ ἦν παράδοξον, διότι ἦσαν ἀζηήσιοι, ρυπαροὶ, φέροντες ῥάκη δερμάτων ἀγρίων θηρίων, λιμώττοντες καὶ ἰσχυροὶ μέχρι τῶν ὀστέων, παρεμorfωμένοι καὶ ἄγριοι, οὐχ ἦττον ὅμως ἡ Ἰσαβέλλα τοὺς ἐχαίρεττε διὰ ζητηραυγιῶν, καὶ δεχθεῖσα αὐτοὺς, τοὺς μετέφερεν εἰς Ἀγγλίαν. Τὸ κοινοβούλιον μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐψήριεν ἀμοιβὴν 150,000 δραχμῶν πρὸς τὸν Κ. Ι. Ῥόσος διὰ τὰς ὑπηρεσίας του, διότι εἶχεν ἐρευνῆσει τὸν κόλπον τοῦ Ἀντιδασιλέως, προσδιορίσει τὴν θέσιν τοῦ μαγνητικοῦ πόλου, καὶ ἀνακαλύψει νέον τόπον, τὴν Εὐδαίμονα Βοοθίαν, δυνάμεθα δὲ νὰ προσθέσωμεν εἰς ταῦτα ὅτι προσήνεγκεν εἰς τὴν φιλολογίαν διήγησιν ἀπαράμιλλον διὰ τὴν ζωηρότητα τῶν τραγικῶν καὶ περιέργων περιγραφῶν τοῦ ἡρωϊσμοῦ ἐν ταῖς ὑπερβορείαις ἐκείναις διαίταις.

Ἦδη δὲ φθάνομεν εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν τὸ ὄνομα τοῦ πλοίαρχου Μακλιούρ ἀρχεῖται ἀναφερόμενον κατὰ τὰς βορειοδυτικὰς ἐκδρομὰς ταύτας, μέ-

χεις οὐ κατέστη ἐν τῶν ἐνδοξοτέρων ἐν τοῖς ναυτικοῖς χρονικοῖς.

Ὁ Πλοίαρχος Βάκ εἶχεν ἤδη διακρεθῆ ὡς εἰς τῶν γενναιοτάτων καὶ ἀρίστων κυβερνητῶν. Παραπλεύσας ἐν ἔτει 1833 τὴν Ἀμερικανικὴν παραλίαν, ἀνεκάλυψε τὸν λαμπρὸν ποταμὸν, ὅστις ἤδη φέρει τὸ ὄνομά του, καὶ ὅστις βεύτας ἐπὶ 530 μίλια διὰ τόπων ὅπου οὐδὲ ἐν δένδρον ὑπάρχει, ἐβάλλει τέλος εἰς τὴν πολιτικὴν θάλασσαν. Ἄμα δ' ἐπανελθὼν ἐκ τῆς ἐκδρομῆς ταύτης, ἐξεπέμφθη εἰς ἕτερον ὑπὸ τῆς γεωγραφικῆς εταιρίας, καὶ εἰς ταύτην προσήλθεν ὡς εἴπομεν ὁ Μακλιούρ ὡς ἐβελοντής.

Ὁ πατὴρ τοῦ νέου τούτου ναυτικοῦ, λοχαγὸς Μακλιούρ (Mac Clure), ἐν τῷ 89ῳ συντάγματι, ὑπῆρξε καὶ διακρίθη ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ἀβερκομδὴν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἴστατο πλησίον τοῦ γενναίου τούτου ὅταν ἐπεσεν εἰς τὴν μάχην τοῦ Ἀβουκίρ. Ἐν ἔτει 1806 ἐνυμφεύθη τὴν Ἰωάνναν, θυγατέρα τοῦ ἀρχιδιακόνου Ἐλγη, γυμνασιάρχου τῆς Βεξφόρδης, ἀλλ' ἀπέθανεν ὀλίγους μῆνας μετὰ τὸν γάμον του. Ὁ δ' ὀλιγενῆς υἱὸς του, γεννηθεὶς τὴν 28ην Ἰανουαρίου 1807, ὠνομάσθη Ῥοβέρτος Ἰωάννης Λεμεσουριέ Μακλιούρ, λαβὼν τὸ ἐν τῶν ὀνομάτων του ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λεμεσουριέ, διονικητοῦ τῆς ἐπαρχίας Ἀλδερινίας, καὶ ἐπιστηθίου φίλου τοῦ πατρὸς του, ὅστις ἀπὸ τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς ἡλικίας του ἀνέλαβε τὴν ἀνατροφὴν του, καὶ ἤθελε νὰ τὸν υἱοθετήσῃ, καὶ νὰ τῷ ἀφήσῃ τὴν μεγάλην περιουσίαν του, ἀλλὰ μετὰ εἰκοσιτριῶν ἐτῶν ἀπέκτησε τρεῖς υἱούς, ὥστε ὁ νέος Μακλιούρ, ὃν οὗτος πολὺ ἠγάπα διὰ τοὺς χαριστάτους του τρόπους καὶ διὰ τὰς προόδους του, δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ εἶναι κληρονόμος του, καὶ ἐστάλη εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς πόλεως Ἡτῶνος, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τῆς Σανδούρστης. Ἀλλὰ μὴ αἰσθανόμενος κλίσει πρὸς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, ζωηρὸς, καὶ καινὰ ζητῶν, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς σχολῆς μετὰ τριῶν συμμαθητῶν του, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Γαλλίαν, ὅθεν κατ' ἀδειαν τοῦ προστάτου του ἐπανῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν, καὶ τὸ ναυτικὸν στάδιον προτιμήσας, ἐτάχθη ἐκαίδεκαέτης, ὡς μαθητευόμενος εἰς τὸ ἀρχαῖον πλοῖον τοῦ Νέλσονος τὴν Βικτωριαν. Οὕτως, ἤρξατο τοῦ ναυτικοῦ του σταδίου, καὶ ἐπὶ δέκα ἐτῆ ἐπλευσεν ὑπηρετῶν εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, προσοικειούμενος διὰ τῆς ζωηρότητος καὶ ἐλαστικότητος τῶν τρόπων του, διὰ τῆς φυσικῆς καὶ διανοητικῆς του δραστηριότητος, καὶ διὰ τῆς ἀνυποστάτου χάριτος τῆς συμπεριφορᾶς του, τὴν ἀγάπην ὅλων του τῶν συντρόφων, καὶ τὴν εὐνοίαν ὅλων του τῶν προϊσταμένων. Πρὸ ἐξ ἤδη ἐτῶν ὑπηρετεῖ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ὡς ἀκόλουθος εἰς τὸ Βασιλικὸν ναυτικόν, καὶ εἰς τὰ 1836 ἐτῆ ἐξετάσθεις ἔλαβε βαθμὸν πλοίαρχου, καὶ προσηρτήθη εἰς τὴν ἐκδρομὴν τοῦ πλοίαρχου Βάκ, ὡς ἀρχόμενος ἐξεβέσαμεν.

Ὁ πλοίαρχος Βάκ ἀνεχώρησε τὴν 14 Ἰουνίου τοῦ 1836 ἔτους, ἔχων πλοῖον ἰστιοφόρον τὴν Φρίκην (Γέρ-

φερ), τὸ αὐτὸ ἐφ' οὗ ἀπέκλεισε μετὰ ταῦτα καὶ ἀπωλέσθη ὁ Κ. Ἰ. Φραγκλίνος, καὶ ἔχων 60 ἀνδρῶν πλήρωμα. Ὁ πλοῦς κατὰ τὴν διαταγὴν ὄφειλε νὰ διευθυνθῆ πρὸς τὸν Πεπηγῶτα πορθμὸν, καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸν κόλπον τῆς Ἀποκρούσεως. Ἐκεῖθεν δὲ προῦκειτο νὰ γίνωσιν ἐκδρομαὶ διὰ ζῆρας καὶ ὄλας τὰς διευθύνσεις μέχρι τῆς Ἀμερικανικῆς στερεᾶς. Ἄλλὰ τὸ ἔτος ἦν ὑπὲρ τὸ συνηθὲς ψυχρὸν, καὶ ὁ πάγος τρομερὸς καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Πεπηγῶτος πορθμοῦ ἀκόμη. Μείγιστοι ὄγκοι κατεφέραντο κατὰ τοῦ πλοίου, ἀπειλοῦντες καταστροφὴν, ἀλλὰ τὸ γενναῖον πλήρωμα τοὺς ἀπέκρουε. Μετὰ ταῦτα δ' ἠγέρθη τρικυμία, καὶ ὁ Μακλιούρ εἶδε κατὰ πρῶτον τὴν καταπληκτικὴν θέαν στερεᾶς πάγων, φερομένης ἐμπρὸς ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς θυέλλης, συντριβομένης μετὰ ταῦτα εἰς τρίμματα μέγιστα, ἐν οἷς ἐκυλινδεῖτο τὸ πλοῖον, οὐχὶ ἐν ὠκεῷ κυμάτων, ἀλλὰ βράχων βιαίως κινουμένων, σπενδονίζομένων κατ' αὐτοῦ καὶ συντριβομένων. Ἄλλ' αἴφνης στενωπὸς ἠνεώθη ἐντὸς φραγμοῦ ὅστις ἐφαίνεται ἀδιάβατος, τὸ πλοῖον ὄρμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς, καὶ ὁπίσω του ἐκλείετο ὁ πάγος ὡς ἀδαμάντινοι πύλαι. Ἐκατέρωθεν ἐπυργούντο ὄγκοι ὑψηλότεροι τοῦ μεγάλου ἰστοῦ, ὡς γιγαντιαῖαι πυραμίδες ἐγειρόμεναι ὑπὸ χειρῶν ἀόρατων καὶ μαγικῶν, καὶ ἔτοιμοι ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ καταπέσωσι καὶ νὰ τοὺς συντριψωσιν. Ἄλλοι δὲ, βαρύτεροι ἀνηγείροντο ἀπὸ τῆς ἀδύσου τὰ βάθη, καὶ κατέπιπτον κατ' αὐτοῦ πάλιν, καὶ ἄλλος ἤχος ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους δὲν ἠκούετο εἰς τὰς πεπηγμένας ταύτας ἐκτάσεις, εἴμῃ ὁ τρυγμὸς καὶ ὁ πάταγος τῶν μεγίστων ἐκείνων πάγων ὅταν συνεκρούοντο καὶ ἐθραύοντο. Πολλάκις τὸ πλήρωμα ὀλοκλήρον ἀνέπεμπε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ κοινοῦ προσευχῆς, αἵτινες ἐν ταῖς δεύαις ἐκεῖναις περιστάσεσιν ἐφαίνοντο ὡς εἶχαὶ νεκρώσιμοι. Τοιοῦτος ἦν τοῦ Μακλιούρ ὁ χειμὼν κατὰ τὰ ὑπερβορεῖα κλίματα.

Τὸν Ὀκτώβριον ἐπάγωσαν στερεᾶς εἰς τὸν πεπηγῶτα πορθμὸν, βλέποντες τὴν ζῆραν, ἀλλὰ μὴ δυνάμενοι νὰ φθάσωσιν εἰς αὐτήν. « Εἰς τὴν φοδερὰν ἐκείνην μονοτονίαν τῆς εἰρηκτῆς τῶν πάγων, γράφει ὁ Κ. Γεώργ. Βάκ, αἱ ἡμέραι ἦσαν ἐβδομάδες, καὶ αἱ ἐβδομάδες ἦσαν ἐνιαυτοί. Δὲν ὑπῆρχον σημεία διακρίνοντα τὴν μίαν ἡμέραν τῆς ἄλλης, οὐδὲ κανόνες τῆς τοῦ χρόνου μετρήσεως, ἀλλὰ τὰ πάντα ἦσαν ἄχαρι καὶ πένθιμον σκότος καὶ ψῦχος. » Καὶ τώρα, ἐξακολουθεῖ ἐν Ἰουνίῳ 1837, εἶμι προσηλωμένος εἰς τὸν Ἰδωόνιον πορθμὸν, πρὸς ἕνα τῶν πάγων οἵτινες ἀνέλαβεν περιέωνον τὸ πλοῖόν μου, μὴ δυνηθεὶς οὐδ' ἀπαξ ἢ νὰ προδῶ ἢ νὰ ὀπισθοδρομήσω. »

Ὅταν δὲ τέλος διεβῆται ὁ πάγος, ἐστρεψαν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν τὸ καταπεπονημένον καὶ κατασυντριβὲν πλοῖόν των. Ἄλλ' αἴφνης νέος ἐπῆλθε κατ' αὐτῶν κίνδυνος. Ἐνῶ ἀντήχουν οἱ ἀλαλαγμοὶ διὰ τὴν τοῦ πλοίου ἀπελευθέρωσιν, αἴφνης εἶδον αὐτὸ ἐλαφρῶς ἐγειρόμενον, καὶ κλίνον κατὰ τὴν πλευράν. « Τότε εἶδομεν, διηγεῖται ὁ αὐτὸς πλοίαρχος, τὴν παράδοξον καὶ τρομὸν ἐμπέψουσαν θέαν μεγίστου παγοσκοπέλου

ὑποβρυχίου, προσηλωμένου μὲν ἐν τῷ πυθμένι, ἔχοντος δὲ τὸ ἐν ἄκρον αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ πλοίου πλευράν, ἐνεργούντος ὡς μοχλοῦ καθέτως ἐπὶ τῆς τροπίδος, καὶ βραδέως αἰρούμενου ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν. » Ὅλοι ὤρμησαν ἀμέσως εἰς τὸ κατάστρωμα. Τὸ πλοῖον εἶχε πέσει κατὰ πλευράν, καὶ τοῦ ἐνὸς μέρους αἱ λέμβοι ἤγγιζον τὸ ὕδωρ. Ἡ στιγμὴ τοῦ θανάτου τῶν ἐφαίνετο ἐπελθούσα, ἀλλ' οὐδεμία ὑπῆρξε σύγχυσις μεταξὺ αὐτῶν, καὶ ὅλοι ἠργάζοντο καὶ ἐξεπλήρουν τὰ διαταττόμενα. Αἱ λέμβοι κατεβιβάσθησαν καὶ ἐφωδιάσθησαν, καὶ τὸ πλήρωμα ἐπέστη αὐτῶν περιμένον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ ἰδῇ τὸ πλοῖον ἀνατρεπόμενον. Λαβὼν δὲ προνοας, ἤρχισε νὰ κόπῃ τὸν πάγον, ὅστις εἶχε τεσσάρων σπιθαμῶν πάχος, ἠργάζοντο δὲ πᾶσαν τὴν ἡμέραν καὶ πᾶσαν τὴν νύκτα, καὶ μόνον μίας ὥρας ἀνάπαυσις ἐπετρέπετο εἰς αὐτοὺς, καὶ μετὰ ταῦτα ἤρχιζον τὴν ἐργασίαν πάλιν ἐπὶ τοῦ πάγου, τὴν ψυχρὰν νύκτα, καὶ τινες ἐντελῶς ἀποκάμνοντες, ἐξηκολούθουν μηχανικῶς προιόντες μὲ κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμούς. Αἴφνης τρυγμὸς ἠκούσθη ὡς θραυομένου πάγου, καὶ ἐν τῷ ἄμα ἀνωρθῆναι τὸ πλοῖον, καὶ σφοδρῶς ἐκλονίσθησαν αἵτε συντριβεῖσαι δοκοὶ καὶ ὁ μέγας ὄγκος τοῦ πάγου. Ἀμέσως ἀνεπήδησε τὸ πλήρωμα εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ τρεῖς περιχαρεῖς ἀλαλαγμοὶ ἐχαίρετσαν τὴν θαυμασίαν ταύτην σωτηρίαν, ἦν οὐδεὶς τῶν ἰδόντων αὐτὴν ἐδύνατο νὰ λησμονήσῃ ποτέ.

(Ἀκολουθεῖ.)

Δ Ι Δ Α Κ Τ Ι Κ Α.

—ο—

Ἄν καὶ κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος αἱ ἐξετάσεις πάντων τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν Ἀθηνῶν ἀπέβησαν πρὸς κοινὴν εὐχαρίστησιν πάντων τῶν παρευθεθέντων γονέων τε καὶ ἀκροατῶν, ὡς τῶν ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν ἀρχῶν αἵτινες τὰς διέβυνον, προτιμῶμεν ὅμως νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς Ἀμαρυσίου, οὐ μόνον ὅπως ἀποδώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν δίκαιον φόρον ἐπαίνων εἰς τὸν δημοδιδάσκαλον τοῦ χωρίου τούτου, οὐ εἰδομεν ἐκ τοῦ πληθίου καὶ τὸ εὐμέθωδον, καὶ τὴν κοσμιότητα καὶ τὸν ζῆλον, ἀλλ' ὅπως ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ὀρμώμενοι, εἴπωμεν πόσον σπουδαίαν θεωροῦμεν τὴν κατὰ τὰ χωρία δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ ὅποια νομίζομεν ὅτι ὄφειλε νὰ διδῆται εἰς αὐτὴν διέβυνσις. Εἰς τὰς πόλεις καὶ κώμας ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι ἡ πρώτη βαθμὶς τῆς ἀνατροφῆς, ἀναπτυσσομένης μετὰ ταῦτα καὶ τελειοποιουμένης εἰς τὰ ἀνώτερα σχολεῖα. Ἄλλ' ἐν τοῖς χωρίοις, ἢ ὅπου ἐλλείπει ἡ τῶν ἀνωτέρων γνώσεων εὐωχία, ἢ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι ὁ ἐπιούσιος διανοητικὸς

ἄρτος τοῦ λαοῦ, ὅστις διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τῷ διδῆται ἐπαρκῶς, καὶ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ. Χαίρομεν πάντοτε ὁσάκις εἰσερχόμενοι εἰς Ἑλληνικὸν χωρίον, βλέπομεν τὸ δημοτικὸν αὐτοῦ σχολεῖον ἐπιμελῶς διευθυνόμενον καὶ εὐδοκίμου, διότι θεωροῦμεν τοῦτο ὡς τὸν ἄριστον οἰωνὸν τοῦ ἐξευγενισμοῦ ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους· ἀλλ' ἐπιθυμοῦμεν ὥστε ἡ φιλοτιμία τῶν δημοδιδασκάλων τῶν χωρίων νὰ μὴ εἶναι παντάπασιν πῶς νὰ πέμψωσι πολλοὺς μαθητὰς εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα τῶν πόλεων, διότι τοῦτο εἶναι κυρίως ἔργον τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ νομαρχιακῶν δημοδιδασκαλείων, ἀλλὰ πῶς νὰ μορφώσωσι καλοὺς χωρικοὺς, εἰς οὓς οὐδεμία νὰ ἐμπνέται φιλοδοξία τοῦ νὰ ἐξέλθωσι τῆς σφαίρας αὐτῶν.

Ἡ Ἑλλάς δὲν χρειάζεται ἀνθρώπων οἵτινες μαθόντες ὀλίγα, ἀπαιτοῦσι πολλὰ, καὶ καταβαρύνουσι τὴν κοινὴν ἐπιδημιολογίαν ὑποργήματα, καὶ τὴν γῆν ἢ κατοικοῦσι, ζῶντες ἐν ἀργίᾳ, διότι δὲν καταδέχονται πλέον τὸ ἐπιτηδεῦμα τοῦ πατρός των. Ἄλλ' εὐδαίμων τόπος δύναται δικαίως νὰ λογισθῆ ἂν ὁ λαὸς αὐτός, ἂν ἡ κατωτέρα τοῦ λαοῦ τάξις, ἡξεύρη ν' ἀναγινώσκη, νὰ γράφῃ καὶ ν' ἀριθμῆ, ἐδιδάχθη τῆς θρησκείας τοῦ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ἠθικὴν, καὶ ἀπέκτησεν ὅλας τὰς μικρὰς ἐκείνας γνώσεις, ὅσαι εἰσὶν ἀναπόφευκτοι εἰς ἕκαστον μέλος λαοῦ ἐξηγενισμένου, καὶ συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ καταπολεμήσωσι τὰς προλήψεις. Τοιαυτὴ εἶναι ἡ κλήσις τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν χωρίων, καὶ ἐνομίσαμεν ἀναγκαῖον νὰ ὑπομνήσωμεν αὐτὴν ἐνταῦθα, εἰς παράδειγμα φέροντες τὸ ἄριστον σχολεῖον τοῦ Ἀμαρυσίου, ὅπως πείσωμεν τοὺς δημοδιδασκάλους ὅτι περιοριζόμενοι εἰς μόνὰ τὰ ἀνατεθέντα αὐτοῖς καθήκοντα, πολὺ ἀνωτέραν προσφέρουσιν εἰς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίαν τῶν ἐπιζητούντων ἀνώτερα καὶ τοῖς ἀνατεθεισὶν αὐτοῖς ἀλλότρια.

Πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Σ. Ὑπουργεῖον.

—ο—

Κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Κ. Δημάρχου μεταβῆσα πρὸς ὀλίγου ἢ ὑπὸ τοῦ Σ. Ὑπουργείου διορισθεῖσα ἐξεταστὴ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ ἐνταῦθα δημοτικοῦ σχολείου εἰς Ἀμαρῦσιον πρὸς ἐξέτασιν τῶν εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον φοιτῶντων παιδίων, σπεύδει ἵνα ὑποβάλλῃ τῷ Σ. τούτῳ Ὑπουργεῖῳ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων.

Μαθηταὶ φοιτῶντες εἰς τὸ ἐν Ἀμαρυσίῳ δημοτικὸν σχολεῖον εἶναι 70, ὧν 40 ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὴν ἐξέτασιν. οἱ δὲ λοιποὶ ἦσαν ἀπόντες, ὡς ἀσχολούμενοι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Δημοδιδασκάλου περὶ τὰς γεωργικὰς ἐργασίας τῶν γονέων αὐτῶν. Τῶν δὲ 40 ἐξετασθέντων, 8 ἀνήκοντες εἰς τὸ συνδιδασκτικὸν τμήμα, ἀπελύθησαν καὶ ἔλαβον τὰ νενομισμένα ἀπολυτήρια, οἱ δὲ λοιποὶ, ἐκτὸς μικρᾶς ἐξαιρέσεως ἀναξίας λόγου ὡς πρὸς τὸ ὄλου

τῆς προόδου, πρὸς ἐξέτασιν ἀφ' ἧς ἀνήκον τὰς ἐξέτασιν εἰς ἀνωτέραν.

Μετὰ συγκινήσεως δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ἀναφέρει εὐσεβῶς πρὸς τὸ Σ. Ὑπουργεῖον τὴν σπάνίαν τῶν φοιτῶντων εἰς τὸ δημοτικὸν τοῦτο σχολεῖον πρόδον καὶ σεμνότητα καὶ χρηστότητα τοῦ ἤθους· ἅπαντες οἱ μαθηταὶ, ἐξαιρουμένων ὀλίγων τῶν εἰς τὸν συλλαβισμὸν ἀνηκόντων, ἀνέγνωσαν τεμάχια εἰς βιβλία, ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ὀριζόμενα, μετ' ἀπιστεύτου, οὕτως εἰπεῖν, ὑποκρίσεως, εὐκρινείας καὶ σαφηνείας, μάλιστα δὲ οἱ ἀπολυθέντες, οἵτινες μόνον, ὡς μὴ ἐπαρκοῦντος τοῦ χρόνου, ἐξετασθέντες καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μαθήματα ὑπερσοδοκίμησαν. Ὁ δὲ Κ. Δημάρχος, ἔχων ἔτοιμα βραβεῖά τινα, κατὰ γνωμοδότησιν καὶ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς διένειμεν αὐτὰ, παρόντος καὶ τοῦ γραμματέως τῆς Νομαρχίας, εἰς τοὺς ἐξετασθέντας τῶν μαθητῶν ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ, οἵτινες κατὰ πᾶς αὐτῶν ἐξετάσεις ἠξιώθησαν.

Εὐχαρίστως δ' ἀναφέρουσα ἡ ἐπιτροπὴ τὸ ἀγαθὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων τοῦ δημοτικοῦ τούτου σχολείου, πείθεται, ὅτι τὸ Σ. Ὑπουργεῖον, ἐνισχύον τὴν ἀκριθεῖς τήρησιν τῶν χρεῶν τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ, καὶ τὸν περὶ τὰ καλὰ ζῆλον αὐτῶν, θέλει ἐπαινέσει τὸν δημοδιδάσκαλον τοῦτον, ὅστις διὰ τῶν ἀτρυτίων πόνων αὐτοῦ καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τῶν ἐμπειστημένων αὐτῷ καθηκόντων περιποιεῖ σήμερον τοσαύτας εὐλογίας εἰς τὸ σχολεῖον, οὔτινος προϊστάται.

Τὸ δὲ ὑλικὸν τοῦ σχολείου, ἡ εὐάερος καὶ εὐρύχωρος οἰκία ἢ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μετασκευασθεῖσα, ἐπαινοῦσι τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὴν περὶ τὰ καλὰ μερίμναν τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 9 Ἰουλίου 1854.

Ἑποσημιούμμεθα εἰσεβάστω

Ἡ ἐπιτροπὴ

Δημ. Καλλιμαργᾶς.

Πρωτοῦγγελλος Κορομῆας.

Γρ. Παπαδόπουλος.

Νικ. Δραγούμης.